ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม

ISSN 0857-2909

ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ เมษายน-มิถุนายน ๒๕๔๑

- สติปัฏฐานสูตร
  พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
- ของดีจากใบลาน : ภาวะแห่งจิตใจ
- พระโลหิตธาตุ พระเกศาธาตุและเกศาธาตุ

บัณฑิตวิทยาลัย มจร.ฟังธรรมบรรยาย
เรื่อง "นิพพานตามแนววิชชาธรรมกาย"

(ธรรมปฏิบัติถึงธรรมกายและพระนิพพาน)
ณ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์
วันพฤหัสบดีที่ ๘ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๑

• หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

• ผศ.ดร.จินดา จันทร์แก้ว

หลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี **อาจารย์พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล** ได้รับอาราธนาให้ไปบรรยายถวายความรู้แก่คณาจารย์และนักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เรื่อง **"นิพพานตามแนววิชชาธรรมกาย"** (ธรรมปฏิบัติถึงธรรมกายและพระนิพพาน) ณ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ ตั้งแต่เวลา ๑๓.๐๐ น. ถึง ๑๖.๓๐ น. โดยมี **ผศ.ดร. จินดา จันทร์แก้ว** จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นพิธีกรและสรุปเนื้อหาการบรรยายครั้งนี้ด้วย❍

ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม
ของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :
เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถระ ป.ธ. ๙)
เจ้าประคุณ สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์(ช่วง วรปุญญมหาเถระ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระเทพสุธี (วิเชียร อโนมคุโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คญฺตฺตโม)
พระเดชพระคุณ พระเมธีรัตโนดม(อำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ ป.ธ. ๗)
พระมหาบุญธรรม ปญฺญาวชิโร ป.ธ. ๗
พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร) รป.ม.(ม.ธ.) ป.ธ. ๖
ศาสตราจารย์ ดร. นิคม จันทรวิทุร Hons. Ph.D., M.A. (Labour Econ., SSA)

ผู้จัดการ :
รศ.ดร.พัฒนะ ภวะนันท์ Ph.D., D.I.C., B.Sc.(Hons.)

บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา :
รศ.ดร. ธีระ เกรอต Ph.D., M.Eng., B.Eng.(Hons.)

กองบรรณาธิการ
พระมหาณัฐพนธ์ เสฏฐธมฺโม ป.ธ. ๙
พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต ป.ธ. ๗
พระมหาศักดา สุมโน ป.ธ. ๗
พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ ป.ธ. ๖
พระมหาสัณห์ฐิติ ธมฺมวฑฺฒโน ป.ธ. ๓
พระภาสกร ปภากโร
คุณวีระ เนตยกุล
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ วท.ม., M.Sc.
คุณสุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์ ภ.บ. (จุฬาฯ)
คุณสุนีรัตน์ นิ่มกุลรัตน์ อ.บ. (จุฬาฯ)
คุณกิติเทพ ชลบุษปกุล M.BA.
คุณวรภัทร สักนทินวงศ์ วท.ม., M.Sc.

ฝ่ายภาพ :
พระมหาธุวันต์ ปญฺญาวฑฺโฒ ป.ธ. ๓

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ :
คุณสุธาร สุขยางค์
คุณส่วน พนมวัฒนากุล

ฝ่ายธุรการ ประสานงาน :
คุณเปรมยุดา ศิริบัณฑิตย์กุล
คุณภาวิดา ตรีนุชจรัสกุล
คุณอาภากร นะตะ

ฝ่ายศิลป์ :
คุณสมโพธิ์ ฌานวังศะ

รูปเล่ม/เรียงพิมพ์ :
บริษัท วีชั่นอาร์ต คอร์ปอเรชั่น จำกัด
โทรศัพท์/โทรสาร ๔๒๔-๗๗๒๒

พิมพ์ที่ :
โรงพิมพ์ประชาชน ๑๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม กทม.
โทร. ๒๓๕-๐๓๘๙, ๒๓๔-๒๐๖๒, ๒๓๔-๒๘๖๐
แฟ็กซ์ ๒๓๘-๑๐๗๔

อธิบายปก :

พระโลหิธาตุ
พระธาตุส่วนโลหิตขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประดิษฐาน ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

นิตยสาร *"ธรรมกาย"* ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ เมษายน-มิถุนายน ๒๕๔๑

สารบัญ

จากพระไตรปิฎกและอรรถกถา ๔

พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
สติปัฏฐานสูตร ..... พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ๕

ของดีจากใบลาน
ภาวะแห่งจิตใจ ..... สมเด็จพระพุฒาจารย์ ๑๕

หลักปริยัติ
การบำเพ็ญบารมีเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดคือพระนิพพาน
..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ป.ธ.๖ ๑๙

ธรรมปฏิบัติ
วิธีพิศดารกาย ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ป.ธ.๖ ๔๒

ตอบปัญหาธรรม ..... ชยมงฺคโล ภิกฺขุ ๙๕

ธรรมะสำหรับเยาวชน
การปล่อยวางจากทุกข์ ..... พจน์ปรีชา ชลวิจารณ์ ๓๓

ประสบการณ์ผู้ปฏิบัติธรรม
พระผงรุ่นเทพนิมิต ฯ ..... วิสาข์ โรจนวานิช ๓๖
พระผงรุ่นลาภผลพูนทวีและรุ่นธรรมทาน ฯ ..... วารุณี โยธาวุธ ๓๙

ปกิณกะ
ความได้ปัญญานำมาซึ่งความสุข ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๒๔
อบายมุข ..... พระมหามนตรี ขนฺติสาโร ป.ธ.๙ ๔๕
ความกตัญญูและบูชาเป็นมงคลอันสูงสุด ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๔๘
โอวาทปิดอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่น ๓๕ ..... สมเด็จพระพุฒาจารย์ ๖๑
พระโลหิตธาตุ พระเกศาธาตุและเกศาธาตุ ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๖๗
ธรรมนำชีวิตไปสู่ความเจริญและสันติสุข(๔) ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๘๔

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย ของ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ใน**โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และ**มูลนิธิ/โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร

• อัตราค่าสมาชิก : ๑ ปี (๔ เล่ม) ๒๐๐ บาท เล่มละ ๕๐ บาท •

ถ้อยแถลง

❑ *"มันบังคับอย่างนี้ได้เชียวนะ ให้เป็นบ่าวเป็นทาสเขา ให้เลวทรามต่ำช้า ให้เป็นคนจนอนาถา ติดขัดทุกสิ่งทุกอย่าง เครื่องกินเครื่องใช้ขาดตกบกพร่อง เครื่องกินเครื่องใช้ไม้สอยไม่มี มารเขาทำได้ บังคับได้ที่เป็นเช่นนี้เพราะตัวไม่ยินดีสละในตัว เพราะตัวไม่เป็นใหญ่ในตัว เพราะตัวไม่รู้จักที่สุดของตัว"* นี้มาจากพระธรรมเทศนาเรื่อง **สติปัฏฐานสูตร** ของ **พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** ที่สุดของตัวมีความหมายอย่างไร มีความสำคัญยิ่งอย่างไร ติดตามได้ในพระธรรมเทศนาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ

"เพราะฉะนั้นบุคคลจะต้องพยายามพิจารณาอยู่เสมอว่า แม้เราเป็นปุถุชนอยู่ก็จริง แต่ว่าจิตใจของเราทำอย่างไรจึงจะเป็นฝ่ายกุศล ที่เป็นฝ่ายกามาวจรภูมิที่เป็นกุศล อย่าให้ไปอยู่ในฝ่ายกามาวจรภูมิที่เป็นฝ่ายอกุศล" นี้มาจากบทความของ**เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์** การทำจิตใจของเราให้เป็นฝ่ายกุศล ทำได้ทุกอริยาบถ ทำอย่างไรได้บ้าง ติดตามได้ในบทความเรื่อง **ภาวะแห่งจิตใจ**

"การกระทำอภินิหารให้สำเร็จของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี พระอรหันตปัจเจกพุทธเจ้าก็ดี และของพระอรหันตสาวกก็ดี ย่อมต้องบำเพ็ญความดีที่ต้องบำเพ็ญอย่างยิ่งยวด ชื่อว่า บารมี ๑๐ จนแก่กล้าเป็นอุปบารมี ๑๐ และปรมัตถบารมี ๑๐ อภินิหารจึงจะสำเร็จพร้อมด้วยธรรมสโมธาน มีอธิการเป็นต้น" ติดตามได้ในเรื่อง **การบำเพ็ญบารมีเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดคือพระนิพพาน** โดยหลวงพ่อ **ชยมงฺคโล**

"เราได้พระธาตุองค์หนึ่งของพระผู้มีพระภาคจอมสัตว์ผู้คงที่ เราเก็บพระธาตุของพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์พระอาทิตย์นั้น ไว้บูชาตลอด ๕ ปี ดังพระองค์ผู้สูงสุดกว่านระยังดำรงอยู่ ในกัปที่ ๙๔ แต่กัปนี้ เราได้บูชาพระธาตุใด ด้วยการบูชานั้น เราไม่รู้สึกทุคติเลย นี้เป็นผลเพราะบำรุงพระธาตุ คุณวิเศษเหล่านี้คือ ปฏิสัมภิทา ๔ วิโมกข์ ๘ และ อภิญญา ๖ เราทำให้แจ้งชัดแล้ว พระพุทธศาสนาเราได้ทำเสร็จแล้ว" นี้เป็นคำกล่าวของพระธาตุปูชกเถระถึงอานิสงส์ของการบูชาพระธาตุ (พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๓๒ ข้อ ๒๔๙ ขุททกนิกาย อปทาน) พุทธบริษัททุกท่านจึงน่าที่จะรู้จักพระธาตุไว้บ้าง หลวงพ่อ**ชยมงฺคโล** ได้เล่าประสบการณ์ของท่านเกี่ยวกับพระธาตุไว้ ติดตามได้จากบทความ **พระโลหิตธาตุ พระเกศาธาตุ และ เกศาธาตุ**

ได้มีการกล่าวกันมากเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้ที่มีพระหลายรุ่นของวัดหลวงพ่อสดฯ อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี ในฉบับนี้ได้นำบางส่วนมาลงไว้เพื่อเป็นข้อมูลให้กับท่านผู้อ่านพิจารณา มิได้ต้องการให้หลงงมงาย ทุกท่านควรเข้าใจให้ถูกต้องว่า พระนี้เป็นอุทเทสิกเจดีย์ ผู้สร้างเจตนาอุทิศต่อพระพุทธเจ้าเพื่อสืบอายุพระพุทธศาสนา เป็นพุทธานุสติ ธรรมานุสติ สังฆานุสติ และเป็นสื่อให้พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ คุ้มครองผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบด้วย ติดตามได้ในคอลัมน์ปกิณกะ

ท่านที่มีประสบการณ์ด้วยตนเอง ต้องการเล่าสู่กันฟัง เพื่อเป็นข้อมูล เพื่อเป็นกำลังใจให้ทุกท่านปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ อยู่ในทาน ศีล ภาวนา ขอเชิญส่งบทความได้ที่กองบรรณาธิการนิตยสารธรรมกายนี้ ในต้นกลียุคเช่นปัจจุบันนี้จะอยู่รอดปลอดภัยได้ก็ต้องถือหลักที่ว่า **ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม** เท่านั้น

การสร้างหอฉันที่วัดหลวงพ่อสดฯ จ. ราชบุรี กำลังดำเนินไปอย่างรวดเร็ว แต่ว่ายังขาดปัจจัยอีกอยู่มาก ขอเชิญชวนทุกท่านร่วมกันเป็นเจ้าภาพตามกำลังศรัทธา ขออนุโมทนา

บรรณาธิการ

เปิดตา ปิดใจ ไม่อาจพ้น ทุกข์ ภัย วัฏฏสงสาร

เปิดตา เปิดใจ อาจพ้น ทุกข์ ภัย วัฏฏสงสาร

ปิดตา เปิดใจ ย่อมพ้น ทุกข์ ภัย วัฏฏสงสาร

จากพระไตรปิฎกและอรรถกถา

พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเวฬุวัน กลันทกนิวาปสถาน เขตพระนครราชคฤห์ ครั้งนั้นแล ภิกษุชาวเมืองปาวาประมาณ ๓๐ รูป ทั้งหมดล้วนแต่เป็นผู้(ถือธุดงควัตร คือ)อยู่ป่าเป็นวัตร ถือเที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร ถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตร ถือทรงผ้าไตรจีวรเป็นวัตร แต่ทั้งหมดล้วนยังเป็นผู้มีสังโยชน์อยู่ เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายบังคมแล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคได้ทรงพระดำริว่า *"ภิกษุชาวเมืองปาวาประมาณ ๓๐ รูปเหล่านี้แล ทั้งหมดล้วนถือการอยู่ป่าเป็นวัตร ถือเที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร ถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตร ถือทรงไตรจีวรเป็นวัตร ทั้งหมดล้วนยังมีสังโยชน์ ถ้ากระไรหนอ เราพึงแสดงธรรมโดยประการที่ภิกษุเหล่านี้จะพึงมีจิตหลุดพ้นจากอาสวะ เพราะไม่ถือมั่น ณ อาสนะนี้ทีเดียว"*

ลำดับนั้นแล พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายว่า *"ดูกร ภิกษุทั้งหลาย"*

ภิกษุเหล่านั้นทูลรับพระผู้มีพระภาคว่า *"ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ"*

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสว่า *"ดูกรภิกษุทั้งหลาย สงสารนี้กำหนดที่สุดเบื้องต้นเบื้องปลายไม่ได้ เมื่อเหล่าสัตว์ผู้ยังมีอวิชชาเป็นที่กางกั้น มีตัณหาเป็นเครื่องประกอบไว้ ท่องเที่ยวไปมาอยู่ ที่สุดและเบื้องต้นย่อมไม่ปรากฏ* พวกเธอจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน* ***โลหิตที่หลั่งไหลออกของพวกเธอผู้ท่องเที่ยวไปมาซึ่งถูกตัดศีรษะโดยกาลนานนี้ กับน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ สิ่งไหนจะมากกว่ากัน"***

ภิกษุทั้งหลายกราบทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ทั้งหลายย่อมทราบธรรมตามที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดงแล้วว่า โลหิตที่หลั่งไหลออกของพวกข้าพระองค์ผู้ท่องเที่ยวไปมา ซึ่งถูกตัดศีรษะโดยกาลนานนี้แหละมากกว่า ส่วนน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ ไม่มากกว่าเลย"

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า *"ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถูกละ ๆ พวกเธอทราบธรรมที่เราแสดงแล้วอย่างนี้ถูกแล้ว* ***โลหิตที่หลั่งไหลออกของพวกเธอผู้ท่องเที่ยวไปมา ซึ่งถูกตัดศีรษะโดยกาลนานนี้ นี้แหละมากกว่า ส่วนน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ ไม่มากกว่าเลย***

เมื่อเธอทั้งหลายเกิดเป็นโค ซึ่งถูกตัดศีรษะตลอดกาลนาน โลหิตที่หลั่งไหลออกนั่นแหละมากกว่า ส่วนน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ ไม่มากกว่าเลย

เมื่อเธอทั้งหลายเกิดเป็นกระบือ ซึ่งถูกตัดศีรษะตลอดกาลนาน โลหิตที่หลั่งไหลออกนั่นแหละมากกว่า...

เมื่อเธอทั้งหลายเกิดเป็นแกะ... เกิดเป็นแพะ... เกิดเป็นเนื้อ... เกิดเป็นสุกร... เกิดเป็นไก่...

เมื่อพวกเธอถูกจับตัดศีรษะโดยข้อหาว่าเป็นโจรฆ่าชาวบ้านตลอดกาลนาน โลหิตที่หลั่งไหลออกนั่นแหละมากกว่า... ถูกจับตัดศีรษะโดยข้อหาว่าเป็นโจรคิดปล้น... ถูกจับตัดศีรษะโดยข้อหาว่าเป็นโจรประพฤติผิดในภรรยาของผู้อื่น ตลอดกาลนาน โลหิตที่หลั่งไหลออกนั่นแหละมากกว่า น้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ ไม่มากกว่าเลย

ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะว่าสงสารนี้กำหนดที่สุดเบื้องต้นเบื้องปลายไม่ได้

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ***ก็เหตุเพียงเท่านี้ พอทีเดียวเพื่อจะเบื่อหน่ายในสังขารทั้งปวง พอเพื่อจะคลายกำหนัด พอเพื่อจะหลุดพ้น"***

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสดังนี้แล้ว ภิกษุเหล่านั้นต่างพอใจชื่นชมภาษิตของพระผู้มีพระภาค เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสไวยากรณภาษิตนี้อยู่ จิตของภิกษุชาวเมืองปาวาประมาณ ๓๐ รูปพ้นจากอาสวะเพราะไม่ถือมั่น.

พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ ๑๖ สังยุตตนิกาย นิทานวรรค ติสมัตตาสูตร ข้อ ๔๔๕-๔๔๙ หน้า ๒๐๙-๒๑๐

* *คือไม่มีผู้ใดทราบว่าสังสารวัฏ คือการเวียนว่ายตายเกิดของมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายนี้ มีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่เมื่อไร และจะจบสิ้นลงไปเมื่อไร*

พระธรรมเทศนา

สติปัฏฐานสูตร

โดย

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

หลวงพ่อวัดปากน้ำ

❑ **นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ ครั้ง)**

อิธ ภิกฺเขว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก ฯลฯ

ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสนฺติ ฯ

ณ บัดนี้ อาตมภาพจักได้แสดงธรรมิกถา แก้ด้วยเรื่อง **ธรรม**ที่ทำให้เป็น**ธรรมกาย**เป็นธรรมที่แน่แท้ในพระพุทธศาสนา จะแสดงตามคลองธรรมของ**สติปัฏฐานสูตร** ที่สมเด็จพระผู้มีพระภาคทรงแสดงไว้เป็นหลักเป็นประธาน มหาสติปัฏฐานสูตรนั้นเป็นโพธิปักขิยธรรมเป็นไปในเรื่องฝ่ายเครื่องตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์เหมือนกันหมดปรากฏดังนี้ เหตุนั้นตามวาระพระบาลีแห่งมหาสติปัฏฐานสูตรที่ได้ยกขึ้นไว้ในเบื้องต้นว่า **อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ กาเย กายานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ**

ว่าดูกรภิกษุทั้งหลายผู้ศึกษาพระธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้ **กาเย กายานุปสฺสี** เห็นกายในกายเนือง ๆ อยู่ **อาตาปี** มีความเพียรเป็นเครื่องเผายังกิเลสให้เร่าร้อน **สมฺปชาโน** รู้สึกตัวพร้อมอยู่เสมอ **สติมา** มีสติไม่เผลอ **วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌา-โทมนสฺสํ** พึงกำจัดความดีใจเสียใจในโลกเสียให้พินาศ **เวทนาสุ เวทนานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ** เห็นเวทนาในเวทนาเนือง ๆ อยู่ มีความเพียรเป็นเครื่องเผายังกิเลสให้เร่าร้อน มีความรู้สึกตัวพร้อมอยู่เสมอ มีสติไม่เผลอ พึงกำจัดอภิชฌาโทมนัสในโลกเสียให้พินาศ **จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ** เห็นจิตในจิตเนือง ๆ อยู่ มีความเพียรเป็นเครื่องเผายังกิเลสให้เร่าร้อน มีความรู้สึกตัวพร้อมอยู่เสมอ มีสติไม่เผลอ พึงกำจัดอภิชฌาโทมนัสในโลกเสียให้พินาศ **ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสี วิหรติ อาตาปี สมฺปชาโน สติมา วิเนยฺย โลเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ** เห็นธรรมในธรรมเนือง ๆ อยู่ มีความเพียรเป็นเครื่องเผายังกิเลสให้เร่าร้อน มีความรู้สึกตัวพร้อมอยู่เสมอ มีสติไม่เผลอ พึงกำจัดความเพ่งอยากได้ความเสียใจในโลกเสีย นี้เป็นเนื้อความของวาระพระบาลีในมหาสติ-ปัฏฐานสูตร แสดงหลักไว้ตามจริงดังนี้ รับรองหมดทั้งประเทศไทยว่าเป็นข้อที่ถูกต้องแน่นอนแล้ว ต่อแต่นี้จะอรรถาธิบายขยายความเป็นลำดับไป

พิจารณาจะแสดง**ธรรม**ที่ทำให้เป็น**ธรรมกาย** นี้เป็นข้อที่ลึกซึ้ง ของยาก ได้ไม่ยากแต่ว่าไม่ง่าย ไม่ยากแก่บุคคลที่ทำได้ ไม่ง่ายสำหรับบุคคลที่ทำไม่ได้ ตำราได้กล่าวไว้ว่าเห็นกายในกายเนือง ๆ อยู่ เห็นเวทนาในเวทนาเนือง ๆ อยู่ เห็นจิตในจิตเนือง ๆ อยู่ เห็นธรรมในธรรมเนือง ๆ อยู่ ๔ ข้อ

เห็นกายในกายน่ะเห็นอย่างไร บัดนี้กายมนุษย์ที่ปรากฏอยู่ นั่งเทศน์อยู่นี่ นั่งฟังเทศน์อยู่นี่ นี่กายมนุษย์แท้ ๆ แต่ว่ากายมนุษย์นี่แหละเวลานอนหลับฝันไปก็ได้ พอฝันออกไปอีกกายหนึ่ง เขาเรียกว่า **กายมนุษย์ละเอียด** นี่รู้จักกันทุกคนเชียวกายนี้ เพราะเคยนอนฝันทุกคน รูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างไร เป็นเหมือนมนุษย์คนนี้แหละคนที่ฝันนี่แหละ นุ่งห่มอย่างไร อากัปกิริยาเป็นอย่างไร สูงต่ำอย่างไร ข้าวของเป็นอย่างไร ก็ปรากฏเป็นอย่างนั้น ก็ปรากฏเป็นคนนี้แหละ แบบเดียวกันทีเดียว คนเดียวกันก็ว่าได้ แต่ว่าเป็นคนละคน เขาเรียกว่า **กายมนุษย์ละเอียด** เวลานอนหลับสนิทถูกส่วนเข้าแล้วก็ฝันออกไป ออกไปอีกคนหนึ่ง ก็เป็นกายมนุษย์คนนี้แหละ รูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างนี้แหละ ถึงได้ชื่อว่าเป็นกายมนุษย์ละเอียด กายมนุษย์คนที่ฝันออกไปนั่นแหละเขาเรียกว่า **กายมนุษย์ในกายมนุษย์** นี่แหละ**กายในกาย**หละ เห็นจริง ๆ อย่างนี้ ไม่ใช่เห็นตามเหลวไหล เห็นอย่างนี้ก็เป็นหลักเป็นพยานได้ทุกคน เพราะเคยนอนฝันทุกคน นี่เห็นในกายเห็นอย่างนี่นะ

เมื่อเห็นกายในกายอย่างนี้แล้ว **เห็นเวทนาในเวทนา**ล่ะ ก็ตัวมนุษย์คนนี้มีเวทนาอย่างไรบ้าง สุข ทุกข์ ไม่สุข ไม่ทุกข์ ดีใจ เสียใจ เวทนาเป็นอย่างนั้นมิใช่หรือ ก็ส่วนกายที่ฝันออกไปนั้นก็มีสุข ทุกข์ ไม่สุข ไม่ทุกข์ ดีใจ เสียใจ เหมือนกันแบบเดียวกันกับกายมนุษย์คนนี้แหละ ไม่ต่างอะไรกันเลย

จิตล่ะ **เห็นจิตในจิต** ก็แบบเดียวกันกับเวทนาในเวทนา เห็นจิตในจิตนี่ **ต้องกล่าว "เห็น" นะ ไม่ใช่กล่าว "รู้" นะ** เห็นจิตในจิต ดวงจิตของมนุษย์นี้เท่าดวงตาดำข้างนอก อยู่ในเบาะน้ำเลี้ยงหัวใจ ตำรับตำรากล่าวไว้ว่า **หทยคูหา จิตฺตํ สรีรํ จิตฺตํ** เนื้อหัวใจเป็นที่อยู่ แล้วก็กล่าวไว้อีกหลายนัย **ปกติมโน** ใจเป็นปกติ **ภวงฺคตจิตฺตํ** ใจเป็นภวังคจิต **ตํ ภวงฺคจิตฺตํ** อันว่าภวังคจิตนั้น **ปสนฺนํ อุทกํ วิย** จิตเป็นดังว่าน้ำ จิตนั่นแหละเป็นภวังคจิต เวลาตกภวังค์แล้วใสเหมือนกับน้ำที่ใส จิตดวงนั้นแหละเป็นจิตของมนุษย์ ที่ต้องมีปรากฏว่า **จิตในจิต** นั่นแหละ อีกดวงหนึ่งคือ**จิตของกายมนุษย์ละเอียด**ที่ฝันออกไปนั้นเรียกว่า **จิตในจิต**

ธรรมในธรรม เห็นธรรมในธรรมเนือง ๆ เป็นไฉนเล่า ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ มีอยู่ในศูนย์กลางกายมนุษย์ ขนาดเท่าฟองไข่แดงของไก่ ติดอยู่ในกลางกายมนุษย์นี่เห็นธรรมในธรรมหละ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดมีอยู่ ไม่เท่าฟองไข่แดงของไก่ สองเท่าฟองไข่แดงของไก่ อยู่ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดนี่แหละสองเท่าฟองไข่แดงของไก่ นั่นเป็นดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด นั่นอีกดวงหนึ่ง นั่นเห็นอย่างนี้ **เห็น**หรือรู้ล่ะ รู้กับเห็นมันต่างกันนะ **เห็นอย่างหนึ่ง รู้อย่างหนึ่ง**นะ **ไม่ใช่เอารู้กับเห็นมาปนกัน** ไม่ได้

กาเย กายานุปัสสี เห็นกายในกาย เห็นเหมือนอะไร เห็นเหมือนนอนฝันอย่างนั้นซี เห็นจริง ๆ อย่างนั้น ตากายมนุษย์นี่เห็นหรือตากายฝันมันก็เห็นละซี จะไปเอาตากายมนุษย์นี่เห็นได้อย่างไรละ ตากายมนุษย์นี่มันหยาบนี่ อ้ายที่เห็นได้นั่น มันตากายมนุษย์ละเอียดนี่มันก็เห็น กายโด่ ๆ อย่างนั้น

เห็นเวทนาในเวทนาเล่า ถ้าว่าเมื่อทำถูกส่วนเข้าเช่นนั้นละก็ เห็นเวทนาจริง ๆ สุข

ทุกข์ ไม่สุข ไม่ทุกข์ ดีใจ เสียใจ เวทนา ๓ หรือเวทนา ๕ เห็นจริง ๆ เป็นดวง เป็นดวงใส เวทนา เวทนาแท้ ๆ **สุขก็ดวงใส ทุกข์ก็ดวงข้นดวงขุ่น ไม่สุข ไม่ทุกข์ ก็ดวงปานกลาง** เห็นชัด ๆ เป็นดวงขนาดไหน ถ้าเต็มส่วนมันเข้าก็เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ นั่นดวงเวทนาขนาดนั้น ถ้าลดส่วนลงไปก็โตได้เล็กได้ นั่นเห็นเวทนาในเวทนา เห็นอย่างนั้นเชียว เห็นเหมือนนอนฝันกายละเอียดทีเดียว เห็นเวทนาเป็นดวงทีเดียว แต่ว่าสุขก็อยู่ในสุขของมนุษย์นี่ ทุกข์ก็อยู่ในทุกข์ของมนุษย์นี่ ไม่สุขไม่ทุกข์ก็อยู่ในไม่สุขไม่ทุกข์ของมนุษย์นี่ ดีใจก็อยู่ในดีใจของมนุษย์นี่ เสียใจก็อยู่ในเสียใจของมนุษย์นี่ เขาเรียกว่า **เวทนาในเวทนา** เป็นดวงพอ ๆ กัน เท่า ๆ กัน

เห็นจิตในจิตล่ะ ดวงจิตตามส่วนของมันก็เท่าดวงตาดำข้างนอก ถ้าไปเห็นเข้ารูปนั้นมันขยายส่วน วัดเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์เหมือนกัน ดวงจิตก็ขนาดเดียวกัน ไปเห็นจริง ๆ เข้าเช่นนั้น ขยายส่วนเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ ปรากฏอยู่ในดวงจิตกายมนุษย์หยาบนี่แหละ แต่ว่าเป็นดวงจิตของกายมนุษย์ละเอียดอยู่ในกายมนุษย์ละเอียดโน่น แต่ว่าล้อมอยู่ข้างในนี่แหละ

เห็นธรรมในธรรมล่ะ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ เมื่อไปเห็นดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดเข้าแล้ว ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ก็ขยายส่วนได้ โตได้ขนาดดวงจันทร์ดวงอาทิตย์เหมือนกันขนาด ๆ เดียวกัน ขยายส่วนออกไป นั้นได้ชื่อว่า **เห็นธรรมในธรรม** คือในกายมนุษย์นั้นเอง ในกายมนุษย์ละเอียดนั้น นี่รู้จักชั้นหนึ่งละนะ

เมื่อเห็นเข้าเช่นนี้เราจะทำอย่างไร ตำรากล่าวไว้ว่า **อาตาปี** เพียรให้กล้ำกล้า กล้าหาญที่เดียว เพียรไม่ย่อไม่ท้อไม่ถอยทีเดียว เอาเป็นเอาตายทีเดียว เรียนกันจริงต้องใช้ความเพียรประกอบด้วยองค์สี่ทีเดียว องค์สี่นั้นอะไรบ้าง เนื้อ เลือด กระดูก หนัง หนังเนื้อเลือดจะแห้งเหือดไปไม่ว่า เหลือแต่กระดูกหนังช่างมัน ไม่ลดละ **ใจต้องจรดอยู่ทีเดียว ในกาย เวทนา จิต ธรรมนั้นไม่เคลื่อนหละ** จรดอยู่ในกาย จะต้องจรดอยู่ทีเดียว ไม่ไปอื่นกันหละ ฝันไม่กลับกันละ ฝันกันเรื่อยไป แม้จะกลับมาก็เล็กน้อย ฝันไปอีก ฝันไม่เลื่อนกันหละ ให้ชำนาญทีเดียว **ฝันในฝัน นั่งก็ฝันได้ นอนก็ฝันได้ เดินก็ฝันได้ ยืนก็ฝันได้ ขี้เยี่ยวก็ฝันได้ทีเดียว** นี่เขาเรียกว่า **อาตาปี** เพียรเข้า เร่งเร้าเข้าอย่างนี้ **สมฺปชาโนสติมา รู้อยู่เสมอ ไม่เผลอ เผลอไม่ได้** เผลอก็จะหายเสียเท่านั้น **ถ้าได้ใหม่เป็นใหม่ ๆ เผลอไม่ได้ เป็นหายทีเดียว** เพราะฉะนั้นต้องไม่เผลอกันทีเดียว **ไม่วางธุระ ให้เอาใจใส่ ไม่เอาใจใส่ไปจรดที่อื่น ให้จรดอยู่ที่กาย เวทนา จิต ธรรม ในกายนั้นแหละ**

จรดอยู่ใน**กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม** สี่อย่างนั้นจรดได้หรือ จรดที่ไหนละ

ที่จรดเขามี ที่ตั้งของใจเขามี ที่จรดเขามี แต่ว่า**สี่อย่างนั้นจะดูเวลาไรก็เห็นเวลานั้น** เหมือนกายมนุษย์นี้ ถ้าว่าทำเป็นละก็จะเห็นปรากฏ ที่นี้ไม่มีความเห็น มีแต่ความรู้ กายของตัวเห็นอยู่เสมอ เวทนาของตัวก็รู้สึกอยู่เสมอ จิตของตัวก็รู้สึกอยู่เสมือนให้รู้สึกอยู่เสมอ ธรรมของตัวก็รู้สึกอยู่เสมอ ความดีของตัวไม่มีชั่วเข้ามาเจือปน รู้อยู่อย่างนี้ ส่วนกายมนุษย์ละเอียดเห็นปรากฏ เมื่อเห็นปรากฏดังนี้ละก็ นี่แหละหลักจริงในพระพุทธศาสนา รู้จักเท่านี้ แล้วอย่ารู้จักแต่เพียงว่ากายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม เพียงเท่านั้นนะ ยังมีอีกหลายชั้น นับชั้นไม่ถ้วน นี่ชั้นหนึ่งละนะ เข้าไปอีกชั้นหนึ่ง **กายในกาย**นั้น เขาเรียกว่า **ฝันในฝัน** อย่างไรละ ฝันในฝัน กายที่ฝันไป ทำงานเหนื่อยเข้าก็จะแสดงฝันเต็มเกมของการฝันเข้า เหนื่อยเข้าไปนอนหลับนอนหลับฝันเข้าอีกแหละ กายฝัน ๆ เข้าอีก นี่เขาเรียกว่าฝันในฝัน ฝันในฝันเป็นอย่างไรล่ะ รุดออกไปอีกกายละซิ **ออกไปอีกกายก็เป็นกายทิพย์** ที่นี้เป็นกายทิพย์ เข้าไปอีกกายเป็นกายทิพย์ กายทิพย์ก็เห็นโด่อีกนั่นแหละ เหมือนกับกายมนุษย์ที่ฝันนั่นแหละ แบบเดียวกันไม่เปลี่ยนไม่แปลงอะไรกันมากนัก เหมือนกระจกคันฉ่องมาส่องเงาหน้าเอามาเทียบกันดู จำได้ทีเดียว นี้คนเดียวกันไม่ใช่แยกกัน นี่กายคนเดียวกัน เมื่อรู้จักเช่นนั้นแล้ว เห็นกายในกายที่สามเข้าไปแล้ว ไม่ใช่ที่สองแล้ว เวทนาก็แบบเดียวกันเห็นอย่างเดียวกัน เวทนาตั้งอยู่ตรงไหน จะว่าเวทนาตั้งอยู่ตรงไหนอยู่กลางกาย กายที่ฝันในฝันนั่นแหละ กายที่สามนั่นแหละ อยู่กลางนั่นแหละเวทนาในเวทนา จิตในจิตก็อยู่ในกลางเวทนานั่นแหละ ธรรมในธรรมก็อยู่กลางจิตนั่นแหละ ธรรมในธรรมนั่นไม่ใช่อยู่ที่ไหนหรอก เป็นดวงเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์บริสุทธิ์สนิทเท่า ๆ กัน นี่เหมือนฝันในฝันตัวจริงอย่างนี้ ไม่ใช่คลาดเคลื่อน **ที่วัดปากน้ำ ดำเนินปฏิบัติไม่ได้เอาเรื่องอื่นมาเหลวไหล ค้นเข้าไปถึงตัวจริงอย่างนี้** นี่ก็เป็นสามกายละนะ เข้าไปสามกายแล้ว ฝันในฝันนั่นได้เท่านี้ก็พอแล้ว ได้เท่านี้ก็พอเอาเป็นตัวอย่าง ได้เท่านี้ก็เดินในแนวนี้เป็นตำราอย่าถอยหลังก็แล้วกัน มันจะมีกี่ร้อยกายพันกายก็ไปเถอะ กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม เข้าไปอย่างนี้แหละ ไม่คลาดเคลื่อนทีเดียว แต่ว่าที่จะเข้ารูปนี้นะ แสดงไว้เมื่อวันพระที่แล้ว แสดงไว้แล้วตั้งแต่**เอกายนมรรค**โน้น ยังค้างอยู่กายในกาย ยังไม่กว้างออกไป ทีนี้จะแสดงให้กว้างออกไปว่า ได้ความอย่างนี้ กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม อย่างนี้แหละ นี่เป็นกายที่สาม

กายที่สี่ **กายทิพย์ละเอียดอีก** ฝันในฝันเข้าไปอีก เป็นสี่ชั้น สี่ฝันแล้ว แบบเดียวกัน เห็นกาย เวทนา จิต ธรรม แบบเดียวกัน แล้วกายทิพย์ละเอียดฝันเข้าไปในฝันเข้าอีก เป็นสี่ฝันสี่ชั้นเข้าไป ก็เห็นกาย เวทนา จิต ธรรม อีก ก็ต้องมีความเพียรอีก เผลอไม่ได้นะ **เพียรให้มี**

สติไว้เสมอ ไม่เผลอ นำอภิชฌาโทมนัสในโลกออกเสีย อย่าให้ความดีใจเสียใจแลบเข้าไปได้นะ ถ้าความดีใจเสียใจแลบเข้าไปได้เดี๋ยวไม่ฝันอีกละ ต้องตื่นแหละ ต้องกลับออกมาแล้ว ไม่ได้เสียแล้ว ความดีใจแลบเข้าไป แลบเข้าไปอย่างไรละ แลบเข้าไปลึกซึ้ง เข้าไปฝัน ๆ อย่างนั้นแหละ ความดีใจจะให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้เข้าไปแต่งหละ เสียใจหละ ไม่สมเจตนาก็เสียใจหละ **ดีใจเสียใจแลบเข้าไปแล้วเป็นขุ่นมัวทีเดียว ประเดี๋ยวก็ต้องถอยออกมา ทีนี้ก็ฝันไม่ได้ ก็ต้องเลิกกัน** เพราะฉะนั้น ความดีใจเสียใจนี้ร้ายนัก ไม่ใช่ร้ายแต่เมื่อเวลาปฏิบัติธรรมเห็นธรรมอย่างนี้น่ะ ถึงเวลาเราดี ๆ อยู่ อ้ายความดีใจเสียใจนี่แหละที่ทำให้ต้องกระโดดน้ำตาย กินยาตาย ผูกคอตาย ดีใจเสียใจนี้แหละมันเต็มขีดเต็มส่วนของมันบังคับอย่างนี้ เพราะฉะนั้นความดีใจเสียใจเป็นมารร้ายทีเดียว ถ้าว่าใครให้เข้าไปอยู่ในใจบ่อยเข้าก็หน้าดำคร่ำเครียด ร่างกายไม่สดชื่นละซิ เศร้าหมองไม่ผ่องใสหรอก เพราะอะไร เพราะดีใจเสียใจบังคับ มันทำให้

เดือดร้อนหน้าดำคล้ำเครียดทีเดียว บางคนไม่อ้วน ผอมเป็นเกลียวทีเดียว เพราะความดีใจเสียใจ ทั้งหมดอยู่ที่มัน ไม่ปล่อยมันไป ถ้าว่าทำให้สบายสดชื่นให้ชื่นใจ เย็นอกเย็นใจ สบายใจ จะมั่งมีดีจนอย่างไรก็ช่าง ทำใจให้เบิกบานไว้ ร่างกายมันก็ชุ่มชื่นสบาย นี่อ้ายดีใจเสียใจมันฆ่ากายมนุษย์อยู่อย่างนี้ กายมนุษย์ละเอียดก็ฆ่า กายทิพย์ก็ฆ่า กายทิพย์ละเอียดก็ฆ่า ฆ่าทั้งนั้นทุกกาย ความดีใจเสียใจต้องคอยระวังไว้ให้ดี ท่านจึงได้สอนนักว่า ให้ทำความดีใจและเสียใจในโลกเสียให้พินาศ

ดีใจเสียในโลกนะ ดีใจเสียใจในอัตภาพร่างกายโลกนั้นคือ **ขันธ์ ๕** นี้แหละ ร่างกายอันนี้แหละเป็นตัวโลก สำคัญนัก เขาเรียกว่า **สัตวโลก** โอกาสโลก ขันธโลก สัตวโลก **โอกาสโลก** ก็ว่าง ที่ว่าง ๆ เหล่านี้ ที่ว่าง ๆ ดิน น้ำ ไฟ ลม ที่ว่าง ๆ เหล่านี้เขาเรียกว่าโอกาสโลก **ขันธโลก** ก็เป็น**รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ** อันเดียว **สัตวโลก ที่อาศัยขันธ์นั่นแหละ ที่ไปเกิดมาเกิดเป็นกาย ๆ นี้แหละ เข้าไปในกายข้างในนี่เป็นสัตว์ทั้งนั้น** เป็นชั้น ๆ ๆ เข้าไป

สัตวโลกเป็นชั้น ๆ เข้าไป สัตวโลกทั้งนั้น เมื่อเห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรมของกายมนุษย์ กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียดแล้ว กายทิพย์ละเอียดนั่นแหละฝันในฝันเป็นข้อที่สี่ออกไปอีก

กายในกายเป็นกายที่ห้าก็คือ **กายรูปพรหม** กายรูปพรหมก็มีกาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกับปรากฏดังกล่าวแล้ว ไม่ต้องอธิบาย เวลาจะไม่พอ ย่นย่อพอควรแก่กาลเวลา กายรูปพรหมนั้นแหละ ฝันในฝันเข้าไปอีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายเป็น**รูปพรหมละเอียด** ก็เห็นกาย เวทนา จิต ธรรมอีก แบบเดียวกัน กายรูปพรหมละเอียด ฝันในฝันเข้าไปอีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายเรียกว่า**กายอรูปพรหม** ในกาย เวทนา จิต ธรรม แบบเดียวกัน กายอรูปพรหมฝันออกไปอีกได้เหมือนกัน ออกไปอีกกายเรียกว่า**กายอรูปพรหมละเอียด** มีกาย เวทนา จิต ธรรม แบบเดียวกัน กายอรูปพรหมละเอียดนั่นแหละ ฝันในฝันเหมือนกันออกไปอีกกายหนึ่ง เรียกว่า **กายธรรม**

กายธรรมก็มีกาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกัน กายก็คือ**ธรรมกาย** เวทนาก็คือเวทนาของธรรมกายนั่นแหละ จิตก็จิตของธรรมกายนั่นแหละ ธรรมก็เป็นธรรมดาของธรรมกายนั่นแหละ ขยายส่วนขึ้น ดวงใหญ่วัดผ่าเส้นศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย ธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมนั่น ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายเท่าหน้าตักธรรมกาย ธรรมกายนั่นแหละฝันได้อีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายเรียกว่า **กายธรรมละเอียด** ใหญ่ออกไปหน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักเข้าไป มีกาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกัน

ธรรมกายละเอียดนั่นแหละฝันออกไปอีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายหนึ่งมีกายพระโสดา เป็น**กายพระโสดา** หน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม ใสหนักขึ้นไป กายพระโสดานั่นแหละพอทำถูกส่วนเข้าออกไปอีกกายหนึ่งแบบฝันนั่นแหละออกไปอีกกายหนึ่ง เป็น**กายโสดาละเอียด** หน้าตักกว้าง ๑๐ วา สูง ๑๐ วา มีกาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกัน

ธรรมกายละเอียดของพระโสดานั่นแหละ ฝันเข้าไปอีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายหนึ่งเรียก**ธรรมกายพระสกทาคา** หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วาขึ้นไป พระสกทาคาก็ฝันเข้าไปอีก ออกไปอีกกายหนึ่ง เป็น**กายพระสกทาคาละเอียด** หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา มีกาย เวทนา จิต ธรรม แบบเดียวกัน กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม แบบเดียวกัน

กายพระสกทาคาละเอียดฝันไปอีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายหนึ่งเป็น**กายพระอนาคา** หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา ธรรมกายพระอนาคาฝันไปอีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายหนึ่งเรียกว่า**พระอนาคาละเอียด** หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา

ธรรมกายพระอนาคาละเอียดนั้นแหละฝันไปได้อีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายหนึ่งเรียกว่า **พระอรหัต**

หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูมใสหนักขึ้นไป กายพระอรหัตนั้นแหละฝันไปอีกเหมือนกัน ออกไปอีกกายหนึ่งเรียกว่า**พระอรหัตละเอียด** ใหญ่หนักขึ้นไป มีเวทนา จิต ธรรม แบบเดียวกัน ฝันออกไปอย่างนี้แหละ มีธรรมกายพระอรหัตในพระอรหัต เป็นพระอรหัตละเอียด ๆ ๆ ต่อ ๆ ไปนับอสงไขยไม่ถ้วน

ฝันออกไปอย่างนี้แหละ **หมดกายพระอรหัต มีกายพระพุทธเจ้าก็ได้** กายในกาย กายใน ๆ ๆ ๆ มันอย่างนี้แหละ ผู้เทศน์นี้ได้ทำวิชชานี้ ๒๓ ปี ออกพรรษานี้ก็ ๓ เดือนเต็มหละ ยังไม่หมดกายละเอียดเหล่านี้เลย ไม่ได้ถอยกลับเลย ยังไม่หมดกายละเอียดเหล่านี้เลย ยังไม่ถึงที่สุด **ไปทูลถามพระพุทธเจ้าองค์เก่าองค์แก่ที่เข้านิโรธเข้านิพพานไปแล้วถอยเข้าไปหากายละเอียดนี้นะ ไปถึงแล้วหรือยัง แล้วไม่มีใครรู้เลยว่าไปถึงหรือยัง** เอาละซิคราวนี้นี่ศาสนาตัวจริงของกายมนุษย์เป็นอย่างนี้ **พวกเป็นพระอรหันต์ก็ต้องไปตรวจของตัว เข้านิพพานแล้วต้องไปตรวจของตัว เมื่อเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นแล้ว เข้านิพพาน ก็ต้องไปตรวจกายของตัวอย่างนี้แหละว่าที่สุดอยู่ที่ไหน ต้องไปถึงที่สุดให้ได้ ต้องไปบอกที่สุดให้ได้** นี่ความจริงเป็นอย่างนี้นะ รู้จักความจริงอย่างนี้แล้วละก็อย่าเพลินล่อ อย่าเลอะเทอะที่อื่นไม่ใช่ของตัว ให้เอาใจจรดจี้ตัวของตัว กลับให้เข้าไปถึงกายทิพย์ให้ได้ ว่ากายที่สุดของตนอยู่ที่ไหน **เมื่อไปถึงที่สุดของตัวได้ละก็ รักษาตัวได้เป็นอิสระ ไม่มีใครมาบังคับบัญชา** ถ้ายังไม่ถึงที่สุดของตัวแล้วก็หวานเลย เขาจะต้องบังคับบัญชาแกท่าเดียวเท่านั้นแหละแกจะต้องเป็นบ่าวเป็นทาสของเขา เวลามีพญามารมาบังคับใช้สอยเป็นบ่าวเป็นทาสเขา เขาจะใช้ทำอะไรทำได้ ให้ด่า ให้ตี ให้ชกให้ฆ่า ให้ฟันแกงก็ได้ **ธรรมกายมาร** (ฝ่ายอกุศล) บังคับ มันบังคับได้อย่างนี้เชียวนะ ให้เป็นบ่าวเป็นทาสเขา ให้เลวทรามต่ำช้า ให้เป็นคนจนอนาถาติดขัดทุกสิ่งทุกอย่าง เครื่องกินเครื่องใช้ขาดตกบกพร่อง เครื่องกินเครื่องใช้ไม้สอยไม่มี มารเขาทำได้ บังคับได้ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะตัวไม่ยินดีสละในตัว เพราะตัวไม่เป็นใหญ่ในตัว เพราะตัวไม่รู้จักที่สุดของตัว นี่มนุษย์ทั่วไปเป็นอย่างนี้เห็นไหมละ ไม่ใช่มนุษย์เท่านั้น **พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ท่านก็ไปถึงที่สุดเหมือนกัน ถ้าใครไปยังไม่ถึงที่สุดก็ยังไม่ฉลาดเต็มที่ ต่อเมื่อไปให้ถึงที่สุดกายของตัวต่อไปแล้วละก็ฉลาดเต็มที่แน่** ตัวของตัวเองมีชีวิตพึ่งแก่ตัวเองได้แล้ว นี้เป็นข้อสำคัญที่สุดนะ มาเจอพุทธศาสนานี้แล้วเห็นไหน จะไปทำเรื่องอื่น จะไปหลงเลอะเทอะ เอ้า! มีครอบครัวแล้วได้อะไรบ้าง ได้ลูกคนหนึ่ง แล้วเอามาทำไมละ เอาไว้เลี้ยง ๑๐ คน เอาไว้เลี้ยงอย่างไรก็เลี้ยงไป บ่นโอ๊กแล้ว เอ้าได้ห้าสิบคน เอ้า! เอาไว้เพียงเท่านี้ เอ้า! เปะปะไปซี อยากได้ลูกอีกไหมละ ไม่จริง เหลว โกงตัวเอง โกงตัวเอง พาให้เลอะเลือนไม่เข้าไปค้นกายของตัวให้ถึงที่สุด ไม่ให้เข้าไปค้นตัวให้ถึงที่สุด**เป็นมนุษย์กับเขาทั้งที เพราะเชื่อกิเลสเหลวไหลเหล่านี้แหละจึงได้เลอะเลือน จะครองเรือนไปสักกี่ร้อยปีก็ครองไปเถิด มันงานเรื่องของคนอื่นเขาทั้งนั้น เรื่องของพญามารทั้งนั้น ไม่ใช่เรื่องของตัว ไม่ใช่งานของตัว ไปทำงานให้พญามารเขาทั้งวันทั้งคืน เอาเรื่องอะไรไม่ได้**

เพราะอะไรละ เพราะไม่รู้อิโหน่อิเหน่ เกิดมาพบอย่างไงก็ไปอย่างนั้นแหละ เพราะไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ นี่ไม่ได้ฝึกใจในธรรมของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ไม่ได้ฟังธรรมของสัตตบุรุษ ไม่ได้ฝึกใจในธรรมของสัตตบุรุษ ความเห็นก็เลอะเลือนไปเช่นนี้ เมื่อรู้จักหลักอันนี้แล้ว นี่แหละ**เป็นความจริงทางพระพุทธศาสนา ตัวจริงทีเดียว นี้เป็นข้อที่ลึกซึ้ง**

ให้หนึ่งไว้ในใจว่า ต่อแต่นี้ไปเราจะต้องเข้าให้ถึงที่สุด เข้าไปในกายที่สุดของเราให้ได้ เป็นกาย ๆ ออกไป เมื่อเป็นกาย ๆ เข้าไปแล้ว **ถ้าทำเป็นแล้ว ไม่ใช่เดินเท่านี้ เดินในไส้ทั้งนั้น ในไส้เห็น ไส้จำ ไส้คิด ไส้รู้ ในกำเนิดดวงธรรมที่ทำให้เป็นสุดหยาบสุดละเอียด** (เถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด....ฯลฯ) **เดินในไส้ (หยุดในหยุด กลางของหยุดในหยุด ๆ ๆ ๆ) ไม่ใช่เดินทางอื่น เดินในกลางดวงปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา เดินไปในกลางดวงศีล ดวงสมาธิ ปัญญา ดวงวิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ นั้นเป็นทางเดินของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ เดินไปในไส้ ไม่ใช่เดินไปในไส้เพียงเท่านั้น ในกลางว่างของดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ของดวงศีล ดวงสมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ว่างในว่างเข้าไป ในเหตุว่างในเหตุว่าง เหตุเปล่าในเหตุเปล่า เหตุดับในเหตุดับ เหตุลับใน**

เหตุลับ เหตุหายในเหตุหาย เหตุสูญในเหตุสูญ เหตุสิ้นเชื้อในเหตุสิ้นเชื้อ เหตุไม่เหลือเศษในเหตุไม่เหลือเศษ...ฯลฯ ในเหตุว่างเข้าไป เหตุสุดในเหตุสุด หนักเข้าไปอีกไม่ถอยกลับ นับอสงไขยไม่ถ้วน นับชาติอายุไม่ถ้วน* ไม่มีถอยกลับกัน เดินเข้าไปอย่างนี้นะ พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ไม่ใช่เดินโลเลเหลวไหล **ที่เรากราบที่เราไหว้ เรานับถือนะ ท่านวิเศษวิโสอย่างนี้นี่แหละเป็นผู้วิเศษแท้ ๆ นี่แหละเป็นที่พึ่งของสัตว์โลกแท้ ๆ** ถ้าเป็น**ผู้รู้จริง เห็นจริง ได้จริง เราจึงเอาเป็นตำรับตำราได้** เมื่อรู้จักหลักธรรมอันนี้แล้ว อย่าเข้าใจว่าได้ฟังง่าย ๆ นะ ตั้งแต่เราเกิดมาเป็นภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกานะ อย่างนี้ไม่เคยได้ฟังเลยไม่ใช่หรือ เมื่อได้ฟังแล้วก็จงเพียรพยายามทำให้เป็นอย่างที่แสดงให้ฟังทุกสิ่งทุกประการ จะได้ไม่เสียทีที่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ที่ได้ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลีคลี่ความเป็นสยามภาษา ตามมตยาธิบาย พอสมควรแก่เวลา **เอเตนสจฺจวชฺเชน** ด้วยอำนาจความสัจที่ได้อ้างธรรมปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ **สทา โสตฺถี ภวนฺตุเต** ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลายบรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติว่ายุติธรรมมิกถาโดยอรรถนิยมความเพียงเท่านี้ **เอวํ** ก็มีด้วยประการฉะนี้ ❑

---

* *มีรายละเอียดอยู่ในหนังสือ **"วิชชามรรคผลพิสดาร"** (สำหรับผู้ถึงธรรมกายที่สามารถเจริญวิชชาขั้นละเอียดด้วยเจโตสมาธิแล้ว) เป็นการทำวิชชาสะสางธาตุธรรม โดยเข้าให้ถึงต้น ๆ ธาตุ ต้นธรรม เพื่อเก็บวิชชาฝ่ายธรรมดำหรือดับอวิชชา อันเป็นมูลรากฝ่ายเกิดทั้งมวล ให้เหลือเป็นแต่ฝ่ายเฉพาะฝ่ายธรรมขาวหรือฝ่ายบุญกุศล และแก้ธาตุธรรมสายกลางให้กลับเป็นฝ่ายขาวด้วย จึงเป็นวิชชาที่คมกล้ายิ่งนัก ที่ให้ผลเป็นความบริสุทธิ์แก่ทั้งฝ่ายผู้เจริญกับทั้งผู้ที่ถูกแก้ไข ตามส่วน เพราะเหตุนี้ พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำจึงได้เคยกล่าวไว้ว่า **"ธรรมกายคนหนึ่ง (ที่สามารถเจริญ วิชชาขั้นละเอียดได้) ช่วยคนได้ครึ่งเมือง"***

ของดีจากใบลาน

ภาวะแห่งจิตใจ

โดย

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อุปเสณมหาเถระ ป.ธ. ๙)
เจ้าอาวาสวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร
ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

❑ ท่านสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย รายการธรรมะสำหรับวันนี้จากสถานีวิทยุแห่งนี้ จะได้พูดถึง **"ภาวะแห่งจิตใจ"** ของบุคคลที่ทางพระพุทธศาสนาได้จำแนกไว้ว่าเป็นอยู่ในภูมินั้น ๆ เช่นว่าอยู่ในชั้น **กามาวจรภูมิ อรูปาวจรภูมิ** และ **โลกุตตรภูมิ** แต่จะเน้นหนักไปในทางกามาวจรภูมิ กามาวจรภูมินั้นถ้าจะถือเอาใจความ อีกอย่างหนึ่งก็พอจะถือเอาใจความได้ว่า ภูมิของจิตใจที่ยังเกี่ยวพันอยู่กับสิ่งที่เรียกว่า **กามะ** หรือ **กามคุณ** จิตใจที่ยังเกี่ยวข้องอยู่กับกามคุณนั้นเรียกว่า **กามาวจรภูมิ** คือภูมิแห่งจิตที่เป็นอย่างนั้นภูมิแห่งจิตที่เป็นอย่างนี้ ยังเกี่ยวข้องอยู่กับรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส หรือรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ที่เป็นชั้นธรรมดาสามัญ ในชั้นกามภูมิ หรือกามาวจรภูมินี้ มีทั้งที่เป็นฝ่ายกุศล มีทั้งฝ่ายที่เป็นอกุศล ที่เป็นฝ่ายกุศลนั้นคือฝ่ายดี ที่เป็นฝ่ายอกุศลนั้นคือฝ่ายเสีย ในฝ่ายที่ดีนั้นจิตใจของบุคคลที่อยู่ในภูมินี้ในชั้นนี้ในระดับนี้

ก็จะเป็นจิตใจที่เกี่ยวข้องอยู่กับธรรมะ หรือจะกล่าวสั้นอย่างที่ได้ยินได้ฟังกันอยู่เสมอก็คือ เกี่ยวข้องอยู่ด้วย**ศีล สมาธิ ปัญญา** หรือ **ทาน ศีล ภาวนา** ประสงค์ที่จะปฏิบัติ อยู่ในศีล ประสงค์ที่จะปฏิบัติอยู่ในสมาธิ ประสงค์ที่จะปฏิบัติอยู่ในปัญญา ประสงค์ที่จะปฏิบัติอยู่ในทาน ประสงค์ที่จะปฏิบัติอยู่ในศีลและประสงค์ที่จะปฏิบัติอยู่ในภาวนา จิตใจที่เกี่ยวข้องอยู่อย่างนี้ หรือจิตใจที่คิดอยู่อย่างนี้เสมอ ก็กล่าวได้ว่าจิตใจเป็นกามาวจรกุศล คือยังไม่ถึงขั้นหลุดพ้น แต่ก็เป็นขั้นที่ดีเป็นขั้นที่มีประโยชน์ต่อตนเอง เป็นขั้นที่มีประโยชน์ต่อสังคม เป็นขั้นที่มีประโยชน์ต่อชาวโลก ที่เป็นชั้นกามาวจรภูมินั้น ถ้าพูดกันโดยตรงแล้ว ก็หมายถึงว่ามีจิตใจมุ่งมั่นในทางที่ดีเป็นที่ตั้ง ไม่มุ่งมั่นไปในทางที่เสียหาย เช่น ไม่มุ่งมั่นไปในทางที่เป็นโลภ ไม่มุ่งมั่นไปในทางที่เป็นโกรธ ไม่มุ่งมั่นไปในทางที่เป็นหลง คือ **โลภะ โทสะ โมหะ** นั่นเอง เพราะว่าจิตใจที่ไปเกี่ยวข้องหรือติดอยู่ในโลภะ โทสะ โมหะนั้น ก็เป็นจิตที่เป็นอกุศล อกุศลจิตเป็นเหตุให้ตั้งอยู่ในอกุศลภูมิ ตั้งอยู่ในกามาวจรภูมิที่เป็นฝ่ายอกุศล เพราะฉะนั้นบุคคลจะต้องพยายามพิจารณาอยู่เสมอว่า แม้เราเป็นปุถุชนอยู่ก็จริง แต่ว่าจิตใจของเราทำอย่างไรถึงจะเป็นฝ่ายกุศล ที่เป็นฝ่ายกามาวจรภูมิที่เป็นกุศล อย่าให้ไปอยู่ในฝ่ายกามาวจรภูมิที่เป็นฝ่ายอกุศล ทีนี้การที่จะทำอย่างนั้นการที่จะพิจารณาเห็นอย่างนั้นก็ต้องอาศัยเหตุปัจจัยหลายอย่าง เช่นมนสิการคือการเอาใจใส่ การสนใจ มุ่งมั่นจิตใจ จิตใจฝักใฝ่ จิตใจจดจ่อ จิตใจนึกคิดอยู่แต่ในเรื่องที่เป็นบุญเป็นกุศล ที่เรื่องดีนั่นเองไม่ใช่ เรื่องอื่น เรื่องที่ดีที่งามต่าง ๆ คิดว่าเราทำอย่างนี้จะเป็นบุญเป็นกุศล ทำอย่างนี้จะเป็นคุณเป็นประโยชน์ ทำอย่างนี้จะให้ประโยชน์แก่คนโน้นคนนี้เขาได้ ทำอย่างนี้ไม่เป็นประโยชน์แก่คนอื่น ทำอย่างโน้นไม่เป็นประโยชน์แก่คนอื่น ทำก็ดี พูดก็ดี คิดก็ดี ก็เห็นไปเองแหละ เห็นไปเองว่า เป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ ถ้าเห็นว่าเป็นประโยชน์ก็พยายามที่จะทำ แต่ว่าเป็นปุถุชนนั้น ที่จะให้ติดต่อสืบเนื่องนั้นยาก บางคนก็ทำได้ครึ่ง ๆ กลาง ๆ บางคนก็ทำได้มาก แต่อย่างไรก็ตามขอให้ได้นึกไว้บ้าง เมื่อนึกได้แล้วก็จะเป็นเหตุให้ทำได้ จะทำได้มากหรือทำได้น้อยนั้นก็เป็นอีกส่วนหนึ่งและเป็นเหตุให้พูดได้ บางคนนั้นไม่ต้องสังเกตอื่นไกล แม้แต่จะพูดให้ดีก็ไม่ได้ จะพูดให้เป็นกุศลก็ไม่ได้ จะพูดให้เป็นศีลเป็นธรรมก็ไม่ได้ จะพูดให้เป็นไปทางศาสนาก็ไม่ได้ ต้องพูดไปแต่ในเรื่องที่ไม่เหมาะไม่สมต่าง ๆ คำพูดที่เปล่งออกมาไม่เป็นประโยชน์แต่ตนเอง ไม่เป็นประโยชน์แก่บุคคลผู้อื่น ไม่เป็นประโยชน์แก่สังคม ใช้แต่วาจาที่จะก่อได้เกิดโทษโดยส่วนเดียว พูดอะไรก็พูดแต่เรื่องที่ทำให้เกิดโทษ ก่อให้เกิดโทษ เกิดความแตกแยก เกิดความวุ่นวาย เกิดความสับสน เกิดการเสียดสี เกิดการแตกสามัคคี ดังนี้เป็นต้น อย่างนั้นพระพุทธศาสนาเรียกว่า **"วจีทุจริต"** คือเป็นทางเดินของวาจาที่ไม่ดีหรือความเคลื่อนไหวของวาจาที่ไม่ดี วาจาอย่างนั้นเป็นทุจริตทำให้ผู้ที่พูดนั้นได้รับผล หรือเรียกว่าอยู่ในภูมิของกามาวจรที่เป็นฝ่ายอกุศล ไม่อยู่ในฝ่ายที่เป็นกุศล ที่เป็นกุศลนั้นไม่ใช่เพราะแต่การทำและการพูดดังที่กล่าวนี้เท่านั้น กว้างออกไปมาก จะทำอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ แม้แต่การเช็ดถูปัดกวาดทำความสะอาดก็คิดว่าเราทำ นี้เป็นบุญเป็นกุศล ก็เป็นจิตที่เป็นกามาวจรกุศล คือเป็นจิตที่เป็นกามาวจรชั้นธรรมดา กามาวจรก็จริงแต่ว่าเป็นกามาวจรที่เป็นฝ่ายดี ไม่เป็นฝ่ายเสีย แม้แต่เช็ดถูปัดกวาดก็เข้าใจในการที่จะนึกว่าเป็นบุญเป็นกุศล เป็นสิ่งที่ดีเป็นสิ่งที่งาม

นอกจากนั้นแล้วแม้แต่การเดิน การเหิน การเคลื่อนไหวอิริยาบถต่าง ๆ รู้จักเคลื่อนไหวอิริยาบถ จะยืน จะเดิน จะนั่ง จะนอน ก็รู้จักเคลื่อนไหวให้เป็นบุญเป็นกุศล เดินก็ไม่ให้รำคาญของบุคคลผู้อื่น นั่งก็ไม่ให้เป็นที่รำคาญของบุคคลผู้อื่น ยืน เดิน นั่ง นอน อิริยาบถใหญ่สี่ประการนี้แหละ ลองพิจารณาดู บางคนเดินก็ต้องให้เป็นที่เดือนร้อนของผู้อื่น นั่งก็ต้องให้เป็นที่เดือดร้อนของผู้อื่น ไม่รู้จักปรับปรุงอิริยาบถทั้งสี่ของตนเองให้เป็นกุศล ที่จริงก็ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ทำยาก เป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย เพราะว่าเป็นสิ่งที่อยู่กับตัวเราและเราเป็นคนทำเองไม่ใช่คนอื่น เพียงแต่ว่าเราตั้งใจให้ถูกต้อง ตั้งใจให้ดีแล้วเป็นสัมมาทิฏฐิ ก็จะทำให้อิริยาบถทั้งสี่ที่เป็นอิริยาบถใหญ่นั้นเป็นไปในทางที่เป็นบุญเป็นกุศล อยู่เฉย ๆ ก็ได้บุญได้กุศลขึ้นมา แต่ถ้าไม่พิจารณาให้ดีแล้วเดินก็เป็นอกุศลได้ ยืนก็เป็นอกุศลได้ นั่งก็เป็นอกุศลได้ นอนก็เป็นอกุศลได้ ทำให้เป็นอกุศล ทำให้เป็นบาปไปเสียเฉย ๆ ไปเสียเปล่า ๆ ไม่ได้พิจารณาเพื่อที่จะให้เป็นบุญเป็นกุศล พระพุทธศาสนาสอนเรื่องนี้ที่จริงถ้าพิจารณาดูกันให้ดีแล้ว ก็เป็นเรื่องความดีของสังคม ถ้าหากว่าคนมาพิจารณากันเสมอ นึกกันเสมอแล้วละก็ สังคมเราไม่เดือดร้อน ไม่วุ่นวาย ไม่หนักใจ ไม่เป็นที่หนักอกหนักใจของผู้ปกครอง ไม่เป็นที่หนักอกหนักใจของผู้บังคับบัญชา ไม่เป็นที่หนักอกหนักใจของมารดาบิดา ไม่เป็นที่หนักอกหนักใจของมิตรสหาย ถ้าหากว่าพูดเป็นคำพระแล้วก็ดูเป็นเรื่องธรรมดาหรือดูเป็นเรื่องไม่ใช่จำเป็น หรือว่าเป็นศัพท์แสงทางพระ เป็นเรื่องของพระ พระต้องทำ แต่ถ้าแยกแยะออกมาอย่างนี้แล้ว ท่านทั้ง

หลายก็จะเห็นได้ว่า เป็นเรื่องที่เราทุกคนจะต้องทำ เราต้องช่วยกันทำ เราต้องช่วยกันพูด เราต้องช่วยกันคิดว่าทำอย่างไรจึงจะเป็นกามาวจรกุศล พูดอย่างไรจึงจะเป็นกามาวจรฝ่ายกุศล คิดก็เหมือนกันแม้ธรรมดาก็คิดอย่างไรจึงเป็นกามาวจรกุศล แต่ว่าการที่จะทำได้อย่างนี้ก็ต้องอาศัยการสั่งสมการอบรม ไม่ใช่ว่าจะเป็นขึ้นมาได้โดยทันทีทันใด ต้องคอยฝึกหัดอบรม คอยปรับความคิดความเห็นของตนไว้เสมอ

ในพระพุทธศาสนาพระพุทธเจ้าต้องการที่จะให้คนนั้นมีกุศลมากกว่าอกุศล หรืออยากให้มีบุญมากกว่ามีบาป จนกระทั่งว่ามีแต่บุญไม่มีบาป มีแต่กุศลไม่มีอกุศล หรือสูงสุดก็ไม่มีทั้งบาป ไม่มีทั้งกุศล ไม่มีทั้งอกุศล เรียกว่า **"ปุญญปาปหีนะ"** คือมีบุญและบาปอันละได้แล้ว ไม่อยู่ภายใต้อำนาจของสิ่งที่เรียกว่าเป็นบาป ไม่อยู่ภายใต้อำนาจของสิ่งที่เป็นบุญที่จริงบุญนั้นน่ะเป็นความดี ส่งคนให้ไปถึงจุดนั้นได้ แต่ว่าพระพุทธเจ้าท่านต้องการที่จะให้สูงสุด จึงให้บำเพ็ญบุญไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงสูงสุดแล้ว ก็จะอยู่ในขั้นที่มีบุญและบาปอันละได้แล้ว ท่านเรียกว่า **"โลกุตตรภูมิ"** คือภูมิที่สูงที่สุดข้ามพ้นโลกได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นบาป ไม่ว่าจะเป็นบุญ ไม่ว่าจะเป็นกุศล ไม่ว่าจะเป็นอกุศล แต่ว่าขั้นอย่างนั้นเป็นขั้นที่สูง เรายังทำกันไม่ได้ เรามาพิจารณากันในขั้นธรรมดาที่กล่าวมาแล้ว คือขั้นกามาวจรกุศลให้จิตใจของเรานึกไปในทางที่จะให้เกิดกามาวจรกุศล ให้เป็นการกระทำที่เป็นบุญ ให้เป็นการพูดที่เป็นบุญดังที่กล่าวแล้วนี้ก็พูดย้ำ ซ้ำเดิมอยู่เรื่อย ๆ การไหว้พระสวดมนต์ก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะให้การกระทำและการพูดเป็นบุญกุศล การนั่งภาวนานั่นเป็นโดยตรงเลย แต่ว่าการไหว้พระสวดมนต์นั่นก็เป็นทางที่จะให้เกิดเป็นกามาวจรกุศล จึงควรจะคิดอยู่เสมอว่าทำอย่างนี้จิตใจของเราเป็นกุศลพูดอย่างนี้จิตใจของเราเป็นกุศลอย่าให้อกุศลเกิดขึ้นแทรกเข้ามา ถ้าทำได้อย่างนี้ นึกได้อย่างนี้ คิดได้อย่างนี้ ก็จะเป็นเหตุให้เป็นผู้ที่มีบุญมากกว่ามีบาป จนกระทั่งว่ามีแต่บุญแล้วผลที่สุดก็หมดทั้งบุญทั้งบาป ไม่มีบุญมีบาปติดอยู่ คือหมายความว่าอยู่เหนือสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นบุญ ไม่ว่าจะเป็นบาปอยู่เหนือทั้งสิ้น อยู่เหนือสิ่งที่จะทำให้ตกต่ำลงไป อยู่เหนือสิ่งที่จะทำให้ลงไปสู่ทางต่ำ แต่ว่าอยู่ในเขตข่ายขอบข่ายที่พ้นแล้วจากสิ่งที่จะทำให้ลงไปสู่ความต่ำด้วยประการทั้งปวง ที่พูดมานี้เป็นเรื่องธรรมดาสามัญไม่ลึกซึ้งพอที่จะให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณานึกคิดว่าเราทำอย่างไร เราพูดอย่างไร เราคิดอย่างไรจึงจะเป็นบุญเป็นกุศล เป็นกามาวจรกุศล อย่างที่พระท่านเรียกว่าเป็นบุญนั่นเอง เป็นความดีนั่นเอง เป็นกุศลนั่นเอง เป็นความดีความฉลาดนั่นเอง เรื่องนี้ก็พอที่จะให้เข้าใจได้โดยง่ายไม่ใช่ยากนัก เท่าที่กล่าวมานี้ก็เห็นว่าพอสมควรแก่เวลาและเวลาสำหรับการบรรยายในวันนี้ได้สิ้นสุดลง จึงขอยุติการบรรยายไว้แต่พียงเท่านี้ ขอความสุขสวัสดีจงมีแก่ท่านผู้ฟังทุกท่าน ❑

หลักปรัยัติธรรม

การบำเพ็ญบารมีเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดคือพระนิพพาน

โดย

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล

❑ การที่สัตวโลกจะสามารถบรรลุเป้าหมายสูสุดคือพระนิพพานได้นั้น จักต้องบำเพ็ญกุศลคือคุณความดีที่ต้องบำเพ็ญอย่างยิ่งยวด ๑๐ ประการ จนแก่กล้าเป็น "บารมี" "อุปบารมี" และถึง "ปรมัตถบารมี" โดยสมบูรณ์หมดทั้ง ๑๐ ประการนั้น ในภพชาติใด ก็จะสามารถปฏิบัติธรรมกระทำที่สุดแห่งทุกข์ กล่าวคือตามศักดิ์และสิทธิ์แห่งบารมีของพระอรหันต์ขีณาสพในภพชาตินั้น ตามศักดิ์แห่งอธิษฐานบารมี กล่าวคือตามศักดิ์และสิทธิ์แห่งบารมีของพระอรหันต์ปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งจะมีระยะเวลาการบำเพ็ญบารมีจากน้อยไปหามาก ต่างกันตามลำดับ

แม้แต่เฉพาะพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ยังมีระยะเวลาของการบำเพญบารมีแตกต่างกันโดยประเภท ดังมีปรากฏใน "ชินกาลมาลีปกรณ์"[๑] ว่า

[๑] *"ชินกาลมาลีปรกรณ์" แปลโดย ศ.ร.ต.ท.แสง มนวิทูร (เปรียญ): กรมการศาสนา, พ.ศ.๒๕๑๗, หน้า ๔๘ และ ๔๙.*
(ต้นฉบับเดิมเป็นภาษาบาลี รจนาโดยท่านพระรัตนปัญญาเถระ ชาวล้านนาไทย เชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๐๖๐-๒๐๗๑ ว่าด้วยตำนานพระพุทธศาสนาตั้งแต่กาลก่อนพระพุทธศากยโคดมเสด็จอุบัติขึ้นในโลก)

พระโพธิสัตว์ [๒]

มี ๓ ประเภท คือ

ปัญญาธิกโพธิสัตว์ มีศรัทธาอ่อน มีปัญญากล้าแข็ง ๑

สัทธาธิกโพธิสัตว์ มีปัญญาปานกลาง มีศรัทธากล้าแข็ง ๑

วิริยาธิกโพธิสัตว์ มีศรัทธาและปัญญาอ่อน มีความเพียรกล้าแข็ง ๑

ทั้ง ๓ ประภทนี้มีความแตกต่างกัน ๕ อย่าง คือ แตกต่างระยะกาลบำเพ็ญบารมี ๑ แตกต่างอายุกาล ๑ แตกต่างระยะกาลบุพนิมิตที่ปรากฏ ๑ แตกต่างระยะวัย ๑ แตกต่างระยะกาลบำเพ็ญความเพียร ๑

เฉพาะระยะกาลบำเพ็ญบารมีนั้นมีความแตกต่างดังนี้

ปัญญาธิกโพธิสัตว์ บำเพ็ญบารมี ๔ อสงไขยแสนกัป

สัทธาธิกโพธิสัตว์ บำเพ็ญบารมี ๘ อสไขยแสนกัป

วิริยาธิกโพธิสัตว์ บำเพ็ญบารมี ๑๖ อสงไขยแสนกัป

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราทั้งหลายนี้ **ได้ทรงบำเพ็ญบารมี**เป็น**พระปัญญาธิกโพธิสัตว์**มาแล้ว ๔ **อสงไขยแสนกัป จึงได้สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า ด้วยกำลังพระปัญญินทรีย์แรงกล้ามาก**

พระโพธิสัตว์เจ้าของเรานี้ได้ทรงทำความปรารถนาเป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยพระทัย มีระยะกาลตั้งแต่ศาสนาพระหมเทวะ จนถึงศาสนาพระตถาคตศากยมุนีองค์ก่อนแล้ว ๗ **อสงไขย ได้ทรงกระทำความปรารถนาด้วยพระวาจา** ตั้งแต่พระตถาคตศากยมนุองค์ก่อนถึงพระสัมมาสัมพุททธเจ้าทีปังกรอีก ๙ **อสงไขย** แล้วจึง**ได้ทรงกระทำความปรารถนาทั้งด้วยพระวรกายและพระวาจา** อีก ๔ **อสงไขยแสนกัป ตั้งแต่พระพุทธเจ้าทีปังกร** จนถึง**พระพุทธเจ้ากัสสปะ** จึงได้สำเร็จเป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อ ๒๕๘๓ ปีที่ล่วงมานี้

อนึ่ง ผู้ปรารถนาความเป็นพระพุทธเจ้าโดยกาลแม้มีประมาณเท่านี้ ก็จำต้องปรารถนาสมบัติ ๘ ประการในการกระทำ**อภินิหาร** คือ**ความปรารถนาเดิม**เริ่มแรกใน**ธรรม ๘ ประการ**นั้น **อภินิหาร**นี้ย่อมสำเร็จเพราะประชุมธรรม ๘ ประการ[๓] ไว้ได้ดังนี้คือ

(๑) **ความเป็นมนุษย์** เว้นจากกำเนิดมนุษย์ ความปรารถนาย่อมไม่สำเร็จแก่ผู้ดำรงอยู่ในกำเนิดที่เหลือ คือในกำเนิดอื่น แม้แต่กำเนิดเทวดา

(๒) **ความถึงพร้อมด้วยเพศชาย** มาตุคามคือหญิง กระเทย คนสองเพศ แม้จะดำรงอยู่ในกำเนิดมนุษย์ ก็ปรารถนาไม่สำเร็จ

(๓) **ความถึงพร้อมด้วยเหตุ** คือความถึงพร้อมด้วยอุปนิสัยแห่งพระอรหัต

(๔) **การได้พบพระศาสดา** ดังเช่นสุเมธบัณฑิตได้พบพระพุทธเจ้าทีปังกรในที่พร้อมพระพักตร์แล้ว จึงทำความปรารถนา จึงสำเร็จ

(๕) **การบรรพชา** ก็คือความเป็นผู้ไม่มีเหย้าเรือน ซึ่งย่อมควรให้พระพุทธศาสนา หรือในนิกายของดาบสหรือปริพพาชกผู้เป็นกรรมวาที คือผู้มีปกติกล่าวกรรมตามพระพุทธภาษิต ว่า กมฺมํ สตฺเต วิภชติ ยทิทํ หีนปฺปณีตตาย (กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีต) และกิริยวาที เหมือนดังท่านสุเมธบัณฑิต

(๖) **ความถึงพร้อมด้วยคุณ** คือการได้เฉพาะคุณมีฌานและอภิญญาเป็นต้น แม้เมื่อบวชแล้วก็เฉพาะสมบูรณ์ด้วยคุณเท่านั้นจึงจะสำเร็จ เหมือนดังสุเมธบัณฑิตผู้มีอภิญญาและเป็นผู้ได้สมาบัติ ๘

(๗) **อธิการ** คือการกระทำอันยิ่งดังเช่นบุคคลบริจาคชีวิตเป็นต้น เหมือนสุเมธบัณฑิตกระทำการบริจาคตน คือทอดกายลงนอนเป็นสะพานให้พระพุทธเจ้าทีปังกรพร้อมทั้งพระสาวกเสด็จเหยียบย่างไป โดยไม่ต้องทรงเหยียบโคลนตม

(๘) **ฉันทตา** คือ ความเป็นผู้มีฉันทะที่กระทำอภินิหารให้สำเร็จเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าใคร่เพื่อจะทำดังเช่นว่า ถ้าใคร ๆ มากล่าวว่า ใคร เหยียบจักรวาลทั้งสิ้นอันเต็มไปด้วยถ่านเพลิงปราศจากเปลว ก็ย่อมปรารถนาความเป็นพระพุทธเจ้าได้ ดังนี้ ผู้ใดได้ฟังดังนั้นอาจสามารถพูดได้ว่า "เรา" ดังนี้ ก็พึงทราบว่าผู้นั้นมีความเป็นผู้มีฉันทะที่จะทำ ก็สุเมธบัณฑิตได้ประกอบด้วยฉันทะดังที่กล่าวมาแล้ว

พระปัจเจกพุทธเจ้า และ **พระอรหันต์สาวก** ต่างก็ได้บำเพ็ญบารมีระยะกาลเวลาลดหลั่นกันลงมาตามลำดับ จึงได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ปัจเจกพุทธเจ้าและพระอรหันต์สาวก

ความปรารถนาของพระอรหันต์ปัจเจกพุทธเจ้าสทั้งหลาย ย่อมเป็นไป ๒ อสงไขยแสนกัป ไม่อาจต่ำกว่านั้น และก็จำต้อง**ปรารถนาสมบัติ ๕ ประการ กระทำอภินิหาร** คือ **ความเป็นมนุษย์ ๑ ความถึงพร้อมด้วยเพศชาย ๑ การได้เห็นท่านผู้ปราศจากอาสวะ (คือพระอรหันต์) ๑ อธิการคือการกระทำอันยิ่งใหญ่ ๑** และ**ฉันตา**คือ**ความเป็นผู้มีฉันทะ ๑**

ส่วนความปรารถนาของพระอรหันต์สาวกของสมด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ลดหลั่นลงไป ดังเช่น

ความปรารถนาของ**พระอัครสาวก**เป็นไป ๑ **อสงไขยแสนกัป**

ความปรารถนาของ**พระพุทธบิดา พระพุทธมารดา พระพุทธอุปัฏฐาก**และ**พระพุทธบุตร** เป็นไป**แสนกัป**เหมือนกัน

พระอรหนต์สาวกทุกองค์เหล่านี้มี

---

[๒] *พระธรรมปาลเถระ, อรรถกถาขุททกนิกาย เถรคาถา ภาค ๑ : โรงพิมพ์วิญญา, พ.ศ.๒๕๓๒, หน้า ๑๓.*

[๓] *พระสูตรและอรรถกถา ขุททกนิกาย อปทาน เล่มที่ ๗๐ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, พ.ศ.๒๕๒๘, หน้า ๒๖๗-๒๖๙.*

อภินหารเฉพาะสองข้อเท่านั้น คือ **อธิการ** คือ**การกระทำอันยิ่ง ๑** และ **ฉันทตา** คือ**ความเป็นผู้มีฉันทะที่จะทำ๑**[๔]

ส่วนความปรารถนาของพระอรหันต์ปกติสาวก ก็ลดหลั่นลงไปกว่านี้

การกระทำอภินิหารให้สำเร็จของพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี และ**อรหันต์ปัจเจกพุทธเจ้าก็ดี** และ**ของพระอรหันต์สาวกก็ดี ย่อมต้องบำเพ็ญความดีที่ต้องบำเพ็ญอย่างยิ่งยวด** ชื่อว่า **บารมี ๑๐ จนแก่กล้าเป็นอุปบารมี ๑๐** และ**ปรมัตถบารมี ๑๐**[๕] **อภินิหารจึงจะสำเร็จ พร้อมด้วยธรรมสโมธาน มีอธิการ**เป็นต้น ดังต่อไปนี้

๑. ทานบารมี
ทานอุปบารมี
ทานปรมัตถบารมี
๒. ศีลบารมี
ศีลอุปบารมี
ศีลปรมัตถบารมี
๓. เนกขัมมบารมี
เนกขัมอุปบารมี
เนกขัมมปรมัตถบารมี
๔. ปัญญาบารมี
ปัญญาอุปบารมี
ปัญญาปรมัตถบารมี
๕. วิริยบารมี
วิริยอุปบารมี
วิริยปรมัตถบารมี
๖. ขันติบารมี
ขันติอุปบารมี
ขันติปรมัตถบารมี
๗. สัจจบารมี
สัจจอุปบารมี
สัจจปรมัตถบารมี
๘. อธิษฐานบารมี
อธิษฐานอุปบารมี
อธิษฐานปรมัตถบารมี
๙. เมตตาบารมี
เมตตาอุปบารมี
เมตตาปรมัตถบารมี
๑๐. อุเบกขาบารมี
อุเบกขาอุปบารมี
อุเบกขาปรมัตถบารมี

จึงรวมเป็นบารมี ๓๐ ทัศ (ความจริงคำว่า "ทัศ" มาจากคำบาลีว่า "ทส" แปลว่า สิบ ก็พูดกันจนติดปากว่า บารมี ๑๐ ทัศ บารมี ๓๐ ทัศ)

วิธีเจริญภาวนาตรวจดูบารมีตามแนววิชชาธรรมกาย

การบำเพ็ญบุญบารมีนี้ สำหรับผู้**ปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ท่านได้ปฏิบัติเข้าถึง ได้รู้เห็นและเป็นธรรมกาย และได้สั่งสอนถ่ายทอดไว้** พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้แนะนำวิธีตรวจดูบารมีของตนและของผู้อื่นได้ ดังต่อไปนี้

"ลำดับที่ ๑๕ วิธีตรวจบารมี"

ตรวจดูบารมี ๑๐ ทัศ อุปบารมี ๑๐ ทัศ ปรมัตถบารมี ๑๐ ทัศ

บุญที่เกิดจากการบริจาคทานนั้น เมื่อบริจาคบ่อยครั้งเข้า รวมกันได้ขนาดโต วัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ประมาณ ๑ คืบ หรือขนาดเท่าดวงจันทร์แล้ว ดวงบุญนั้นจะกลั่นตัวเองเป็นบารมี ที่เรียกว่า ทานบารมี ได้ดวงทานบารมีราว ๆ วัดตัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ นิ้ว (คือ ๑ องคุลีมือ-*ผู้เขียน*)

เมื่อดวงทานบารมีนี้มีมากขึ้น (ทั้งมากขึ้นและแก่กล้าขึ้น-*ผู้เขียน*) จนวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๑ คืบ หรือขนาดเท่าดวงจันทร์แล้ว ก็จะกลั่นตัวเองเป็นบารมีที่สูงกว่านั้น คือเรียกว่า ทานอุปบารมี ได้ดวงทานอุปบารมีราว ๆ วัดตัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ นิ้ว

และดวงทานอุปบารมีนี้ เมื่อมีมากขึ้น จนวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๑ คืบ หรือขนาดเท่าดวงจันทร์แล้ว ก็จะกลั่นตัวเองเป็นบารมีที่สูงที่สุด คือ ทานปรมัตถบารมี ได้ดวงทานปรมัตถบารมีราว ๆ ๑ นิ้ว

ส่วนบุญที่เกิดจากการรักษาศีล การออกจากกาม ความมีปัญญา ความเพียรความอดทน ความสัตย์จริง ความตั้งใจมั่น ความเมตตา ความมีอุเบกขา เหล่านี้ เมื่อบุญแต่ละอย่าง ๆ มีจำนวนมาก ขึ้นได้ขนาดที่จักกลั่นตัวเองแบบทานที่กล่าวแล้ว ก็จักกลั่นตัวเองเป็นบารมีอุปบารมีและปรมัตถบารมีตามลำดับบุญและบารมี ทั้ง ๓ ระดับนี้ จึงเป็นเหตุผลแก่กันดังนี้

ต่อเมื่อไรบุญเหล่านี้ขยายส่วนกลั่นตัวเองเป็นบารมี อุปบารมี และปรมัตถบารมีได้เต็มจำนวน วัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๑ คืบ เสมอกันหมดแล้ว สำหรับผู้ที่ปรารถนาเพียงนิพพานโดยการเป็นพระอริยสาวกองค์ใดองค์หนึ่ง บารมีเพียงนี้ก็จะทำให้บรรลุความเป็นปกติสาวกได้

ส่วนผู้ที่ปรารถนาจะสร้างบารมีเป็นพระอสีติมหาสาวก พระอัครสาวก และพระพุทธเจ้า เหล่านี้ ก็ต้องสร้างบารมีแห่ละบารมีให้มีส่วนโตกว่าจำพวกแรกนี้ขึ้นไปเป็นลำดับ

บารมีนี้อยู่ในศูนย์กลางของดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย ทุกกาย

ในดวงทานบารมี ก็มีดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ประกอบดวงเหล่านี้เป็นสมาบัติ ประกอบดวงทานบารมีเป็นกสิณ ๑๐ เดินสมาบัติในกสิณ

ในเมื่อดวงทานบารมีประกอบไปแล้วเช่นนี้ ดวงอื่น ๆ คือ ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยบารมี ขันติบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี และอุเบกขาบารมี เหล่านี้ต่างก็มีดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ เช่นเดียวกัน เราก็ต้องประกอบเป็นสมาบัติและกสิณ ๑๐ เดินสมาบัติในกสิณไปทีละบารมีจนครบ ๑๐ ทัศ

ส่วนพวกอุปบารมีและปรมัตถบารมี ก็ทำเช่นเดียวกันทุกบารมี ทำตลอดทุกกาย จนสุดหยาบ สุดละเอียด"[๖] ❑

---

[๔] *เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗๑-๒๗๒.*

[๕] *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ ๓๓, ขุททกนิกาย จริยาปิฎก, ข้อ ๓๖, หน้า ๔๘๒-๔๘๔.*

[๖] *พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร), ชีวประวัติ ผลงาน รวมพระธรรมเทศนา ๖๓ กัณฑ์, หน้า (๓๑๖).*

ปกิณกะ

ความได้ปัญญา นำมาซึ่งความสุข

โดย

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล

เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

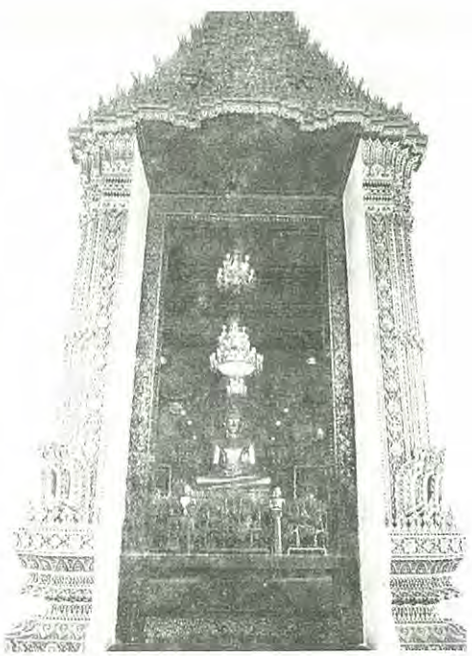

❑ เจริญพร ญาติโยมสาธุชนผู้ฟังทุกท่าน

วันนี้อาตมภาพก็ได้มาพบกับท่านผู้ฟังอีกเช่นเคยในรายการปาฐกถาธรรมทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทุกวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่ ๓ ของเดือน สำหรับเช้าวันนี้ อาตมภาพจะได้กล่าวถึงเรื่อง **"ความได้ปัญญานำมาซึ่งความสุข"** ตามพระบาลีพุทธภาษิตมีมาในขุททกนิกาย พระคาถาธรรมบท ข้อ ๓๓ ในพระสุตตันตปิฎก ฉบับสยามรัฐ เล่มที่ ๒๕ ว่า

"สุโข ปญฺญาย ปฏิลาโภ"

แปลความว่า **"ความได้ปัญญานำมาซึ่งความสุข"**

ขึ้นชื่อว่า **"ความสุข"** ใคร ๆ ก็ปรารถนาจะมี ปรารถนาจะได้ และปรารถนาจะดำรงอยู่ในความสุขตลอดไปด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีผู้ใดปรารถนาความทุกข์เดือดร้อนเลย ลักษณะของ **"ความสุข"** ที่ใคร ๆ พากันปรารถนานั้น ที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันก็มี แต่ที่มีลักษณะแตกต่างกันก็มี

ความสุขที่ว่ามีลักษณะคล้าย ๆ กัน ได้แก่ **"ความสุขกาย"** จากการ**ได้กินอิ่ม ได้พักผ่อนนอนหลับ** หรือกล่าวรวม ๆ ว่า **มีความอยู่ดีกินดี** และ**มีสุขภาพอนามัยดี** นี้ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง คือ **"ความสุขใจ**หรือ**ความสบายใจ"** จากการที่**ได้สมหวัง** หรือ**การได้ตามปรารถนา** ความไร้ปัญหา ข้อขัดข้อง ปราศจากความวิตกกังวล หรืออุปสรรคใด ๆ ความมีเกียรติยศชื่อเสียง และมีฐานะมั่นคง ความปลอดภัยจากภยันตรายทั้งปวง เหล่านี้เป็นต้น เป็นความสุขที่โลกิยชนโดยทั่วไปต่างปรารถนาคล้าย ๆ กัน

ส่วนความสุขที่มีลักษณะแตกต่างกันของโลกิยชน ก็ได้แก่ นักเลงสุรายาเสพติด ก็จะมีความสุขที่ได้เสพยาเสพติด ผู้มักมากในกาม ก็จะมีความสุขเมื่อได้เสพกาม ผู้ติดการพนันมีความสุขเมื่อเล่นได้ชัยชนะ ผู้มีฐานะยากจนข้นแค้น ก็จะมีความสุขที่ได้มีฐานะดีขึ้น มีความอยู่ดีกินดีขึ้น เป็นต้น

เมื่อพิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว **"ความสุข"** ดังที่กล่าวมานั้น จัดเป็นความสุขที่มีวัตถุเครื่องล่อใจ ชื่อว่า **"สามิสสุข"** ซึ่งมีลักษณะ**ที่เป็นโทษโดยส่วนเดียว เปรียบด้วยยาพิษ ก็มี** เช่น สิ่งเสพติดมึนเมาที่ให้โทษร้ายแรง ได้แก่ เฮโรอิน ฝิ่น โคเคน เป็นต้น **ที่เป็นโทษเมื่อเกินพอดี เปรียบด้วยของมึนเมา ก็มี** เช่น สุรา เมรัย หรือ เบียร์ ไวน์ เป็นต้น และการติดการละเล่น ติดเที่ยวกลางคืน การหมกมุ่นในกาม การติดการพนัน เป็นต้น **ที่เป็นอุปการะ เปรียบด้วยอาหารและยาบำบัดโรค แต่ถ้าถูกใช้ในทางที่ผิดก็อาจให้โทษได้ ก็มี** เช่น อำนาจราชศักดิ์ อำนาจเงิน อำนาจพวกพ้อง ก็ช่วยให้เกิดความสุขความเจริญในทางโลกได้ แต่ถ้าใช้อำนาจเหล่านั้นผิดศีล ผิดธรรม ผิดกฎหมายของบ้านเมือง ก็มีโทษได้ เป็นต้น

"พาลชน" คือ คนโง่เขลาเบาปัญญา ไม่พิจารณาให้เห็นคุณและโทษที่แท้จริงของสามิสสุข คือความสุขที่มีวัตถุเครื่องล่อใจเหล่านี้ **บางคนจึงหลงเพลิดเพลินในสิ่งที่ให้โทษ** ดังเช่น ผู้ที่หลงเสพสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษ เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ทำให้เสียทรัพย์ เสียสุขภาพกาย เสียสุขภาพจิต สติปัญญาเสื่อมถอย ดังที่เห็น ๆ กันอย่างมากมายอยู่ในทุกวันนี้ **บางคนหลงละเลิงจนเกินพอดีในสิ่งที่อาจให้โทษ** ดังเช่น ผู้ใหญ่หลงละเลิงในกาม สำส่อนในกาม ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียง ทำมาหากินไม่ขึ้น เกิดความทะเลาะเบาะแว้ง ครอบครัวแตกแยก หรือประทุษร้ายกันถึงชีวิต เด็ก ๆ หลงละเลิงในกาม สำส่อนในกาม การศึกษาเล่าเรียนก็ล้มเหลว หรือการเรียนไม่สำเร็จ เป็นคนด้อยปัญญาวิชาความรู้ ทำให้ไม่สามารถสร้างฐานะของตนให้ดีเท่าที่ควรได้ **บางคนหลงติดอยู่ในสิ่นอันเป็นอุปการะ** เช่น หลงอำนาจราชศักดิ์ หลงอำนาจเงิน อำนาจพวกพ้อง จึงใช้อำนาจในทางที่ผิด อันให้ผลเป็นโทษ เป็นความทุกข์เดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและแก่ผู้อื่นได้ในภายหลัง เหล่านี้เป็นต้น

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๑ เวลา ๐๘.๐๐ น.

บุคคลผู้ไม่พิจารณาเห็นคุณและโทษของสามิสสุข ตามที่เป็นจริงเหล่านี้ จึงได้เสวยความสุขบ้างทุกข์บ้าง เพราะเหตุว่า ความสุขด้วยวัตถุเครื่องล่อใจ อย่างนี้เป็นสิ่งไม่ เที่ยงไม่ยิ่งยืน ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดสามิสสุขเช่นนั้น จึงมีขึ้นมีลง มีแล้วกลับไม่มีได้อีก กว่าจะมีได้ก็ต้องตะเกียกตะกายหามาด้วยความยากลำบาก เพราะความทะยานอยากมี อยากได้ เมื่อไม่ได้สมหวังก็เป็นทุกข์ เมื่อได้มาแม้จะรู้สึกเป็นสุขที่สมหวัง หรือได้ตามปรารถนา ก็ทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้นาน ต้องพลัดพรากหรือพ้นไปจากสิ่งที่รักที่หวงแหนนั้นอีกจนได้ หรือต้องเป็นทุกข์กับสิ่งที่รักที่หวงแหนนั้นเสียหายหรือแตกทำลายไป ยึดมั่นถือมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐิ คือความหลงผิดคิดว่าเป็นตัวตน บุคคลเรา-เขา ของเรา-ของเขามาก ก็ยิ่งทุกข์มาก และลงท้ายสามิสสุขเช่นนั้นก็หลุดลอยไป ผ่านพ้นหมดสิ้นไปจนได้ ไม่มีอะไรที่เป็นแก่นสาร เป็นความสุข เป็นที่พึ่งอันเที่ยงแท้ถาวรของใครผู้ใดเลย

ส่วน **"บัณฑิต" ผู้มีปัญญาอันเห็นชอบ** พิจารณาเห็นคุณและโทษของสามิสสุขโดยถ่องแท้ ตามธรรมชาติที่เป็นจริง เช่นนั้น **ย่อมรู้ข้อปฏิบัติให้ถึงความสุขความเจริญ** คือ **สามารถถือเอาประโยชน์สุขในปัจจุบัน ประโยชน์สุขในกาลข้างหน้า** และทั้ง**สามารถถือเอาประโยชน์สุขอย่างยิ่ง**ด้วย **ย่อมรู้ข้อปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความเสื่อม เป็นโทษ เป็นความทุกข์เดือดร้อน อันควรละเว้น**ด้วย และ**ย่อมรู้โทษของการติดอยู่ในสามิสสุข** คือ**ความสุขด้วยเครื่องล่อใจ**เหล่านั้นด้วย **จึงเป็นผู้ถึงความสันติสุข** คือ**ความสุขด้วยความสงบอันถาวร** เพราะความเป็นอิสระ ไม่หลงติดด้วยตัณหาและทิฏฐิ จึงไม่ตื่นเต้นหรือรู้สึกสูง ๆ ต่ำ ๆ ต่อโลกธรรม ได้แก่ ลาภ ยศ สักการะ สรรเสริญ สุข และแม้ความเสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา และทุกข์ **ท่านผู้เช่นนั้นจึงเป็นผู้มีก็สักแต่ว่ามี เป็นก็สักแต่ว่าเป็น แต่ตัณหาและทิฏฐิคือความหลงผิดไม่ติดอยู่**

ความไม่หลงติดในโลกธรรม ๘ ประการ มีลาภ ความเสื่อมลาภ เป็นต้น ด้วยตัณหาและทิฏฐิ เพียงไรสันติสุขอันถาวรย่อมมีแก่ท่านผู้เป็นบัณฑิต ผู้มีปัญญา รู้ทางเจริญทางเสื่อมแห่งชีวิตตามเป็นจริงเช่นนั้นเพียงนั้น

บัณฑิต ผู้มีปัญญาอันเห็นชอบ **ย่อมสามารถถือเอาประโยชน์สุขในปัจจุบันได้** เพราะ

(๑) ท่านย่อมพิจารณาโดยถ่องแท้แล้ว เห็นโทษของความเกียจคร้าน ความสำรวย หยิบโหย่ง ในกิจการงาน ว่าไม่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จหรือความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตได้ และเห็นคุณของความขยันหมั่นเพียร ด้วยความตั้งใจจริง ด้วยความอดทนต่อความยากลำบากในการประกอบกิจการงานว่า เป็นทางไปสู่ความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองได้ จึงเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยความขยัน หมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) ด้วยความตั้งใจจริง ความเข้มแข็ง อดทน ไม่ย่อท้อ ในการประกอบกิจการงาน สมดังบาลีพระพุทธภาษิตว่า

"ปฏิรูปการี ธุรวา อุฏฺฐาตา วินฺทเต ธนํ."

แปลความว่า **คนมีหน้าที่กิจการงาน ขยันหมั่นเพียรทำกิจการงานให้เหมาะสม ย่อมหาทรัพย์ได้**

(ขุ.สุ.๒๕/๓๖๑)

(๒) ท่านย่อมพิจารณาเห็นโทษของการไม่รู้จักรักษาทรัพย์ที่ทำมาหาได้ให้ใช้ได้นาน ๆ ความไม่รู้จักมัธยัสถ์เก็บออมให้ทุนทรัพย์เพิ่มขึ้น ว่าเป็นทางให้ไม่อาจตั้งตัวได้ ย่อมพิจารณาเห็นคุณของการรู้จักทนุถนอมรักษาทรัพย์ให้ใช้ได้นาน ไม่ใช่ทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ และเห็นคุณของการรักษาทรัพย์มัธยัสถ์เก็บออมทรัพย์ที่ทำมาหาได้โดยสุจริตให้เพิ่มพูนขึ้นโดยธรรมว่าเป็นทางให้ตั้งตัวได้ จึงเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยการรักษาทรัพย์ รู้จักมัธยัสถ์เก็บออมให้มีทุนทรัพย์เพิ่มพูนขึ้น ย่อมตั้งตัวได้ สมดังบาลีพระพุทธภาษิตว่า

"อปฺปเกนปิ เมธาวี ปาภเฏน วิจกฺขโณ

สมุฏฺฐาเปติ อตฺตานํ อณุํ อคฺคิว สนฺธมํ."

แปลความว่า **ผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาด ย่อมตั้งตัวได้ด้วยต้นทุนแม้น้อย**

เหมือนคนก่อไฟกองน้อย (ให้เป็นกองใหญ่ขึ้นได้).

(ขุ.ชา.เอก. ๒๗/๒)

(๓) ท่านย่อมพิจารณาเห็นโทษของการคบคนพาลปัญญาโฉดเขลา ไม่รู้บาป-บุญ คุณ-โทษ หรือคนชั่ว คนขาดศีลขาดธรรม เป็นมิตร ว่ารังแต่จะนำตนไปสู่ความเสื่อม เป็นโทษเป็นความทุกข์เดือดร้อน ดังพระธรรมภาษิต *(ขุ.ชา.นวก. ๒๗/๒๖๕)* ว่า

"ทุกฺโข พาเลหิ สงฺคโม"

แปลความว่า **สมาคมกับคน พาลนำมาซึ่งความทุกข์**

และพิจารณาเห็นคุณของการคบบัณฑิต ผู้มีปัญญารู้ทางเจริญทางเสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริง เป็นมิตร ว่าย่อมนำตนไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข จึงรู้จักเลือกคบแต่สัตบุรุษ คือคนดีหรือบัณฑิตผู้มีปัญญาอันเห็นชอบ เป็นมิตร ย่อมนำชีวิตไปสู่แนวทางที่เจริญรุ่งเรืองและสันติสุขโดยส่วนเดียว สมดังพระพุทธภาษิต *(ขุ.ช.ทุก. ๒๗/๕๕)* ว่า

"สุโข หเว สปฺปุริเสน สงฺคโม"

แปลความว่า **สมาคมกับสัตบุรุษนำมาซึ่งความสุขแท้**

ดังมีข่าวเป็นตัวอย่างให้เห็น ๆ กันบ่อย ๆ ในทุกวันนี้ว่า องค์กรใดไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจเอกชน หรือองค์กรของรัฐก็ตาม องค์กรของนักการเมือง คือพรรคการเมืองต่าง ๆ ก็ตาม หรือของพนักงานรัฐวิสาหกิจก็ตาม ถ้าผู้บริหารองค์กรใดไม่คัดเลือกเอาคนดี มีศีล มีธรรม มีสติปัญญาอันเห็นชอบมาร่วมกิจกรรมกัน มีแต่คนพาลปัญญาโฉดเขลา ไม่รู้บาปบุญคุณโทษ หรือรู้แต่ไม่รับรู้ คือไม่นำพาต่อบาป-บุญ คุณ-โทษ ไม่สนใจการกระทำของตนว่าจะเป็นความดีความชั่ว เป็นทางเจริญทางเสื่อม มาอยู่ร่วมกิจกรรมกันแล้ว องค์กรนั้นจะหาความเจริญและสันติสุขมิได้ ถ้าองค์กรใดมีคนชั่ว หรือคนพาลปัญญาโฉดเช่นนั้น อยู่ร่วมกิจกรรมมากเพียงใด องค์กรนั้นก็จะถึงความเสื่อมและถึงความวิบัติล่มจมรวดเร็วเพียงนั้น ส่วนองค์กรใดที่มี

แต่สัตบุรุษ คือคนดีมีศีลมีธรรม เป็นบัณฑิตผู้มีปัญญาอันเห็นชอบ อยู่ร่วมกิจกรรมมากเพียงใด องค์กรนั้นก็จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง สันติสุข และมีความมั่นคงเพียงนั้น

(๔) ท่านย่อมพิจารณาเห็นโทษของการใช้ทรัพย์สินเงินทองที่ทำมาหาได้อย่างสุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย ไม่มีระเบียบวินัยในการใช้สอยทรัพย์ ว่าเป็นทางให้ทรัพย์สินเงินทองรั่วไหลมาก ย่อมตั้งตัวตั้งฐานะไม่ได้ และพิจารณาเห็นคุณของการรู้จักใช้สอยทรัพย์อย่างประหยัด อย่างมีระเบียบ ไม่ใช้จ่ายเกินตัว จะยังฐานะทางเศรษฐกิจของตนให้เจริญและมั่นคงขึ้นได้ จึงรู้จักพิจารณาใช้สอยทรัพย์ที่ทำมาหาได้โดยสุจริตอย่างประหยัดและอย่างมีระเบียบ ตามสมควรแก่ฐานะ สมดังภาษิตโบราณที่กล่าวว่า

"มีสลึงพึงบรรจบให้ครบบาท
อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน"

บัณฑิตผู้มีปัญญา ย่อมถือเอาประโยชน์สุขในปัจจุบันได้ ด้วยการปฏิบัติธรรม ๔ ประการ ที่กล่าวมาแล้วนี้ คือ**ความถึงพร้อมด้วยความขยันหมั่นเพียร** มีความขยันขันแข็ง ปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบหรือในอาชีพด้วยความจริงจังเข้มแข็ง และอดทน ๑ **ความถึงพร้อมด้วยการรักษาทรัพย์**ที่ทำมาหาได้ และอดออมทรัพย์นั้นให้มีทุนทรัพย์เพิ่มพูนมากขึ้น ๑ **การเลือกคบแต่คนดี** มีสติปัญญาอันเห็นชอบเป็นมิตร ๑ และ**รู้จักใช้สอยทรัพย์ที่ทำมาหาได้โดยสุจริต**อย่างประหยัดและอย่างมีระเบียบ ตามสมควรแก่ฐานะ ๑ **ย่อมถึงความเจริญและสันติสุขในกาลทุกเมื่อ**

ความได้ปัญญาอันเห็นชอบในทางเจริญ ทางเสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริง จึงนำมาซึ่งความสุขในปัจจุบัน ด้วยประการฉะนี้

อีกอย่าง ชาวนาชาวสวนที่มีปัญญา เพาะปลูกข้าวพืชพันธุ์ธัญญาหารไว้บริโภคใช้สอยทั้งในปัจจุบันและทั้งในอนาคตต่อ ๆ ไปไม่ขาดแคลนฉันใด **บัณฑิตย่อมสามารถถือเอาประโยชน์สุขในกาลข้างหน้า**ได้อีกด้วย เพราะ

(๑) ท่านได้พิจารณาโดยแยบคายแล้ว เห็นโทษของการขาดศรัทธาในบุคคลและข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธาว่าเป็นการปกปิดตนให้อยู่แต่ในความมืดให้ไม่พบทางสว่างทางเจริญแห่งชีวิต และพิจารณาเห็นคุณของความมีศรัทธาบุคคลและข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธาอันมีคุณพระพุทธ คุณพระธรรม และคุณพระสงฆ์ เป็นต้นว่า เป็นประทีปส่องทางดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญและสันติสุขได้เป็นอย่างดี ไม่เป็นไปในทางเสื่อมให้เกิดโทษ เป็นทุกข์ เดือดร้อน จึงเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ในบุคคลและข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธา สมดังพระพุทธภาษิต *(ขุ.ธ.๒๕/๕๙)* ว่า

"สุขา สทฺธา ปติฏฺฐิตา"

แปลความว่า **ศรัทธาตั้งมั่นแล้วนำมาซึ่งความสุข**

(๒) ท่านย่อมพิจารณาเห็นโทษของความประพฤติผิดศีล คือเจตนากรรมทางกายและทางวาจาอันเป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เป็นเหตุให้เกิดเวรภัย เป็นโทษ เป็นความทุกข์เดือดร้อน ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น และเห็นคุณของการมีศีล ว่าบุคคลจะเจริญด้วยโภคทรัพย์ จะถึงซึ่งสุคติโลกสวรรค์ และจะถึงมรรคผลนิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงและที่เป็นบรมสุข ก็ด้วยความมีศีล เพราะเหตุนั้น บุคคลจึงพึงสำรวมระวังรักษาศีลให้บริสุทธิ์อยู่เสมอ กล่าวคือ พึงปลูกความเมตตากรุณาต่อสัตว์ทั้งหลาย และงดเว้นเจตนากรรมทางกาย ทางวาจา ที่เป็นการเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น ดำรงตนอยู่ในศีลในธรรม ย่อมจะนำตนไปสู่ความเจริญและสันติสุขแต่ถ่ายเดียวได้ สมดังพระธรรมภาษิต *(ขุ.เถร. ๒๖/๓๕๗)* ว่า

"สีลํ รกฺเขยฺย เมธาวี ปตฺถยาโนตโย สุเข
ปสํสํ วิตฺติลาภญฺจ เปจฺจ สคฺเคปโมทนํ."

แปลความว่า **ผู้มีปัญญา เมื่อปรารถนาสุข ๓ อย่าง คือ ความสรรเสริญ ความได้ทรัพย์ และความละไปแล้วบันเทิงในสวรรค์ ก็พึงรักษาศีล.**

(๓) ท่านย่อมพิจารณาเห็นโทษของความเป็นผู้มีจิตใจตระหนี่ คับแคบ เห็นแต่ตัวว่า เป็นมลทิน เป็นบ่อเกิดแห่งความไร้ญาติขาดมิตร เป็นทางไม่เจริญ และพิจารณาเห็นคุณของความเป็นผู้มีจิตใจเอื้ออารีเผื่อแผ่ มีน้ำใจ และเสียสละ ว่าเป็น **"บุญ"** คือ **คุณเครื่องชำระมลทิน** เป็นบ่อเกิดแห่งความมีญาติมิตรสหาย และเป็นเหตุแห่งความเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ และเกียรติยศ จึงเป็นผู้**ถึงพร้อมด้วยจาคะ** (จาคสัมปทา) คือ **ความเสียสละ**และ/หรือ**การบริจาค** สมดังพระพุทธภาษิต *(ขุ.อิติ. ๒๕/๒๙๙)* ว่า

"อคฺคสฺมึ ทานํ ททตํ อคฺคํ ปุญฺญํ ปวฑฺฒติ

อคฺคํ อายุ จ วณฺโณ จ ยโส กิตฺติ สุขํ พลํ."

แปลความว่า **เมื่อให้ทานในวัตถุอันเลิศ บุญอันเลิศ อายุ วรรณะ ยศ เกียรติ ความสุข และกำลังอันเลิศย่อมเจริญ**

(๔) ท่านย่อมพิจารณาเห็นโทษของความเป็นพาล คือความโง่เขลาเบาปัญญา ไม่รู้บาป-บุญ คุณ-โทษ ไม่รู้ทางเจริญ-ทางเสื่อม ตามที่เป็นจริง จึงคิดผิด มีความเห็นผิด ทำนองคลองธรรม จึงพูดผิด ทำผิด แนะนำคำอื่นผิด ๆ และ/หรือ หลงตามคนอื่นผิด ๆ ว่า**เป็นมลทิน** เป็นเหตุให้การดำเนินชีวิตตนเองและนำผู้อื่นไปสู่ความเสื่อมเสีย เป็นโทษและความทุกข์เดือดร้อน และเห็นคุณของปัญญาอันเห็นชอบในความจริงอย่างประเสริฐ ในเรื่องของทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ คือมรรค ผล นิพพาน ทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ และถึงซึ่งบรมสุขอันถาวร ว่าเป็นคุณเครื่องชำระมลทิน คือโมหะ ความหลง ให้เห็นแจ้ง รู้แจ้ง ในบาป-บุญ คุณ-โทษ ได้เห็นทางเจริญ-ทางเสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริง จึงหมั่นเจริญปัญญาอันเห็นชอบด้วยตน และดำเนินชีวิตไปด้วยสติปัญญาอันเห็นชอบ และความดำริชอบ ไม่ประพฤติปฏิบัติอันเป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อนเพียรละความชั่ว หรือบาปอกุศลทั้งปวง ประกอบแต่กรรมดี พอกพูนแต่กรรมดี หมั่นอบรมจิตใจและชำระปัญญาให้บริสุทธิ์ผ่องใส จึงยังผลให้การดำเนินชีวิตได้บรรลุถึงประโยชน์สุขต่อ ๆ ไปในกาลข้างหน้าและให้ถึงประโยชน์สุขอย่างยิ่ง คือมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงและที่เป็นบรมสุขอันถาวรได้ในที่สุด สมดังพระพุทธภาษิตที่แสดงไว้ในเบื้องต้นว่า

"สุโข ปญฺญา ปฏิลาโภ"

แปลความว่า **ความได้ปัญญานำมาซึ่งความสุข**

ด้วยประการฉะนี้

กล่าวโดยสรุป บัณฑิตพิจารณาถ่องแท้แล้วเห็นสภาพของโลกตามที่เป็นจริง คือเห็นชีวิตความเป็นอยู่ของชาวโลกที่ต่างปรารถนาความสุข อันอาศัยเครื่องล่อใจที่น่ายินดีพอใจได้แก่รูป เสียง กลิ่น รส สิ่งสัมผัสทางกาย ที่น่ายินดีพอใจ และ/หรือ ลาภ ยศ สักการะ สรรเสริญและสุข เป็นต้น เหล่านี้ว่า **ที่เป็นโทษโดยส่วนเดียว เปรียบด้วยยาพิษก็มี ที่เป็นโทษเมื่อได้มีหรือได้เสพเกินพอดี เปรียบด้วยของมึนเมาก็มี ที่เป็นอุปการะ เปรียบด้วยอาหารและยาบำบัดโรค แต่ถ้าใช้ในทางที่ผิด กลับเป็นโทษก็มี** บัณฑิตผู้มีปัญญานั้นย่อมพิจารณาเห็นสภาวะของโลกอย่างนี้ด้วย ย่อมพิจาณาพิจารณาเห็นสภาวะของโลกโดยความเป็นของ**ไม่เที่ยง เป็นทุกข์** และโดยความเป็น**สภาวะที่มิใช่ตัวตน** บุคคล เรา-เขา ของเรา-ของเขา **ที่ถาวรแท้จริง**ด้วย ย่อมพิจารณาเห็นบาป-บุญ คุณ-โทษ เห็นทางเจริญนำไปสู่ความสันติสุข เห็นทางเสื่อมนำไปสู่ความเป็นโทษทุกข์ ตามที่เป็นจริงด้วย จึงมีใจเป็นอิสระด้วยปัญญาอันเห็นชอบ

ไม่หลงติดอยู่ในสามิสสุข คือความสุขอันอาศัยเครื่องล่อใจ ด้วยตัณหาและทิฏฐิคือความหลงผิดเหล่านั้น และดำเนินชีวิตไปโดยธรรมด้วยปัญญาเครื่องส่องทางดำเนินชีวิตว่า

ข้อปฏิบัติ ๔ ประการเหล่านี้ คือ**ความถึงพร้อมด้วยความขยัน** (อุฏฐานสัมปทา) ๑ **ความถึงพร้อมด้วยการรักษาทรัพย์** (อารักขสัมปทา) ๑ **บริโภคทรัพย์แต่พอเหมาะพอดีแก่ทรัพย์ที่ทำมาหาได้โดยสุจริต** (สมชีวิตา) ๑ ข้อ ปฏิบัติ ๔ ประการเหล่านี้ **ช่วยให้สามารถถือเอาประโยชน์สุขในปัจจุบันได้**

ข้อปฏิบัติ ๔ ประการเหล่านี้ คือ **ความถึงพร้อมด้วยศรัทธาในบุคคล** และ**ข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธา** (สัทธาสัมปทา) ๑ **ความถึงพร้อมด้วยการรักษาศีล** (สีลสัมปทา) ๑ **ความถึงพร้อมด้วยความเสียสละ** และ/หรือ **การบริจาค** (จาคสัมปทา) ๑ และ **ความถึงพร้อมด้วยปัญญาอันเห็นชอบ** (ปัญญาสัมปทา) คือ**เห็นถูกต้องตามทำนองคลองธรรม** ๑ ข้อปฏิบัติ ๔ ประการนี้ **ช่วยให้สามารถถือเอาประโยชน์สุขในกาลข้างหน้าต่อ ๆ ไป** จนถึง**สามารถถือเอาประโยชน์สุขอย่างยิ่ง คือมรรคผลนิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงและที่เป็นบรมสุขอย่างถาวรได้**

ปัญญาอันเห็นชอบอย่างนี้ บัณฑิตผู้มีปัญญาท่านได้มาโดยวิธีใด? คือท่านปฏิบัติเช่นไรจึงจะได้ปัญญาอันนำมาซึ่งความสุขแต่ส่วนเดียวอย่างนี้?

เฉลยว่า ขึ้นชื่อว่า **"ปัญญา"** ย่อมเกิดขึ้นได้จากการศึกษาหาความรู้ ๓ ระดับคือ

ระดับเบื้องต้น "สุตมยปัญญา" เป็นปัญญาที่เกิดจากการได้สดับตรับฟัง ละ/หรือจากการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้จากตำรับตำรา เอกสารหลักฐาน คัมภีร์ ที่เชื่อถือได้ นี้ระดับชั้นต้น

ปัญญาที่ได้รับการกลั่นกรอง **ระดับชั้นกลาง "จินตมยปัญญา"** เป็นปัญญาที่เกิดจากการพินิจพิจารณาความรู้ที่ดีจากการสดับตรับฟัง หรือจากการศึกษาหาความรู้ในตำรับตำรา เอกสารหลักฐาน หรือคัมภีร์ที่เชื่อถือได้แล้วนั่นแหละ มาพิจารณาเหตุผลให้เห็นชัดลงไปอีกว่าเป็นจริงแท้อย่างไร ตามระดับภูมิธรรม ภูมิปัญญาและบารมีของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน คือไม่เท่ากัน แม้ปัญญาในขั้นนี้ก็ยังอาจจะผิดพลาดได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญญาจากการพิจารณาในขณะที่จิตใจยังไม่ปลอดโปร่งแจ่มใสจากกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา

บัณฑิต อันมีสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอริยเจ้า พระอรหันตเจ้าทั้งหลาย เป็นต้น จึงยกย่องปัญญาที่เกิดจากการเจริญสมถวิปัสสนาว่า เป็นปัญญาที่ได้รับการกลั่นกรองในระดับชั้นสูง ชื่อว่า **"ภาวนามยปัญญา"** เป็นปัญญาอันเกิดแต่การเห็นแจ้ง รู้แจ้ง สภาวะของธรรมชาติและสัจจธรรมตามที่เป็นจริง เป็นทางให้ถึงมรรคผลนิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงและที่เป็นบรมสุขได้

ภาวนามยปัญญานี้ เกิดแต่ **"สมถภาวนา"** คืออุบายวิธีอบรมจิตใจให้สงบ ให้หยุด ให้นิ่งเป็นสมาธิแนบแน่นมั่นคงถึงขั้นฌานจิต ตั้งแต่ระดับปฐมฌานขึ้นไปถึงจตุตถฌาน จิตใจจึงจะบริสุทธิ์ผ่องใสจากกิเลส

นิวรณ์ ควรแก่งาน **"วิปัสสนาภาวนา"** พิจารณาสภาวะธรรมชาติ ทั้งที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง และที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ให้เกิดปัญญาจากการที่ได้เห็นแจ้งรู้แจ้งสภาวะของธรรมชาติเหล่านี้ตามที่เป็นจริง ชื่อว่า **"วิปัสสนาปัญญา"** และให้เจริญขึ้นถึงรู้แจ้ง เห็นแจ้งสัจจธรรม คือความจริงอย่างประเสริฐในเรื่องของทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ และหนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์อันถาวรตามที่เห็นจริง ชื่อว่า **"โลกุตตรปัญญา"** จึงจะเป็นทางให้ถึงมรรคผลนิพพานที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงและที่เป็นบรมสุขอย่างถาวรได้

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ตรัสสอนไว้มีปรากฏอยู่ในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท ข้อ ๓๕ ว่า

"นตฺถิ ฌานํ อปญฺญสฺส ปญฺญา นตฺถิ อฌายโต *(นตฺถิ ปญฺญา อฌายิโน - อรรถกถา)* **ยมฺหิ ฌานญฺจ ปญฺญา จ ส เว นิพฺพานสนฺติเก."**

แปลความว่า **ฌานย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีปัญญา ปัญญาย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่มีฌาน ฌานและปัญญามีอยู่ในผู้ใด ผู้นั้นแล อยู่ในที่ใกล้พระนิพพาน.**

ก่อนจบรายการปาฐกถาธรรมนี้ อาตมภาพขอเจริญพรเพื่อทราบทุกท่านว่า **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ใน**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี** กำหนดเปิด**การอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๓๕** ระหว่าง**วันที่ ๑-๑๔ พฤษภาคม** นี้ ดังเช่นที่เคยปฏิบัติมาทุกปี จึงขอนิมนต์พระภิกษุ สามเณร และขอเชิญสาธุชนผู้สนใจศึกษาสัมมาปฏิบัติทุกท่าน ไปเข้ารับการอบรมได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการอบรมแต่อย่างใด เฉพาะคฤหัสถ์ ชายหญิงที่ไปเข้ารับการอบรมขอให้ใช้เครื่องแต่งกายชุดขาว ถือศีล ๘ อยู่กลดเช่นเดียวกับพระภิกษุ สามเณร จะอยู่ตลอดหรือไม่ตลอดระยะเวลาการอบรมก็ได้ ส่วนพระ ภิกษุ สามเณร ผู้เดินทางจากต่างจังหวัด จะไปเข้ารับการอบรม ขอนิมนต์ไปขึ้นรถรับ-ส่งไปยังวัดหลวงพ่อสดฯ ได้ที่ **สำนักงานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ** หรือ **วัดภูเขาทอง กรุงเทพฯ** ในวัน พฤหัสบดี ที่ ๓๐ เมษายนนี้ เวลา ๑๓.๐๐ น. หรือเวลาบ่ายหนึ่งโมง

อนึ่ง ขอเจริญพรว่า ผู้มีจิตศรัทธาที่จะนมัสการบูชาพระบรมสารีริกธาตุที่ยังไม่ได้มีโอกาสไปนมัสการบูชาที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ระหว่างเทศกาลสงกรานต์ที่ผ่านมานี้ ทางวัดจะได้เปิดให้สาธุชนเข้านมัสการบูชาได้ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ ไปจนถึงก่อนวันเข้าพรรษา และจะได้แจกพระสมเด็จธรรมกายแก่ผู้ที่ยังไม่เคยได้ทุกท่าน ให้เป็นที่ระลึกนึกถึงคุณพระรัตนตรัย ให้เป็นที่พึ่งทางใจ เป็นกำลังใจการดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญและสันติสุขในกาลทุกเมื่ออีกด้วย

เจริญพร

ธรรมสำหรับเยาวชน

การปล่อยวางจากทุกข์

โดย

นายพจน์ปรีชา ชลวิจารณ์*

❑ ผมเกิดมีแรงบันดาลใจที่จะเขียนเรื่องนี้เพราะว่า ผมได้ใช้ชีวิตมาเกือบ ๑๗ ปีแล้ว เพิ่งจะเข้าใจถึงการปล่อยวางทุกข์ที่แท้จริง ผมไม่มีความสามารถที่จะปล่อยวางทุกข์โดยสิ้นเลยหรอกครับ เพียงแต่ได้เกิดความเข้าใจกับธรรมะเรื่องนี้เท่านั้น เป็นครั้งแรก และรู้สึกซาบซึ้งถึงความสุขที่เกิดจากปัญญา

ความที่ผมเกิดมาเป็นคนที่ Sensitive มีอะไรมากระทบกระทั่งใจง่าย เป็นทุกข์ง่าย เป็นสุขง่าย ผมจึงเกิดความอยากที่จะแสวงหาวิธีกำจัดทุกข์โดยสิ้นเชิง

ผมทราบมานานแล้วว่า ที่คนเป็นทุกข์นั้นเพราะว่าเราไปยึดติดกับอารมณ์และสิ่งรอบตัวเรา เมื่อผมเป็นทุกข์ ผมก็รู้สึกว่าผมควรจะเลิกยึดติดกับอารมณ์และสิ่งรอบตัวซะ แต่ว่าไม่รู้ว่าการไม่ไปยึดติดกับอารมณ์และสิ่งรอบตัวนั้นเขาทำกันยังไง รู้แต่ทฤษฎีและไม่รู้ว่าปฏิบัติยังไงครับ

ผมจึงค้นคว้าอ่านหนังสือและถาม ผมเริ่มเข้าใจแล้วว่าการปล่อยวางที่ถูกต้อง

* นายพจน์ปรีชา ชลวิจารณ์ นักเรียนชั้น ๕ โรงเรียน Winchester College, Winchester England.

นั้นจะเกิดขึ้นได้เมื่อปัญญานั้นเกิดขึ้นก่อน ปัญญาที่รู้จริงเห็นจริงเกี่ยวกับอารมณ์และสิ่งรอบตัว

จิตธรรมดานั้นเป็นจิตที่ใสและสงบอยู่แล้ว แต่จิตที่ไม่ได้ถูกฝึกฝนนั้นมันหลงอยู่กับอารมณ์และสิ่งรอบตัว ทำให้จิตขุ่นมัว มันหลงอยู่กับสิ่งรอบตัวเพราะอะไร เพราะมันยึดติด มันยึดเพราะอะไร มันยึดติดเพราะเราหลงผิด เราหลงผิดยังไง

ทุกสิ่งทุกอย่างที่เรามีอยู่ รู้สึกอยู่นั้นเป็นเพียงสิ่งที่เราอาศัยอยู่เพียงชั่วคราวเท่านั้น เราเกิดมาต้องประสบกับทุกข์สุข ได้ เสีย สบาย ทรมาน เป็นธรรมดาใคร ๆ ก็รู้ เราประสบไปปุ๊บปั๊บเดี๋ยวก็เปลี่ยนแล้ว อีกนัยหนึ่งเรามีอะไร รู้สึกอะไร ก็อุปมาเหมือนเข้าโรงแรมอาศัยอยู่ซัก ๒-๓ วัน พอ ๒ วันผ่านไปก็ออกไปเข้าโรงแรมอื่น แต่ทำไมเมื่อเราเข้าที่พักโรงแรมออกมาจึงไม่เสียใจร้องห่มร้องไห้ นี่ก็เพราะว่าเรารู้ว่าเราอยู่พักอาศัยที่นั้นแค่ ๒-๓ วัน เดี๋ยวก็ออก จิตใจของเราจึงไม่ไปยึดติด การปล่อยวางเป็นเองโดยอัตโนมัติ ผมจึงได้ค้นคว้าและเข้าใจว่า คนเรานี้เมื่อเป็นสุขเมื่อได้อะไรมาไม่คำนึงถึงเลยว่าสิ่งเหล่านั้น ความรู้สึกเหล่านั้น สักวันจะต้องจากเราไป และสิ่งอื่นความรู้สึกอื่นจะเข้ามาแทนที่ เราไม่คำนึงถึงความเป็นจริง เลยจึงไปยึดติดอยู่กับมัน เราอาจจะรู้ว่าสิ่งพวกนั้นจะไม่อยู่กับเราตลอด แต่เราประพฤติกับมันเหมือนว่ามันอยู่กับเราตลอดกาลโดยไม่คำนึงถึงความไม่เที่ยงของมัน

ทุกอย่างแม้แต่ตัวเราเองก็ไม่เที่ยงแท้ พระอาจารย์ช่าท่านบอกว่า

"พระพุทธองค์ทรงสอนว่า สังขารร่างกายของเรานี้ ไม่ใช่เรา ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล มันเป็นเพียงสังขาร ทรงบอกชัด ๆ เช่นนี้ เราก็ยังไม่ยอมมัน ยังขืนไปแย่งยื้ออยู่นั้นแหละ ถ้าหากว่ามันพูดได้ มันก็คงจะบอกว่า เจ้าอย่ามาเป็นเจ้าของฉันนะ ความจริงมันก็บอกอยู่แล้วทุก ๆ ขณะแต่เราเองไม่รู้ เพราะมันเป็นภาษาธรรม

อย่างสกลร่างกายนี้ ตาก็ดี จมูกก็ดี หูก็ดี กายก็ดี ทั้งหลายเหล่านั้นก็แล้วแต่มันจะเปลี่ยนไป แปรไป ไม่เห็นมันขออนุญาตเราสักที เช่นเมื่อปวดหัว ปวดท้อง หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นต้น มันไม่เคยขออนุญาตจากเราเลย เวลามันจะเป็นมันก็เป็นของมันเลย เป็นไปตามสภาวะของมัน อันนี้ก็แสดงว่า มันไม่ยอมให้เราเป็นเจ้าของของมัน"

ท่านได้อธิบายความเป็นจริงของสังขารในวิธีที่เข้าใจง่ายแต่เราไม่เคยนึกคิดมาก่อน เราไม่พิจารณาถึงความไม่เที่ยงของมันจึงไปยึดติด เราตกเป็นทาสของมันให้มันเป็นเจ้านาย บงการความสุขความทุกข์ของเรา ของหายเราก็เอาของมาเป็นเจ้านายเรา ญาติเสียเราก็เอาความตายมาเป็นเจ้านายเรา คนใช้ทำของตก เราเอาคนใช้มาเป็นเจ้านายเราอีก

เราจึงต้องหัดปล่อยวาง มันไม่ใช่สิ่งที่มันเป็นไปไม่ได้ครับ ดูอย่างผู้ที่กินเหล้าที่เขามีความสุขเพราะว่าแอลกอฮอลมันไปกระตุ้นสมองให้เขาปล่อยวางจากความกังวลและความทุกข์ ผู้คนถึงได้ชอบกันนัก ติดกันนัก แต่นั้นไม่ใช่วิธีปล่อยวางที่ถูกต้องและถาวร วิธีปล่อยวางที่ถูกต้องที่มีผลประโยชน์ ก็คือวิธีปล่อยวางด้วยปัญญา เวลาเราเป็นทุกข์ (หรือตอนไหนก็ได้) เราต้องพิจารณาว่าทำไมธรรมะนี้ทำไมถึงเป็นจริง น้อมธรรมะเข้ามาในจิตใจเรา ว่าเราเป็นทุกข์นั้นเพราะมีอวิชชา คือความไม่รู้สภาวะของธรรมชาติตามที่เป็นจริง จึงไม่พิจารณาความไม่เที่ยงของอารมณ์และสิ่งรอบตัวเรา ว่าเราอาศัยมัน รู้สึก มี อยู่ เพียงชั่วคราว มันเป็นอาคันตุกะ อุปมาเหมือนทูตอยู่ไม่กี่ปีแป๊บเดียว เดี๋ยวก็เปลี่ยนคนแล้ว เราจำเป็นที่จะต้องมีสติพิจารณา อนิจจัง ทุกข์ขัง ของขันธ์ ๕ อยู่บ่อย ๆ จนชิน เราจะเข้าใจว่าทั้งความสุขและความทุกข์นั้นมันเป็นเพียงแค่เราหลงอยู่กับอารมณ์เท่านั้น ความสุขก็เป็นเพียงแค่ความทุกข์อย่างละเอียด พอปัญญาเกิดแล้ว เราก็จะปล่อยวางโดยอัตโนมัติ แล้วจะมีความสุขที่แท้จริงมากขึ้นครับ ❑

ประสบการณ์ผู้ปฏิบัติธรรม

พระผงรุ่น "เทพนิมิต" และเหรียญทองคำรุ่น "นพเก้า" ของวัดหลวงพ่อสดฯ และพระผงนางพญา ช่วยให้ปลอดภัยจากมิจฉาชีพ กรีดและล้วงกระเป๋า

เล่าโดย
วิสาข์ โรจนวานิช

❑ ดิฉันทำงานอยู่ที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (สำนักงานใหญ่ ถนนสีลม กรุงเทพฯ)

เมื่อวันอังคารที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๑ เวลาประมาณ ๒๐.๓๐ น. ระหว่างทางที่ดิฉันเดินทางกลับบ้านจากที่ทำงาน เพื่อจะไปขึ้นรถรับจ้างที่บริเวณหัวถนนสีลมตัดกับถนนพระราม ๔ นั้น ดิฉันได้เดินไปเพียงคนเดียว และถือสัมภาระหลายอย่างพะรุงพะรัง

ขณะที่ดิฉันได้ข้ามถนนจากหน้าธนาคารกรุงเทพ (สำนักงานใหญ่) ไปยังฝั่งตรงข้ามและเดินไปเรื่อย ๆ ถึงบริเวณหน้าซอยพัฒน์พงษ์นั้น พอเดินถัดจากนั้นเล็กน้อย ดิฉันรู้สึกว่านกซึ่งเกาะอยู่ตามต้นไม้บริเวณนั้นได้ถ่ายมูลลงมาถูกที่ศีรษะ ดิฉันจึงได้ยกมือขึ้นปัดออกและพยายามจะหาเศษกระดาษทิชชูในกระเป๋าช๊อปปิ้งเพื่อมาเช็ดมูลนก ดิฉันจึงเดินช้าลงพร้อมกับเดินหลบจากแนวต้นไม้ (ริมบาทวิถี) เข้ามากลาง ๆ บาทวิถี ขณะนั้นคนที่เดินอยู่ข้างหลังดิฉันได้เหยียบที่ส้นรองเท้าข้างซ้ายของดิฉันพับลง ดิฉันจึงเดินสะดุดลง นึกในใจว่าทำไมจึงเดินมาประชิดขนาดนั้น ทั้ง ๆ ที่มีที่ว่างพอจะหลีกได้สบาย ดิฉันได้เดินต่อไปโดยเปลี่ยนแนวมาทางด้านขวามือ แต่มีฝรั่งซึ่งเป็นชายแก่คนหนึ่งจูงมือหญิงไทยอายุน้อยเดินค่อนข้างช้าอยู่ข้างหน้า ขณะนั้นดิฉันมีความรู้สึกในใจว่ากำลังถูกเดินตามอยู่และได้ชำเลืองมองข้ามไหล่ขวาเห็นเป็นคนใส่เสื้อสีขาว มีลักษณะเป็นชายและสงสัยว่าเหตุใดจึงไม่เดินแซงหน้าดิฉันไป ทั้ง ๆ ที่ดิฉันเดินชะลอให้ช้าลง **ดิฉันจึงรีบนำกระเป๋าสตางค์ที่หนีบอยู่ที่แขนซ้าย ใส่ลงในถุงหูหิ้ว** (ใส่ผ้า) **ทันที เพราะจะทำให้คล่องตัวในการเดิน**และ**มองเห็นกระเป๋าสตางค์ยากขึ้นเพราะอยู่ในถุง ดิฉันเดินอย่างระวังตัวพร้อมกับเร่งฝีเท้าให้เร็วขึ้น** เพื่อเดินแซงหน้าฝรั่งชายแก่คนนั้น พอพ้นจากนั้นเป็นบริเวณที่ค่อนข้างมืดและยังไม่ค่อยมีแผงวางแออัด

ทันใดนั้นดิฉันถูกคนที่เดินอยู่ข้างหลังชนเต็มแรง ทำให้เสียหลักเซไปโดนแผงลอยสูงขนาดเอวที่วางอยู่ขวามือ พริบตานั้น ผู้ชายที่ใส่เสื้อขาวซึ่งดิฉันเห็นในตอนแรกได้เอื้อมมือมากรีดถุงหูหิ้วเป็นทางยาวและคว้ากระเป๋าสตางค์ พอดีกับที่ดิฉันได้ร้องโวยวายขึ้นด้วยความตกใจ ผู้ชายคนนั้นจึงได้ชะงักและรีบปล่อยกระเป๋าสตางค์และถอยหนีไป ขณะเดียวกันพ่อค้าแผงลอยได้ร้องถามดิฉันว่า *"อะไร" "ล้วงกระเป๋าหรือ" "กระชากสร้อยหรือ" "เอาไปได้ไหม?"* ดิฉันบอกว่าเอาไปไม่ได้เลย และชี้ไปที่ชายคนที่รีบเดินไปปะปนกับกลุ่มคนข้างหน้า และบอก

ว่า *"คนนั้นไง ใส่เสื้อสีขาว"* ซึ่งพ่อค้าแถวนั้นรีบวิ่งตามไปดู และบอกว่า *"หนีไปแล้ว ข้ามถนนไปแล้ว" "นี่ถ้าถูกจับได้จะถูกรุมกระทืบ" "ที่นี่ตำรวจมาทุกวัน" "ดีแล้วที่พี่ร้องก่อน" "เอาอะไรไปไม่ได้ใช่ไหม?"* **ดิฉันตรวจดูที่เป๋าสตางค์เห็นว่าไม่มีร่องรอยถูกกรีด** และตัวดิฉันเพียงแต่รู้สึกเจ็บที่หลังเท้าขวาเล็กน้อย เพราะตอนเสียหลักเท้าเหยียบกันเอง ดิฉันได้รีบเดินออกจากที่นั้น และเรียกรถรับจ้างที่หน้าห้างโรบินสันถนนสีลม

เรื่องนี้เป็นอุทาหรณ์สอนใจดิฉันว่า ไม่ให้ตั้งอยู่ในความประมาท เพราะอันตรายมีอยู่ทุกเมื่อ จากเหตุการณ์ในครั้งนี้ ดิฉันได้นึกทบทวนดูซึ่งมีเรื่องแปลกประหลาดใจคือเมื่อประมาณอาทิตย์ที่แล้ว สายสร้อยคอ (สแตนเลสแบบเม็ดยาอมยินตัน) ได้ขาดหลุดจากคอ และหล่นติดอยู่ที่เสื้อ โดยดิฉันห้อยพระเครื่อง ๒ องค์ คือ พระผงพิมพ์สี่เหลี่ยมเล็กของวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม รุ่น **"เทพนิมิต"** ซึ่งได้รับจากหลวงป้าฯ (เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดฯ) และ**พระผงนางพญา**หลวงปู่บุดดา ถาวโร ดิฉันนึกในใจขึ้นมาแวบหนึ่งว่าจะมีเหตุ

จึงไม่ค่อยสบายใจ และเก็บพระไว้ในกระเป๋าสตางค์ โดยยังไม่ได้ซื้อสายสร้อยมาเปลี่ยนใหม่ แต่ได้นำสายสร้อยทองห้อยเหรียญทองคำของวัดหลวงพ่อสดฯ รุ่น "นพเก้า" มาคล้องไว้แทน

สำหรับตัวดิฉันเชื่อมั่นว่า ดิฉันแคล้วคลาดจากการถูกกระชากกระเป๋าในครั้งนี้ เพราะพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ท่านคุ้มครองป้องกันภยันตรายต่าง ๆ และดลใจให้ดิฉันเก็บกระเป๋าลงไว้ในถุงหูหิ้วได้ทันเวลา หาไม่แล้วดิฉันก็คงจะเสียทั้งเงินทั้งกระเป๋า และของมีค่าในกระเป๋า อาทิ พระเครื่อง ๒ องค์ **รวมทั้งเสียใจไปอีกนาน** ฯลฯ ดิฉันหวังว่าเรื่องที่เล่ามานี้คงจะเป็นประโยชน์กับสาธุชน เพื่อทราบถึง**พุทธานุภาพของพระตระกูลวัดปากน้ำ ของวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี **สำหรับผู้ที่มีพระตระกูลวัดปากน้ำของวัดหลวงพ่อสดฯ แล้ว ควรจะอาราธนาติดตัวไว้ตลอดเวลา** และขอให้อย่าได้พบกับเหตุการณ์เช่นเดียวกับดิฉันเลย ❑

ประสบการณ์ผู้ปฏิบัติธรรม

พระผงรุ่น "ลาภผลพูนทวี" และรุ่น "ธรรมทาน" ของวัดหลวงพ่อสดฯ ช่วยให้ปลอดภัยจากถูกมิจฉาชีพกรีดและล้วงกระเป๋า

เล่าโดย

วารุณี โยธาวุธ

❑ ประสบการณ์ครั้งแรกและครั้งหนึ่งในชีวิตของดิฉัน ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม จ.ราชบุรี ซึ่งไม่คาดคิดว่าจะเกิดกับตัวดิฉันในสถานที่นี้ ตามปกติทุกวันอาทิตย์ดิฉันกับเพื่อนจะมาทำบุญที่วัดสระเกศกับหลวงพ่อเสริมชัย เป็นประจำ และในช่วงวันสำคัญทางศาสนาก็มักจะไปทำที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เสมอ ในช่วงวันสงกรานต์ที่ผ่านมา ตรงกับ วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๑ ดิฉันคุณพ่อและเพื่อน ได้ไปทำบุญที่วัดนี้ ในวันนั้นมีนิทรรศการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุและสรงน้ำพระ ตลอดจนสรงน้ำหลวงพ่อเสริมชัย เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ของไทยเรา

ครอบครัวของดิฉันได้ทำบุญกับที่วัดนี้มาตลอด และมีความศรัทธาในความตั้งใจปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบของหลวงพ่อเสริมชัย ที่มีความตั้งใจสูงที่จะเผยแพร่พระพุทธศาสนาและหลักคำสอนแนวทางปฏิบัติสมาธิของวิชชาธรรมกายของหลวงพ่อสดให้ดีที่สุด

ในวันดังกล่าวคณะของดิฉันได้ขับรถยนต์มาทำบุญที่วัดดังที่ตั้งใจไว้ เมื่อมาถึงวัดก็ได้ไปกราบพระประธานในโบสถ์ และทำบุญบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งจะได้พระผงเป็นของขวัญ รูปทรงสี่เหลี่ยม รุ่น **"ลาภผลพูนทวี"** มาคนละ ๓ องค์ รวมกับพระผงรุ่น **"ธรรมทาน"** พิมพ์จันทร์ลอยแบบเหรียญกลม ที่ทางวัดแจกให้เปล่าอีกคนละ ๑ องค์ รวมเป็น ๔ องค์ คณะที่ไปมีทั้งหมด ๔ คน ดังนั้นได้พระมาทั้งหมด ๑๖ องค์ ซึ่งเพื่อนดิฉันก็ได้นำถุงพลาสติกที่บรรจุพระผงทั้งหมดนำมาฝากไว้ให้ตัวดิฉันเป็นผู้เก็บรักษา เนื่องจากเห็นว่าดิฉันมีกระเป๋าเป้สะพายอยู่ ดิฉันก็รับมาเก็บไว้ในกระเป๋าทันที และกราบลาพระประธานในโบสถ์ เพื่อที่จะลงไปสรงน้ำหลวงพ่อเสริมชัยที่หน้าโบสถ์

ขณะที่ญาติโยมสาธุชนทั้งหลายยืนรออยู่นั้น ได้มีเจ้าหน้าที่ประกาศให้ญาติโยมแบ่งเป็น ๒ สาย โดยให้โยมผู้หญิงเข้าแถวเดินสรงน้ำหลวงพ่อฯ ด้านหน้า อีกสายหนึ่งโยมผู้ชายให้เดินอ้อมไปสรงน้ำด้านหลัง ซึ่งดิฉันก็ได้ไปยืนรอสรงน้ำในแถวด้านหน้า **ขณะที่ยืนรออยู่นั้นก็มีป้าผู้หญิงมายืนเบียดอยู่ด้านหลังที่ดิฉันสะพายกระเป๋าไว้อยู่ และดันดิฉันเป็นช่วง ๆ ตอนแรกดิฉันก็ไม่เข้าใจว่าทำไมต้องดัน ในเมื่อแถวยังไม่เดิน? แต่ในใจก็ไม่คิดอะไร คิดว่าญาติโยมคงเยอะเลยเบียดกันไปมา** ประกอบกับใจจดจ่อเป็นสมาธิอยู่ที่จะสรงน้ำหลวงพ่อฯ และขอพรในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ไทย

หลังจากสรงน้ำหลวงพ่อฯ เสร็จแล้ว ก็เตรียมตัวเดินทางกลับกรุงเทพฯ ระหว่างจะเดินทางกลับและนั่งอยู่ในรถนั้น พี่สาวบ่นอยากซื้อชมพู่กลับไปทานที่บ้าน เนื่องจากตอนกลางวันได้ทานชมพู่ที่วัดมีรสชาติหวานอร่อยมาก จึงตกลงจะซื้อ **ดิฉันก็เปิดกระเป๋าสะพายเพื่อที่จะหยิบกระเป๋าเงิน แต่ในขณะนั้นใจของดิฉันก็วูบและตกใจ เนื่องจากพอเปิดกระเป๋าพบว่ากระเป๋าสะพายมีรูโหว่อยู่ ๒-๓ รู ซึ่งตอนนั้นดิฉันทราบได้ทันทีเลยว่ากระเป๋าสะพายโดนกรีดแล้ว ใจก็นึกถึงกระเป๋าเงินกับของมีค่าอื่น ๆ ว่าจะมีอะไรสูญหายบ้างหนอ? เนื่องจากครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๒ ที่โดนกรีดกระเป๋า ครั้งแรกที่โดน ดิฉันได้สูญเงินไปเป็นจำนวนไม่น้อยเลย** ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ดิฉันจำมาจนทุกวันนี้

และครั้งนี้ดิฉันจะต้องสูญเสียทรัพย์อีกเป็นจำนวนเท่าไร และไม่คาดคิดว่าในวัดจะมีพวกมิจฉาชีพเข้ามาหวังประสงค์ร้ายต่อทรัพย์สินผู้อื่นอีก และมั่นใจว่าจะต้องเป็นป้าผู้หญิงที่ยืนเบียดอยู่ด้านหลังแน่นอน **พอรู้ว่ากระเป๋าโดนกรีด ทุกคนได้ช่วยกันเตือนสติว่าให้เช็คดูว่ามีของอะไรสูญหายบ้าง อันดับแรกดิฉันรีบค้นหากระเป๋าเงินก่อน เพราะนอกจากเงินแล้วในนั้นยังมีเอกสารสำคัญอีกหลายอย่าง** และก็รีบเช็คดูของมีค่าอย่างอื่นอีกในกระเป๋า เช่น โทรศัพท์มือถือเป็นต้น ปรากฏว่าทุกอย่างอยู่ครบถ้วน ไม่มีสิ่งของอะไรสูญหายเลย นอกจากกระเป๋าสะพายที่โดนกรีดจนเสียหาย แต่ก็ยังรู้สึกเสียดายอยู่ ซึ่งมาคิดดูอีกทีก็ถือว่าเป็นการฟาดเคราะห์ไป ก็ไม่ได้คิดอะไรมาก ในเมื่อของทุกอย่างอยู่ครบหมด ระหว่างเดินทางกลับกรุงเทพฯ ก็ได้คุยกันในรถยนต์และลำดับเหตุการณ์ดูพบว่ากระเป๋าสะพายด้านที่โดนกรีดนั้นมีถุงพลาสติกที่ใส่พระผงเอาไว้ **และคาดว่าเมื่อคนร้ายกรีดครั้งแรกคงจะเอามือล้วงเข้าไปเจอแต่ถุงพระ ก็พยายามกรีดอีกหลายแห่ง เพื่อจะเอาสิ่งของในกระเป๋าอีก แต่คงจะเจอถุงพระบังไว้ทุกครั้ง ทำให้สิ่งของทรัพย์สินไม่สูญหาย**

ครั้งนี้จึงนับว่าโชคดี ที่ยังมีถุงพระผงคอยกันเอาไว้ไม่ให้ต้องสูญเสียของมีค่า ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับการโดนกรีดกระเป๋าครั้งแรกของดิฉันที่ไม่มีพระผงหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์อะไรอยู่ในกระเป๋าเลย จึงทำให้ดิฉันต้องสูญเสียเงินไปไม่น้อยเลย

ดังนั้น **ดิฉันมั่นใจว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ มีจริงและคงช่วยปกป้องคุ้มครองป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดกับเราได้เสมอ ๆ ทุกเวลา ทุกสถานที่ให้ปลอดภัยและผ่อนจากหนักเป็นเบาได้** เพราะฉะนั้น ดิฉันจึงเขียนมาเล่าประสบการณ์ในครั้งนี้ เพื่อให้เพื่อนสหธรรมิกได้ซาบซึ้งถึงคุณพระศรีรัตนตรัยว่ามีจริงและช่วยเหลือพวกเราได้เสมอ ❑

ธรรมปฏิบัติ

วิธีพิสดารกาย สุดกายหยาบกายละเอียด

โดย

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล

❑ เมื่อลำดับที่แล้วได้ให้คำแนะนำวิธีปฏิบัติสมถภาวนาที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านได้สอนไว้ในการเข้ารูปฌานทั้ง ๔ คือ ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน และจตุตถฌาน และอรูปฌาน ๔ คืออากาสานัญจายตนฌาน วิญญานัญจายตนฌาน อากิญจัญญายตนฌาน และเนวสัญญานาสัญญายตนฌาน โดยอนุโลม และออกจากฌานเป็นปฏิโลมไปแล้ว ต่อไปจะได้สอนวิธีพิสดารกายสุดกายหยาบสุดกายละเอียด เพื่อให้สมาธิตั้งมั่นดี และชำระจิตใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์เป็นทางทำ**วิชชา**ขั้นสูงต่อไปอีก เพื่อดับ**อวิชชา** อันเป็นมูลรากฝ่ายเกิดและเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลายให้หมดสิ้นไปเป็นลำดับ

ในเบื้องต้นก็ให้รวมใจของทุกกายให้อยู่ ณ ศูนย์กลางกายพระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุด แล้วเพ่งที่ศูนย์กลางกายมนุษย์ ก็จะเห็นดวงปฐมมรรคในกายมนุษย์ เมื่อใจหยุดถูกส่วนเข้าก็จะเห็นกายมนุษย์ที่ละเอียด ๆ ยิ่งขึ้นไปอีก ยิ่งเพ่งลงไปที่ศูนย์กลางกายมนุษย์ที่ละเอียด ๆ ก็ยิ่งเห็นกายที่ละเอียด ๆ ผุดซ้อนขึ้นมาไม่ขาดสาย ให้ฝึกพิสดารกายกายมนุษย์นี้ไปจนนับกายไม่ถ้วน แล้วจึงเริ่มทำที่กายทิพย์ต่อไปอีก จนนับกายทิพย์ละเอียดไม่ถ้วน แล้วพิสดารกายอื่น ๆ ต่อ ๆ ไปอีกทีละกาย ๆ จนสุดกายพระอรหัตละเอียด เรียกว่า **พิสดารกายสุดกายละเอียด** และให้ฝึกพิสดารกายจนสุดละเอียดนี้ให้ชำนาญ

เมื่อเข้าใจวิธีพิสดารกายสุดกายละเอียดดีแล้ว ก็ให้ฝึก**พิสดารกายสุดกายหยาบ**อีกต่อไป

วิธีปฏิบัติ ก็เป็นไปในลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับการพิสดารกายไปสู่กายสุดละเอียด ผิดกันอยู่แต่การอธิษฐานเพื่อพิสดารกายในกายไปสู่กายที่หยาบกว่าเท่านั้นเอง กล่าวคือ ในเบื้องต้นให้รวมใจของทุกกายให้อยู่ ณ ศูนย์กลางกายพระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุด แล้วเพ่งลงไปที่กายมนุษย์ก็จะเห็นดวงปฐมมรรคในกายมนุษย์ เมื่อตั้งใจจะพิสดารกายในกายไปสู่สุดหยาบ แล้วใจหยุดในหยุดลงไป ณ ที่ศูนย์กลางดวงปฐมมรรคนั้นพอใจหยุดถูกส่วนเข้า ก็จะเห็นกายมนุษย์หยาบผุดซ้อนขึ้นมา มีลักษณะผิวพรรณที่หยาบกว่ากายเดิม ส่วนขนาดนั้น เป็นได้ทั้งที่มีขนาดเท่ากายมนุษย์ละเอียดเดิม หรือมีขนาดโตใหญ่ยิ่งขึ้นกว่าเก่า ก็ให้รวมใจหยุดลงไป ณ ที่ศูนย์กลางกายมนุษย์หยาบนั้นใหม่อีก ก็จะเห็นดวงปฐมมรรคหยุดในหยุดลงไปที่กลางดวงปฐมมรรค ถูกส่วนเข้าก็จะเห็นกายมนุษย์ที่หยาบ ๆ ยิ่งกว่าเก่าผุดซ้อนขึ้นมาอีก ให้ทำไปเช่นนี้จนถึงกายที่หยาบ ๆ นับไม่ถ้วน แล้วจึงเริ่มพิสดารกายในกายอื่น ๆ คือ ทิพย์ รูปพรหม อรูปพรหม และกายธรรมต่อ ๆ ไป จนสุดหยาบของกายธรรมพระอรหัต

เมื่อสุดหยาบกายพระอรหัตแล้ว ก็ให้พิสดารกายในกายสุดละเอียดอีก จนสุดละเอียดกายพระอรหัตให้ชำนาญ เรียกว่า **พิสดารกายสุด หยาบสุดละเอียด**

ในยามปกติ ก็ให้รวมใจหยุด อยู่ ณ ศูนย์กลางกายพระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุดนี้ไว้เสมอ และให้หมั่นพิจารณาดูที่เหตุ สังเกตุดูที่ผลอีกด้วยว่า ทุกขณะที่ท่านได้พิสดารกายไปสู่กายที่สุดละเอียด และให้ใจของทุกกายรวมหยุดอยู่ที่กายสุดละเอียดไว้เสมอดั่งนี้แล้ว เป็นผลดีทั้งในทางโลกและทางธรรมประการใดบ้าง

เมื่อสำหรับผู้ที่ถึงธรรมกาย เจริญภาวนาได้ถึง ๑๘ กาย และฝึกพิสดารกายจนสุดละเอียดแล้ว ก็จงฝึกซ้อนกาย-สับกายต่อไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญของการเจริญวิชชาที่ละเอียด ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ก่อนอื่นให้รวมใจของทุกกายให้อยู่ ณ ศูนย์กลางกายพระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุด แล้วให้เอากายที่ละเอียดที่สุดหรือใหญ่ที่สุดซ้อนเข้าไปในกายที่ละเอียดรองลงมาหรือที่หยาบกว่า เล็กกว่า เป็นต้นว่าเอากายพระอรหัตสุดละเอียดซ้อนเข้าไปในกายพระอรหัตที่หยาบกว่า แล้วก็เอากายพระอรหัตหยาบซ้อนเข้าไปในกายพระอนาคามีละเอียด และกายพระอนาคามีหยาบ เอากายพระอนาคามีหยาบซ้อนเข้าไปในกายพระสกทาคามีละเอียด และพระ

สกทาคามีหยาบ เอากายที่ละเอียดซ้อนเข้าไปในกายที่หยาบกว่าไปเรื่อยจนถึงกายมนุษย์หยาบ โดยให้ศูนย์กลางกายและดวงธรรมของทุกกายตรงกันหมดเป็นจุดเดียวกัน นี้เรียกว่า **ซ้อนกาย**

แล้วที่นี้ให้เอากายหยาบ คือเริ่มตั้งแต่กายมนุษย์หยาบ ซ้อนเข้าไปในกายที่ละเอียดกว่า คือกายมนุษย์ละเอียด แล้วก็กายมนุษ์ละเอียดซ้อนเข้าไปในกายทิพย์หยาบ ทิพย์ละเอียด เป็นการเอากายเล็กซ้อนกลับเข้าไปในกายใหญ่กว่า เรื่อย ๆ เข้าไปจนถึงกายพระอรหัตละเอียด นี้เรียกว่า **สับกาย**

ที่นี้ถ้าจะให้ดียิ่งขึ้นไปอีก **ก็ให้พิสดารกายจนสุดหยาบสุดละเอียดเสียก่อน แล้วจึงซ้อนกายสุดละเอียดในขณะที่พิสดารกายลงมาจนถึงกายสุดหยาบ แล้วจึงสับกายสุดหยาบในขณะที่พิสดารกายไปจนถึงกายสุดละเอียด** เรียกว่า **ซ้อนสับทับทวี** โดยวิธีนี้จะทำให้ทั้งกายและดวงธรรมของกายสุดหยาบสุดละเอียดใสสะอาดบริสุทธิ์ดี และมีสมาธิที่มั่นคง เป็นทางเจริญวิชชาได้อย่างกว้างขวาง ไม่มีประมาณ เมื่อได้ซ้อนสับทับทวีกายสุดหยาบสุดละเอียดดีแล้ว ก็ให้เข้ารูปฌาน ๔ โดยอนุโลมและปฏิโลม ดังที่ได้อธิบายมาแล้วให้ชำนาญ ❑

ปกิณกะ

อบายมุข

โดย

พระมหามนตรี ขนฺติสาโร ป.ธ.๙

❑ น้ำเมาคือสุราและเมรัยเป็นสาเหตุให้ผู้เสพติดตั้งอยู่ในความประมาทเลินเล่อ มัวเมาขาดสติสัมปชัญญะ อีกทั้งก่อให้เกิดโทษ ๖ สถานด้วยกัน คือ เสียทรัพย์ ๑ ก่อความทะเลาะวิวาท ๑ เกิดโรค ๑ ถูกติเตียน ๑ ไม่รู้จักอาย ๑ และบั่นทอนกำลังปัญญา ๑[๑] ด้วยเหตุนี้พระพุทธองค์จึงทรงบัญญัติสิกขาบทงดเว้นจากการดื่มน้ำเมาคือสุราเมรัย เพราะเป็นสาเหตุแห่งความประมาท ไว้ในเบญจศีลข้อที่ห้า **สุราเมรย มชฺชปมาทฏฺฐานา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมาทิยามิ**[๒] แปลความว่า ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท งดเว้นจากการดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

อีกประการหนึ่ง ในมงคลที่ ๒๑ มีความว่า **มชฺชปทานา จ สญฺญโม**[๓] ความสำรวมจากการดื่มน้ำเมา เป็นมงคลอันสูงสุด ก็ด้วยมุ่งหมาย

---

[๑] *ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค (ที.ปา.๑๑/๑๗๕/๑๙๖)*

[๒] *ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค (ที.ปา.๑๑/๒๘๖/๒๔๗)*

[๓] *ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ (ขุ.ขุ.๒๕/๕/๓); ขุททกนิกาย สุตตนิบาต (ขุ.สุ.๒๕/๓๑๗/๓๗๖).*

จะให้ผู้หวังมงคลความดีและความเจริญพึงสังวรไว้อย่าเป็นคนติดสุราเมรัย

ฉะนั้น ผู้ปรารถนาจะเป็นกัลยาณชนและหวังมงคลความดีให้มีอยู่กับตนตลอดไป ไม่พึงเป็นคนดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัย เพราะสุราและเมรัยนั้น นอกจากจะเป็นสาเหตุให้ผู้เสพติดเป็นผู้ทำลายศีลสิกขาบทที่ ๕ ในเบญจศีล และขาดความเป็นมงคลแก่ตนเองแล้ว ยังก่อให้เกิดโทษ ๖ สถาน ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ในที่นี้จะแสดงโทษเฉพาะประการที่ ๓-๔-๕ และ ๖ ดังต่อไปนี้

โทษประการที่ ๓ คือก่อให้เกิดโรคที่ทำโลหิตเสียกำลัง บังคับใจให้เต้นแรง ฉีดโลหิตให้เดินขึ้นเบื้องบนแรง ออกฤทธิ์แก่หัวใจ ออกฤทธิ์แก่กระเพาะอาหาร ลำไส้ ตับ ไต และออกฤทธิ์แก่สมองทำให้มึนเมาไม่ปกติ ปลุกเส้นประสาทให้กำเริบ ทำให้ผู้ดื่มมีอาการหน้าแดง แพทย์แถลงว่าคนดื่มสุรามากมักเป็นโรคกระเพาะอาหารพิการ ตับพิการ ไตเสียธาตุพิการ โรคหัวใจบวม เยื่ออ่อนในปากในคอในกระเพาะหรือลำไส้อักเสบ เกิดเนื้องอกเป็นมะเร็งในกระเพาะอาหารและลำไส้ โรคหัวใจพิการ หัวใจรั่ว เส้นโลหิตในสมองแตก หรือเกิดฝีร้ายขึ้นที่ตับ นี่แหละคือโทษของการดื่มน้ำเมาประการที่ ๓

โทษประการที่ ๔ คือถูกติเตียน กล่าวคือ คนที่เคยเป็นที่นับถือของประชุมชน หรือมีชื่อเสียงมีคนนิยมชมชอบ แต่หากผู้นั้นเป็นนักเลงดื่มสุราเป็นอาจิณ ชื่อเสียงเกียรติคุณของเขาก็ย่อมหมดสิ้นไปด้วย เพราะคนดื่มสุราเมรัยไม่มีสติอารมณ์พอจะระวังความประพฤติของตนเอง อาจเผลอไผลไปในทางมิชอบ เมื่อเป็นเช่นนั้นก็จะมีแต่ผู้ติเตียน หากจะทำความดีไว้บ้าง ก็ได้ชื่อว่าถูกลบล้าง เสียเคยได้รับความสรรเสริญ ก็จะกลับได้รับความติเตียน นี่แหละโทษของการดื่มน้ำเมาประการที่ ๔

โทษประการที่ ๕ คือไม่รู้จัก อาย เพราะคนติดสุราเมรัยมักเห็น ว่าสุราทำให้ใจกล้าหาญจนไม่กระดากอาย กล้ากระทำอะไรได้ทุกอย่าง ไม่ว่าจะดีหรือชั่วอย่างไรก็ตาม ฉะนั้นท่านจึงเปรียบคนติดสุราไว้ว่า เปรียบเหมือนม้าเทียมรถที่มีสารถีไม่คอยควบคุม ก็อาจพารถวิ่งไปนอกทางได้ โดนโน่นโดนนี่วุ่นไปตามทาง ไม่เป็นระเบียบ ใจก็เช่นเดียวกัน ปราศจากสติกำกับอยู่แล้วก็มักจะนำคนให้ประพฤติผิดไปต่าง ๆ คนเสพสุราเมรัยเมาแล้วไม่มีสติควบคุมพฤติกรรม จึงนำเขาประพฤติมารยาทน่าอดสู กลายเป็นคนทำอะไร ผิด ๆ อย่างไม่รู้จักอาย นี่แหละโทษของการดื่มน้ำเมาประการที่ ๕

โทษประการที่ ๖ คือ บั่นทอนกำลังปัญญา กระทั่งกลายเป็นคนบ้า แพทย์ลงความเห็นว่าสุราเป็นเครื่องทำลายเส้นประสาทและมันสมองให้พิการลง ทำให้ปัญญาเสื่อมโทรม ความจำเลอะเลือนมโนคติอ่อนแอ และยังมีผู้ให้คติไว้ว่า สุราทำให้คนกลายเป็นมิใช่ตัวของตัวเอง ทำให้เป็นคนปัญญาอ่อนในบั้นชีวิตจะช่วยตัวเองไม่ได้เลย นี่แหละคือโทษของการดื่มน้ำเมาประการที่ ๖

เพราะฉะนั้น ผู้ปรารถนาจะเป็นกัลยาณชนและหวังมงคลความดีให้มีอยู่กับตนตลอดไป ไม่พึงเป็นคนดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัย เพราะจะทำให้เกิดโทษดังได้กล่าวมาแล้ว และเพื่อให้เกิดอนุสติแก่ทุก ๆ ท่าน จึงขอบันทึกคำประพันธ์ไว้เป็นคำอธิบายความจากเบญจศีล-เบญจธรรม ข้อที่ ๕ ว่า

ไม่ดื่มสุรา จะพามึน
เมา เหตุเขลาปัญญา ให้
มีสติ สัมปชัญญะ ชีวิต
ท่านจะผาสุกนิรันดร์

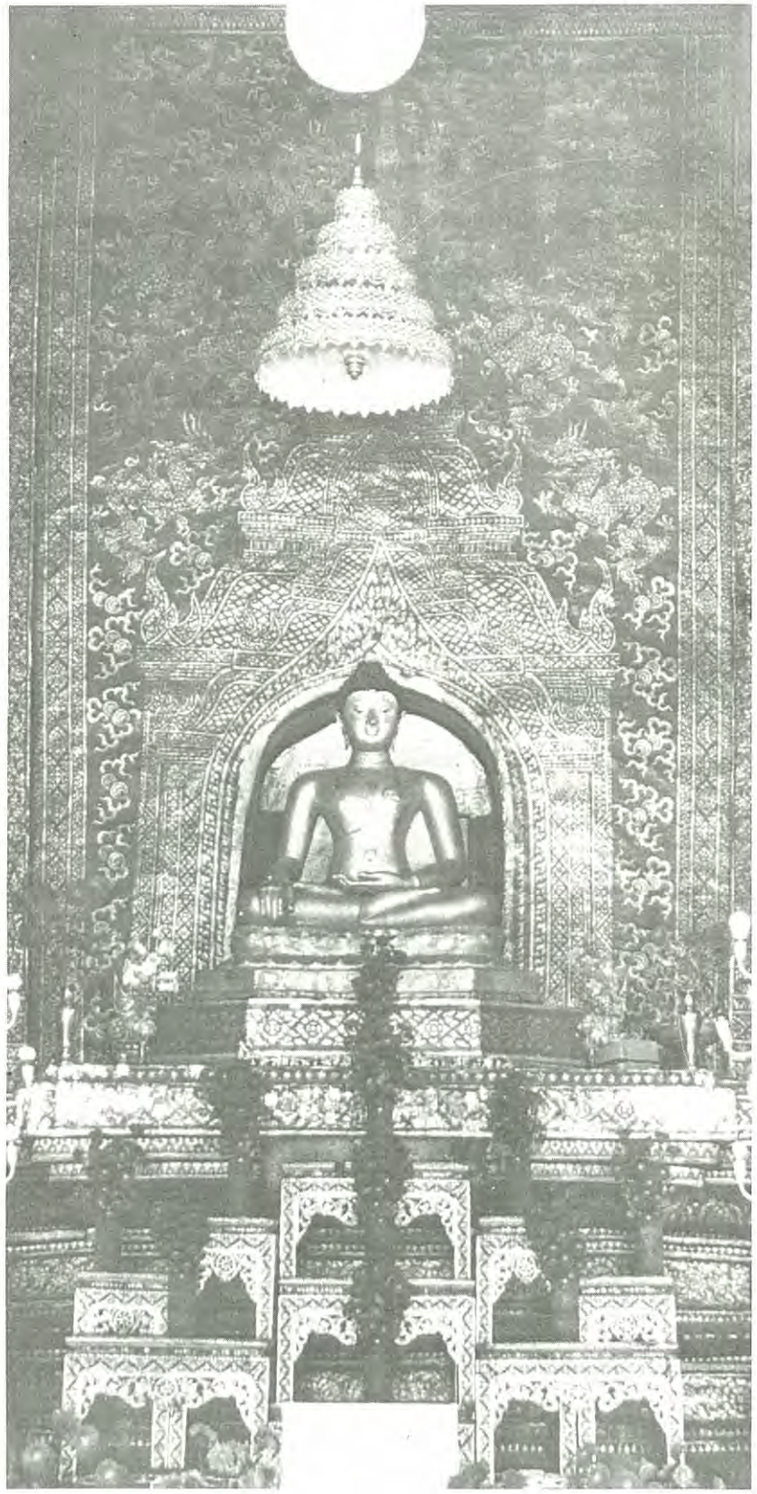

ปกิณกะ

ความกตัญญูและบูชาเป็นมงคลอันสูงสุด

โดย

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล

เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

❑ เจริญพร ญาติโยมสาธุชนผู้ฟังทุกท่าน

วันนี้อาตมภาพก็ได้มาพบกับท่านผู้ฟังอีกเช่นเคย ในรายการปาฐกถาธรรม ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เช้าวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่ ๓ ของเดือน สำหรับเช้าวันนี้ อาตมภาพจะได้แสดงเรื่อง **"ความกตัญญู"** และ **"การบูชาบุคคลผู้ควรบูชา"** ว่า เป็นมงคลอันสูงสุด คือ เป็นข้อปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขแห่งชีวิต ความจริงธรรมปฏิบัติ ๒ ข้อนี้อยู่ในพระคาถาที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงแก่เทพบุตรผู้มาทูลถามปัญหาเรื่องอะไรเป็นมงคล แล้วพระพุทธองค์ได้ทรงแสดงมงคล ๓๘ ข้อ เป็นพระคาถา รวม ๑๐ แก่เทพบุตรนั้น

มงคลข้อการบูชานั้น อยู่ในพระคาถาที่ ๑ ที่ตรัสว่า **การไม่คบคนพาล ๑ การคบแต่บัณฑิต ๑ และการบูชาคนที่ควรบูชา ๑ นี้เป็นมงคลอันสูงสุด**

** ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ วันอาทิตย์ ที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๑ เวลา ๐๘.๐๐ น.*

ส่วนเรื่องความกตัญญูนั้น อยู่ในพระคาถาที่ ๗ ที่ตรัสว่า **ความเคารพ ๑ ความสุภาพอ่อนน้อม ๑ ความสันโดษ ๑ และความกตัญญู ๑ นี้เป็นมงคลอันสูงสุด**

เฉพาะในการแสดงปาฐกถาธรรมในวันนี้ อาตมภาพจะขอยกเอามงคลข้อ **"ความกตัญญู"** กับ **"การบูชาคนที่ควรบูชา"** มาแสดงก่อน เพราะเป็นธรรมปฏิบัติที่ใกล้เคียงกัน แต่ต่างประเด็นกัน กล่าวคือ **ความกตัญญู** นั้นคู่กับ **บุญคุณ** หรือ **อุปการคุณ** ส่วน **การบูชา** นั้นคู่กับ **คุณธรรม** หรือ **คุณความดี** ซึ่งอาตมภาพจักได้อธิบายขยายความมงคล ๒ ข้อนี้ ตามลำดับ และตามสมควรแก่เวลาต่อไป

ข้อ ๑ ความกตัญญู

"ความกตัญญู" นั้น หมายถึง **การรู้พระคุณท่านที่เคยมีอุปการคุณ** หรือ**ที่เคยมีบุญคุณต่อเราก่อน** แล้ว**ตอบแทน**หรือ**สนองพระคุณท่านผู้มีอุปการคุณนั้น**

ผู้เคยให้ความอุปการะหรือมีบุญคุณนั้น ภาษาพระท่านเรียกว่า **"บุพการี"** ภาษาพูดโดยทั่วไปว่า **"ผู้มีพระคุณ"** ผู้รู้จักคุณท่านผู้มีอุปการคุณแล้ว ตอบแทนคุณท่านผู้มีพระคุณนั้น ชื่อว่า **"กตัญญูกตเวที"** มีคำเพิ่มขึ้นมาอีกคำหนึ่ง คือ **"กตเวที"** หมายความว่า **"ผู้กระทำตอบแทนหรือทดแทน"** เมื่อรวมสองคำนี้เข้าด้วยกัน คือ **"กตัญญู"** กับ **"กตเวที"** จึงเป็น **"กตัญญูกตเวที"** ซึ่งมีความหมายรวมว่า **"ผู้รู้คุณและตอบแทนคุณ ท่านผู้มีอุปการคุณ"**

ใคร่จะชี้แจงชักนิดว่า ตามที่เคยได้ยินคำกล่าวว่า **"บุญคุณต้องทดแทน ความแค้นต้องชำระ"** นั้น คำแรกว่า **"บุญคุณต้องทดแทน"** นั้น จัดเป็นข้อปฏิบัติที่เป็นอุดมมงคล เป็นเครื่องหมายของคนดีมีคุณธรรมตามพระสัทธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านี้ ซึ่งจะให้ผลเป็นความเจริญและสันติสุขแก่ชีวิตแต่ถ่ายเดียว แต่คำที่ ๒ ว่า **"ความแค้นต้องชำระ"** นั้นเป็นข้อปฏิบัติที่ไม่ดี เป็นความอัปมงคล เป็นเครื่องหมายของคนพาลปัญญาโฉดเขลา คือ คนโง่ จัดเป็นอธรรมที่มีแต่จะยังผลให้ผู้ปฏิบัติถึงความทุกข์เดือดร้อนต่อ ๆ ไปไม่มีที่สิ้นสุด ตามอำนาจของกิเลส คือความโกรธ พยาบาท อาฆาตจองเวร เหมือนบุคคลบางคน บางพวกในยุคปัจจุบันนี้ ที่ลุแก่อำนาจความโกรธ พยาบาท อาฆาต จองเวรตามพิฆาตเข่นฆ่ากัน ก่อให้เกิดความทุกข์เดือดร้อนแก่กันและกัน ไม่มีที่สิ้นสุด ดังที่มีข่าวได้ยินได้ฟังอยู่เสมอในทุกวันนี้

คุณธรรมข้อ **"กตัญญูกตเวทิตาธรรม"** คือ **การรู้คุณ**และ**ตอบแทนคุณท่านผู้มีอุปการคุณ**นี้ จึงเป็นคุณธรรมหรือข้อปฏิบัติที่คู่กับ**บุญคุณ** หรือ**อุปการคุณที่ท่านได้ทำอุปการคุณให้แล้วก่อน** ไม่ว่าท่านผู้กระทำอุปการคุณนั้นจะมีความประพฤติปฏิบัติอื่นที่ดีหรือไม่เพียงไรก็ตาม ก็ชื่อว่า **"บุพการี"** ของผู้ได้รับอุปการคุณนั้น ที่ผู้เคยได้รับอุปการคุณนั้นพึงรู้คุณ พึงระลึกถึงและตอบแทนพระคุณท่านผู้มีอุปการคุณนั้นตามกำลังและโอกาสจะอำนวยให้ ก็จะเป็นอุดมมงคลแก่ผู้ทรงกตัญญูกตเวทิตาธรรมนี้ให้ถึง

ความเจริญและสันติสุขในชีวิตได้เสมอ ดังเช่น

พ่อแม่ เป็น **บุพการี** คือ **ผู้มีพระคุณอย่างยิ่งใหญ่ของลูก** ๆ ด้วยว่าท่านเป็นผู้ให้กำเนิด ทนุถนอมกล่อมเลี้ยงลูกด้วยความรัก ด้วยเมตตาและกรุณาธรรม มีแต่ความปรารถนาจะให้ลูกรักมีความสุขและความเจริญ ลูกมีทุกข์ก็ปรารถนาจะให้ลูกพ้นทุกข์ แม้ความทุกข์เดือดร้อนของลูกนั้น มาตรว่าพ่อแม่จะรับหรือไถ่เอามาไว้ที่ตัวเองได้ พ่อแม่ก็จะทำเพื่อลูก เมื่อลูกมีความสุขความเจริญก็ไม่คิดเบียดเบียนแย่งความสุขของลูกมาไว้เฉพาะเพื่อตน คอยเป็นนายประกันให้ลูกเมื่อลูกผิดพลาดล่วงเกิน แม้จะเจ็บใจ ช้ำใจเพราะลูกชั่วช้าเพียงใด ก็มีแต่อภัยให้ลูกตลอดมา พ่อแม่จึงชื่อว่าเป็น **"พรหม"** คือ **ผู้ประเสริฐของลูก**

พ่อแม่นั้นเป็นผู้ให้คำแนะนำสั่งสอนลูกด้วยเจตนาที่จะให้ลูกได้รู้วิธีการดำเนินชีวิตที่ดี ตามภูมิปัญญาของท่าน มาตั้งแต่ลูกเริ่มเกิดมาจนเติบใหญ่ ไม่มีเจตนาที่จะแนะนำสั่งสอนให้ลูกประพฤติปฏิบัติไปในทางที่จะเป็นโทษ หรือความทุกข์เดือดร้อน พ่อแม่จึงชื่อว่าเป็น **"บุรพเทพ"** ของลูก คือเป็นผู้ชี้แสดงโลกนี้ คือการดำเนินชีวิตแก่ลูกก่อนใคร ๆ ทั้งนั้น และด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ของพ่อแม่เช่นนั้น พ่อแม่จึงเป็นเสมือน**วิสุทธิเทพ** คือ เสมือน**พระอรหันตขีณาสพ** ผู้หวังแต่ความสุขความเจริญของชนทั้งหลาย โดยไม่คำนึงถึงความเป็นพาล คือกระทำผิด หรือการล่วงละเมิดต่อท่าน ฉันใด พ่อแม่ก็ปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขของลูกโดยส่วนเดียว โดยไม่คำนึงถึงความผิดหรือความละเมิดล่วงเกินที่ลูกกระทำต่อพ่อแม่ฉันนั้น เพราะเหตุนั้น พ่อแม่จึงเป็น **"อาหุไนย** หรือ **ทักขิไนยบุคคล"** คือเป็นบุคคลที่ควรแก่การรับทักษิณาบูชาสักการะ กระทำความกตัญญูกตเวทิตาธรรม คือ รู้คุณ และตอบแทนคุณของท่าน แล้วลูกกตัญญูเช่นนั้นก็จะมีแต่ความสุขความเจริญแต่ถ่ายเดียว ส่วนลูกอกตัญญูไม่รู้คุณพ่อแม่ ไม่ตอบแทนคุณพ่อแม่ตามควรแก่กำลังและโอกาส กลับมีจิตคิดร้าย กล่าวร้าย กระทำร้ายพ่อแม่ ย่อมจะถึงความเสื่อมแห่งชีวิต ถึงความทุกข์เดือดร้อน และ/หรือถึงความพินาสฉิบหาย ไม่นานเกินรอ ตามความหนักเบาแห่งความชั่วของตน

ลูกชายลูกหญิง เมื่อรู้และระลึกถึงพระคุณของพ่อแม่แล้ว พึงปฏิบัติดีตอบแทนพระคุณท่านโดยประการต่าง ๆ เป็นต้นว่า

- ช่วยทำกิจของท่านด้วยความเต็มใจ ไม่บิดพริ้วหรือคอยหลีกเลี่ยง
- ดำรงวงศ์สกุลของท่านไว้ให้ดี ไม่ทำให้เสื่อมเสีย
- ประพฤติตนให้เหมาะสมกับความเป็นทายาทของท่าน
- ปรนนิบัติและรักษาน้ำใจท่าน ไม่ทำให้ท่านต้องเสียน้ำตา เสียน้ำใจเพราะความประพฤติ ไม่ดีของตน
- ท่านเลี้ยงดูเรามาแล้ว เมื่อเรามีกำลังพอก็เลี้ยงดูท่านตอบ
- ท่านล่วงลับไปแล้ว ก็ทำบุญอุทิศให้

ดังนี้เป็นต้น แม้นี้ก็ยังไม่คุ้มหรือ

ยังไม่เท่าเทียมพระคุณของพ่อแม่ที่มีต่อลูก โดยเหตุนี้ บูรพาจารย์มีท่าน**พระสิริมังคลาจารย์** เป็นต้น ได้อรรถาธิบายขยายความในมงคลสูตร ปรากฏในหนังสือปกรณ์พิเศษ ชื่อ **"มังคลัตถทีปนี"** ข้อ ๒๙๗ มีความเปรียบเทียบโดยย่อว่า แม้ลูกจะอุปถัมภ์บำรุงพ่อแม่โดยประการว่า วางแม่ไว้อยู่บนบ่าขวา วางพ่ออยู่บนบ่าซ้าย ท่านจะถ่ายอุจจาระปัสสาวะรดก็ไม่รังเกียจ ประคับประคองบำรุงท่านแม้ตลอด ๑๐๐ ปี ก็ไม่นับว่าได้ตอบแทนคุ้มพระคุณของพ่อแม่ หรือแม้จะตั้งพ่อให้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ตั้งแม่ไว้ในความเป็นพระมเหสีพระเจ้าจักรพรรดิ บำรุงท่านให้เสวยสุขอยู่จนตลอดชีวิตเช่นนั้น ก็ยังตอบแทนไม่คุ้มพระคุณของท่าน นี้เพราะเหตุไร ?

เพราะเหตุว่า แม้ลูกชายลูกหญิงจะทำนุบำรุงพ่อแม่ด้วยอุปการะอันเป็นโลกิยะ อยู่เช่นนั้น จนตลอดชีวิตของท่าน ท่านก็จะได้รับโลกิยสุขเพียงชาติเดียว แต่ถ้าท่านยังเป็นผู้ไม่รู้คุณพระรัตนตรัย คือไม่รู้คุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ จึงไม่รู้บาป-บุญ คุณ-โทษ ตามที่เป็นจริง เป็น **"มิจฉาทิฏฐิ"** คือเป็นผู้มีความเห็นผิดทำนองคลองธรรม เมื่อแตกกายทำลายขันธ์ คือตายไปก็ไม่พ้นอบายภูมิ คือไปเกิดในภพภูมิที่ไม่ดี ที่ไม่เจริญ ได้แก่ในภพภูมิของเปรต สัตว์นรก อสุรกาย หรือสัตว์เดรัจฉานได้ แต่ถ้าลูกชายลูกหญิงได้ชักนำพ่อแม่ที่ยังไม่มีศรัทธาในพระรัตนตรัย ให้มาเรียนรู้และศรัทธาในพระรัตนตรัย มาประพฤติปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ที่มีศรัทธาน้อยก็ให้มีศรัทธามากขึ้น ที่มีศรัทธามากอยู่แล้ว ก็ให้เจริญด้วยศรัทธาอย่างมั่นคงยิ่ง ๆ ขึ้นไป ได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมให้ยิ่งขึ้นไป ลูกชายลูกหญิงนั้นจึงชื่อว่าได้ตอบแทนพระคุณพ่อแม่คุ้มพระคุณพ่อแม่แล้ว เพราะการที่พ่อแม่ได้มีศรัทธาในพระรัตนตรัยแล้ว ย่อมได้มีโอกาสศึกษาทำความเข้าใจในพระสัทธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ได้รู้บาป-บุญ คุณ-โทษ ตามที่เป็นจริง ก็จะได้เลิกละทิฏฐิคือความเห็นผิด และเลิกละความประพฤติผิด ๆ นั้นเสีย แล้วกลับประพฤติปฏิบัติธรรมที่เป็นบุญเป็นกุศล มีทานกุศล ศีลกุศล และภาวนากุศล เป็นต้น ดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญและสันติสุข ถึงมรรคผลนิพพานที่สิ้นสุดแห่งทุกข์และที่เป็นบรมสุข

อันถาวรสืบต่อไปได้ ดังที่พระสิริมังคลาจารย์ ได้ยกพระพุทธดำรัสตรัสไว้ในมาตาปิตุคุณสูตร ทุกนิบาต อังคุตตรนิกาย (อง.ทุก.๒๐/๘๗) มาแสดงไว้ว่า

"ภิกษุทั้งหลาย ก็บุตรใดแล ยังบิดามารดาผู้ไม่มีศรัทธา ให้สมาทานดำรงตั้งอยู่ในสัทธาสัมปทา ยังบิดามารดาผู้ทุศีล ให้สมาทานดำรงตั้งอยู่ในสีลสัมปทา ยังบิดามารดาผู้ตระหนี่ ให้สมาทานดำรงตั้งอยู่ในจาคสัมปทา ยังบิดามารดาผู้มีปัญญาทราม ให้สมาทานดำรงตั้งอยู่ในปัญญาสัมปทา ภิกษุทั้งหลาย ด้วยเหตุประมาณเท่านี้แล กิจนั้นจึงชื่อว่า เป็นอันบุตรทำแล้ว ทำตอบแทนแล้ว และทำยิ่งแล้ว แก่มารดาบิดา."

นอกจากลูก ๆ จะพึงรู้คุณและตอบแทนพระคุณของพ่อแม่ดังกล่าวแล้ว **สัทธิวิหาริก**หรือ**อันเตวาสิก**ก็พึงรู้คุณและตอบแทนพระคุณของ**พระอุปัชฌาย์อาจารย์** และ**ศิษยานุศิษย์**ก็พึงรู้คุณและตอบแทนคุณครูอาจารย์ และแม้ชนทั้งหลายก็พึง**รู้คุณและหาโอกาสตอบแทนพระคุณผู้เคยมีอุปการคุณแก่ตนด้วยเช่นกัน**

อนึ่ง **สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** ผู้ตรัสรู้พระอริยสัจธรรมโดยชอบด้วยพระองค์เอง แล้วได้ทรงแสดงพระอริยสัจธรรม โดยตรัสแนะนำสั่งสอนพระสัทธรรมนั้นแก่สัตวโลก ให้รู้ความจริงอย่างประเสริฐในทุกข์ และเหตุปัจจัยแห่งความทุกข์อันพึงเลิกละ และให้รู้เหตุปัจจัยแห่งความเจริญและสันติสุขอันพึงปฏิบัติตาม และได้ตรัสสอนให้รู้ถึงหนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ได้ถึงมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์และเป็นบรมสุขอย่างถาวร อีกทั้ง**พระภิกษุสงฆ์สาวกของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** ผู้ตั้งใจศึกษาและปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ตามพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า สืบบวรพระพุทธศาสนา และแนะนำสั่งสอนสาธุชนพุทธบริษัทให้รู้แจ้งเห็นจริงตามธรรมของพระพุทธเจ้าที่ได้ตรัสไว้ดีแล้ว ผู้เป็นเนื้อนาบุญอันยอดเยี่ยมของชาวโลกนั้น **บัณฑิตผู้มีปัญญาจึงรู้และระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย** คือคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ในพระธรรมวินัยนี้ แล้ว**ตอบแทนพระคุณ ด้วยการปฏิบัติอุปถัมภ์บำรุงพระรัตนตรัยด้วยทั้งอามิสบูชา** มีปัจจัย ๔ เป็นต้น และทั้ง**ปฏิบัติบูชา** มีการปฏิบัติ**ทานกุศล ศีลกุศล** และ**ภาวนากุศล** เป็นต้น เช่นนี้ **ย่อมยังความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขแก่ชีวิตตนได้อย่างดีที่สุด**

ผู้ทรงคุณธรรมข้อ "**กตัญญูกตเวทิตาธรรม**" คือ **ผู้รู้คุณและตอบแทนคุณผู้เคยมีอุปการคุณนั้น ย่อมจะเป็นผู้เจริญในทุกที่และทุกเมื่อ แม้ชีวิตจะตกต่ำบ้าง ก็จะสามารถฟื้นคืนตัวได้เร็ว ไม่นานเกินรอ เพราะเขาย่อมเป็นที่รักใคร่นับถือ เชื่อถือจากสาธุชนทั่วไป ใครผู้ใดที่คิดจะให้ความอุปการะ หรือความอุปถัมภ์ค้ำชูคนผู้เช่นนี้ ย่อมสบายใจได้เลยว่าอุปการคุณ นั้นจักไม่สูญเปล่า** แม้ผู้รับความอุปการะจะยังไม่มีโอกาสหรือยังไม่มีกำลังพอที่จะกระทำตอบแทนคุณได้ในวันนี้ ต่อไปในวันหน้าผู้มีคุณธรรมเช่นนี้ เมื่อมีโอกาสและกำลังพอจะสนองคุณหรือตอบแทนคุณได้ เขาย่อมกระทำทันที **อย่างน้อยเขาก็จะเป็นผู้มีน้ำใจ และย่อมจะแสดงกิริยาวาจาที่เปี่ยมด้วยอาการของผู้รู้คุณท่านผู้มีพระคุณ** แม้เพียงเท่านี้ **บุพการี**คือ **ผู้ให้อุปการคุณก็ชื่นใจแล้ว** ดังที่เราเคยได้ยินได้ฟังข่าวลูกกตัญญูต่อพ่อแม่ผู้ยากจนหรือพิกลพิการต่าง ๆ ก็จะได้รับความอุปการคุณจากสาธุชนอย่างมากมายอยู่เสมอ

เพราะเหตุนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ตรัสมงคลข้อ "**ความกตัญญู**" ซึ่งหมายความรวมทั้ง "**กตัญญูกตเวทิตาธรรม**" นี้ว่า เป็น "**อุดมมงคล**" คือ เป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความเจริญและสันติสุขในชีวิตได้เป็นอย่างดีที่สุด ข้อหนึ่ง

๒. การบูชาคนที่ควรบูชา

คำว่า "**การบูชา**" หมายถึง **การทำความสักการะ การเคารพ นอบน้อม กราบไหว้ นับถือ เชื่อถือบุคคลที่ควรบูชา ๑ ข้อปฏิบัติที่ควรบูชา ๑ สถานที่** และ/หรือ **สิ่งที่ควรบูชา ๑**

ณ ที่นี้ **บุคคลที่ควรบูชา** ชื่อว่า "**ปูชนียบุคคล**" นั้น หมายถึง **บุคคลดี มีคุณธรรม** คือ **บุคคลผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ มีศีลมีธรรม มีความบริสุทธิ์กาย วาจา และใจ บุคคลผู้มีคุณธรรมประเสริฐสูงสุด** คือ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่รองลงไปได้แก่ พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอริยสาวก **ผู้มีคุณธรรมรองลงไปอีก** ได้แก่ พระสมมติสงฆ์ สามเณรผู้ตั้งใจปฏิบัติศีลสิกขา จิตตสิกขา และปัญญาสิกขา ถึงบิดา มารดา ครูอาจารย์ และบุคคลอื่น ๆ ผู้ตั้งตนปฏิบัติตนอยู่ในคุณความดี ควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง เป็นต้น

ข้อปฏิบัติที่ควรบูชานั้น ก็สืบเนื่องแต่บุคคลที่ควรบูชานั้นแหละ เพราะบุคคลที่ควรบูชาเป็นผู้มีคุณธรรม ทรงศีล ทรงธรรม ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบอยู่ ฉะนั้น วัตรปฏิบัติและคำแนะนำคำสั่งสอนของท่านผู้เช่นนั้นจึงเป็น**ข้อปฏิบัติที่ควรบูชา** คือควรแก่การเคารพนับถือ ควรแก่การศึกษาและปฏิบัติตามด้วย **ข้อปฏิบัติที่ควรบูชาสูงสุด** คือ **พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** ผู้ตรัสรู้ คือทรงรู้แจ้งเห็นแจ้งอย่างถูกต้องแล้วด้วยพระองค์เอง แล้วได้ทรงแนะนำสั่งสอนเวไนยสัตว์ คือผู้ที่พอแนะนำสั่งสอนให้รู้ ให้เข้าใจและปฏิบัติตามได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระสงฆ์สาวกของพระพุทธองค์ให้เกิดปัญญารู้แจ้งเห็นจริง และได้รับผลดีจริง ถึงได้บรรลุมรรค ผลนิพพาน ตามรอยบาทพระพุทธองค์ แล้วพระสงฆ์สาวกผู้ศึกษาและปฏิบัติพระสัทธรรมจนได้รับผลดีตามสมควรแก่ธรรมปฏิบัติแล้วนั้น นั่นแหละ เป็นทั้งผู้ปฏิบัติพระสัทธรรมเอง และเป็นทั้งผู้แนะนำ สั่งสอนเวไนยสัตว์สืบบวรพระพุทธศาสนาต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบันนี้ ส่วน**ข้อปฏิบัติที่ควรบูชาชั้นรอง ๆ ลงมา**ก็ได้แก่ ความประพฤติปฏิบัติของคนดี มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมที่รอง ๆ ลงมาจากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอริยสงฆ์สาวก ได้แก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ เป็นต้น และคำแนะนำสั่งสอนของท่านโดยชอบ คือที่ถูกที่ควร

ตามทำนองคลองธรรม ตามกฎหมายของบ้านเมือง ก็ควรแก่การศึกษาทำความเข้าใจและพิจารณาเลือกนับถือ และปฏิบัติตามข้อปฏิบัติที่ดีและคำแนะนำสั่งสอนที่ดีที่ชอบนั้นด้วยเช่นกัน

สถานที่ที่ควรบูชา นั้นชื่อว่า **"ปูชนียสถาน"** และ/หรือ **สิ่งที่ควรบูชา** ชื่อว่า **"ปูชนียวัตถุ"** ทั้ง ๒ ประการนี้ รวมเรียกว่า **"เจดีย์"** ได้แก่

(๑) **พระธาตุเจดีย์** คือ สถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ รวมทั้งที่บรรจุพระธาตุต่าง ๆ อีกด้วย

คำว่า **"พระบรมสารีริกธาตุ"** หมายถึง **พระอัฐิธาตุ** คือ กระดูกพระพุทธเจ้า

คำว่า **"พระธาตุ"** หมายถึง **พระธาตุส่วนอื่น ๆ ของพระพุทธเจ้า (นอกจากพระอัฐิธาตุ)** ได้แก่ **พระเกศาธาตุ** (พระธาตุเส้นผม) **พระหทัยธาตุ** (พระธาตุส่วนหัวใจ) **พระนหารุธาตุ** (พระธาตุส่วนเส้นเอ็น) **พระโลหิตธาตุ** (พระธาตุส่วนโลหิต) **พระบุพโพธาตุ** (พระธาตุส่วนน้ำเหลือง) ฯลฯ

ส่วนคำว่า **"ธาตุ"** เช่น **เกศาธาตุ อัฐิธาตุ** หมายถึง**ธาตุของพระอริยสาวก** และ/หรือของ**พระโพธิสัตว์** ต่าง ๆ

(๒) **บริโภคเจดีย์** คือ **สถานที่ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เคยใช้สอย** ชื่อ **"สังเวช-นียสถาน"** ๔ ตำบล ได้แก่

ชาตสถาน ที่**พระพุทธเจ้า ประสูติ** คือที่**อุทยานลุมพินี** ใน ประเทศเนปาลในปัจจุบัน

อภิสัมพุทธสถาน ที่**พระพุทธเจ้าตรัสรู้** คือที่**ใต้ต้นโพธิ์** ตำบลพุทธคยา ในประเทศอินเดีย

ธัมมจักกัปปวัตนสถาน ที่**พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา** คือที่**อิสิปตนมฤคทายวัน** แขวงเมืองพาราณสี ปัจจุบันเรียก**สารนาถ** ในประเทศอินเดีย

ปรินิพพุตสถาน ที่**พระพุทธเจ้าปรินิพพาน** คือที่**สาลวโนทยาน** เมืองกุสินารา ปัจจุบันเรียก**กาเซีย** ในประเทศอินเดีย

(๓) **ธรรมเจดีย์** คือ **สถานที่บรรจุพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า**

(๔) **อุทเทสิกเจดีย์** คือ **สิ่งที่สร้างขึ้นเจตนาอุทิศ** คือ**เจาะจงต่อพระพุทธเจ้า ยกเว้นพระธาตุเจดีย์** แล้ว เรียกว่าอุทเทสิกเจดีย์ทั้งสิ้น ได้แก่ **พระพุทธรูป รูปสลัก**และ**รูปวาดเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า** และ**ไม้โพธิ** คือต้นไม้ที่พระพุทธเจ้าได้เคยประทับบำเพ็ญสมณธรรม แล้วได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณเป็นต้น

อนึ่ง **รูปเปรียบ รูปเหมือน** หรือ**รูปวาด เกี่ยวกับพระภิกษุสงฆ์สาวกและพระมหาโพธิสัตว์เจ้า** ก็นับเนื่องในอุทเทสิกเจดีย์ ในฐานะผู้เป็น **"อนุพุทธะ"** ได้ด้วยเหมือนกัน

พระสิริมังคลาจารย์ ได้อธิบายความหมายของ **"การบูชา"** ใน **มงคลสูตร** ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว มีปรากฏในปกรณ์พิเศษ ชื่อ **"มงคลัตถทีปนี"** (ฉบับภาษาไทย) เล่มที่ ๑ ข้อ ๕๗ หน้า ๘๑ มีความโดยย่อว่า

การบูชา มี ๒ อย่าง คือ **อามิสบูชา ๑ ปฏิบัติบูชา ๑**

อามิสบูชานั้นได้แก่การบูชาด้วยดอกไม้ ธูปเทียน ของหอม และปัจจัย ๔ มีอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น

ปฏิบัติบูชานั้นได้แก่การปฏิบัติตามคำสั่งสอนโดยชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้ตรัสไว้ดีแล้ว และการประพฤติปฏิบัติตามเยี่ยงอย่างปูชนียบุคคล ได้แก่พระอริยเจ้า ผู้ทรงศีลทรงธรรม ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เป็นต้น

จึงมีข้อสังเกตว่า **การบูชา**นั้น คู่กับ**คุณความดี** คือ**ความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม**นั่นเอง

การบูชาทั้ง ๒ ประการนี้ **"ปฏิบัติบูชา"** เป็นเลิศกว่า **"อามิสบูชา"** เพราะ**สัมมาปฏิบัติ**คือ**การปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบตามพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าที่ได้ตรัสรู้แล้วนั้น ย่อมยังผลให้ได้รับผลเป็นความสุข ความเจริญในชีวิต ทั้งโลกิยสุขและโลกุตตรสุข และย่อมดำรงพระพุทธศาสนาไว้ด้วย จึงเป็นการบูชาที่พระพุทธองค์โปรดปรานมากที่สุด** และ**ทรงยกย่อง**ว่า **เป็นการบูชาพระตถาคตด้วยบูชาอย่างยิ่ง** ดังพระพุทธดำรัส (มังคลัตถทีปนี หน้า ๑๑๔-๑๑๕ ว่า)

*"อานนท์! **ผู้ใดแล เป็นภิกษุก็ตาม ภิกษุณีก็ตาม อุบาสกก็ตาม อุบาสิกาก็ตาม เป็นผู้ปฏิบัติธรรม สมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบยิ่ง มีปกติประพฤติตามธรรมอยู่ ผู้นั้น** ชื่อว่า **สักการะ เคารพ นับถือ บูชาตถาคต ด้วยบูชาอย่างยิ่ง มีปกติประพฤติตามธรรมอยู่ อานนท์! เธอทั้งหลาย พึงศึกษาอย่างนี้แล."***

พระพุทธดำรัสว่า **"ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม"** นั้นหมายถึง

*"แต่ผู้ใด **เป็นผู้ทำให้บริบูรณ์ในสรณะและศีล รักษาอุโบสถเดือนละ ๘ ครั้ง ให้ทาน ทำการบูชาด้วยของหอม และการบูชาด้วยมาลา บำรุงมารดาบิดาและสมณะพราหมณ์ผู้ทรงธรรม** ผู้นี้จึงเป็นผู้ชื่อว่า **ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม."***

พระพุทธดำรัสว่า **"ด้วยบูชาอย่างยิ่ง"** ทรงหมายความถึงว่า

*"**ธรรมดาว่า นิรามิสบูชา ย่อมอาจดำรงศาสนาของเราไว้ได้** เพราะว่า**บริษัท ๔ นี้ ยังจักบูชาเราด้วยปฏิบัติบูชานี้ตราบใด ศาสนาของเราก็จักรุ่งเรือง ดังพระจันทร์แจ่มอยู่กลางฟ้าตราบนั้น."***

อย่างไรก็ตาม เฉพาะแต่**อามิสบูชา** คือการบูชาด้วยดอกไม้ ธูป เทียน ของหอม และปัจจัย ๔ ต่อปูชนียบุคคล ปูชนียสถาน และปูชนียวัตถุ ได้แก่ พระธาตุเจดีย์ ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุก็ดี พระธาตุต่าง ๆ ก็ดี ย่อมเป็นมหานิสงส์ คือให้ผลเป็นความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข ทั้งระดับโลกิยสุขและโลกุตตรสุข อย่างนับประมาณมิได้ ดังตัวอย่าง

เรื่อง **พระธาตุปูชกเถระ** พระเถระผู้บูชาพระธาตุของพระพุทธเจ้าสิทธัตถะ (พระสุตตันตปิฎก ภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ ๓๒ ข้อ ๒๔๙ ขุททกนิกาย อปทาน) ได้กล่าวว่า

"เมื่อพระโลกนาถพระนามว่าสิทธัตถะ ผู้สูงสุดกว่านระ เสด็จนิพพานแล้ว เราได้พระธาตุองค์หนึ่งของพระผู้มีพระภาคจอมสัตว์ ผู้คงที่ เราเก็บพระธาตุของพระพุทธเจ้า

ผู้เป็นเผ่าพันธุ์พระอาทิตย์นั้นไว้บูชาตลอด ๕ ปี ดังพระองค์ผู้สูงสุดกว่านระยังดำรงอยู่ ในกัปที่ ๙๔ แต่กัปนี้ เราได้บูชาพระธาตุใด ด้วยการบูชานั้น เราไม่รู้สึกทุคคติเลย นี้เป็นผลเพราะบำรุง พระธาตุ คุณวิเศษเหล่านี้ คือ ปฏิสัมภิทา ๔ วิโมกข์ ๘ และ อภิญญา ๖ เราทำให้แจ้งชัดแล้ว พระพุทธศาสนาเราได้ทำเสร็จแล้ว ดังนี้ฯ"

จึงเห็นได้ว่า แม้การบูชาพระบรมสารีริกธาตุและพระธาตุมีอานิสงส์ มากมายนับประมาณไม่ได้ ดังนี้ เพราะเป็นคุณธรรมทั้งกตัญญู กตเวทิตาธรรม และบูชาพระรัตนตรัยไปในตัวเสร็จนั่นเอง

ในระหว่างเทศกาลสงกรานต์ปีนี้ ทาง**วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม (ริมถนนสายบางแพ-ดำเนินสะดวก ตรง กม.ที่ ๑๔) อำเภอดำเนิน สะดวก จังหวัดราชบุรี** จึงจะได้จัดแสดง **พระบรมสารีริกธาตุ และพระธาตุที่สำคัญหลายชนิด** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **พระโลหิตธาตุ พระบุพโพธาตุ พระนหารุธาตุ พระเกศาธาตุ** และ**เกศาธาตุของหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) กับ **หลวงปู่ใหญ่ พระครูธรรมเทพโลกอุดร** ฯลฯ ให้สาธุชนทุกท่านได้เข้านมัสการบูชา ระหว่างวันที่ ๙-๑๕ เมษายนนี้ และจะได้**จัดพิธีสรงน้ำพระพุทธปฏิมาที่สำคัญและศักดิ์สิทธิ์** และ**พิธีสรงน้ำพระบรมสารีริกธาตุ** ในวันที่ **๑๒ เมษายน** นี้ด้วย

จึงขอเชิญสาธุชนทุกท่านไปนมัสการบูชา สรงน้ำ พระพุทธปฏิมา และ**พระบรมสารีริกธาตุ/พระธาตุที่สำคัญและศักดิ์สิทธิ์ ในเทศกาลสงกรานต์นี้ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ทุกท่าน**

อนึ่ง **ตลอดระยะเวลาของการเปิดให้บูชาพระบรม สารีริกธาตุ ในเทศกาลสงกรานต์นี้** และยังจะเปิดให้สักการะบูชาต่อไปอีก ถึง**วันวิสาขบูชา** และถึง**วันอาสาฬหบูชา** ซึ่งทาง**วัดจะได้แจก พระสมเด็จธรรมกาย ฝัง "ปฐวีธาตุ"** (ธาตุดินมีธาตุกายสิทธิ์ที่ศักดิ์สิทธิ์อยู่ภายใน) **แก่ผู้ไปร่วมบูชาพระบรมสารีริกธาตุท่านละ ๑ องค์ ฟรี! เพื่อนำไปไว้บูชาที่บ้านของท่านด้วยทุกท่าน**

ขอความสุขสวัสดีจงมีแด่ท่านผู้ฟังทุกท่าน

เจริญพร ❑

กิจกรรม

งานบำเพ็ญกุศลเนื่องในโอกาสคล้ายวันเกิด หลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์เจริญพระพุทธมนต์ อาทิ พระเดชพระคุณ**พระเทพญาณมุนี** เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี พระเดชพระคุณ**พระเทพโสภณ** เลขานุการเจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก **พระมหามนตรี ขนฺติสาโร** ป.ธ.๙ **พระมหาประนอม กิตฺติปญฺโญ** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ **พระครูสังฆรักษ์วัลลภ** วัดบัวงาม เลขานุการเจ้าคณะอำเภอดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล หลวงพ่อเจ้าอาวาส กำลังกราบครูของท่าน พระเดชพระคุณ**พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้เปี่ยมด้วยความเมตตาต่อศิษย์มาเสมอทุกปี

ภาคเช้า เป็นพิธีเจริญพระพุทธมนต์ ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ สามเณร ตลอดจนเลี้ยงอาหารบรรดาศิษยานุศิษย์และสาธุชนผู้มาร่วมงาน

พระมหายุ้ย อุปสนฺโต ป.ธ.๙ เจ้าอาวาสวัดเขาวัง และ**พระครูบรรพตพัฒนคุณ** เจ้าอาวาสวัดหนองหอย เจ้าคณะตำบลเขาแร้ง หนองกลางนา อ.เมือง จ.ราชบุรี มาร่วมแสดงมุทิตาสักการะในฐานะศิษย์เก่าวัดปากน้ำด้วยกัน

พระครูสิริพัฒนคุณ วัดยางทอง เจ้าคณะตำบลเจ้าฉ่า อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง ได้มาร่วมแสดงมุทิตาสักการะ และรับพระสมเด็จธรรมกายรุ่น "ธรรมทาน ๖๙"

คณะศิษย์และสาธุชนผู้มาร่วมงานบุญกำลังตั้งใจฟังพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ โดยมีท่านประธานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย **อ.อรุณ งามดี** (นั่งพนมมืออยู่ด้านหลังหลวงพ่อเจ้าอาวาส) เป็นประธานจัดงาน

กิจกรรม

งานบำเพ็ญกุศลเนื่องในโอกาสคล้ายวันเกิด
หลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ทรงพระกรุณาให้ข้าราชการสำนักพระราชวังนำแจกันดอกไม้มาถวายมุทิตาสักการะแด่หลวงพ่อเจ้าอาวาส

นายมานิต ศิลปอาชา ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี มาร่วมงานบำเพ็ญกุศลและแสดงมุทิตาสักการะ

นายบรรพต เคลือบแก้ว โรงหล่อพระตรีมูรติ นำพระพุทธสิหิงค์ (จำลอง) มาถวายในโอกาสคล้ายวันเกิดหลวงพ่อพระมหาเสริมชัย

สาธุชนหลั่งไหลเข้ากราบสักการะหลวงพ่อเจ้าอาวาส และรับพระสมเด็จธรรมกายรุ่น "ธรรมทาน ๖๙" รวมทั้งข้าราชการตำรวจก็ดีใจที่ได้รับแจกพระรุ่นนี้ด้วยเช่นกัน ซึ่งหลวงพ่อได้แจกแก่ทุกคนที่มาในงานวันนั้นจนหมด รวมประมาณ ๑,๔๐๐ องค์

หลวงพ่อเจ้าอาวาสฯ ใส่ทองคำ นาก เงิน ลงในภาชนะเพื่อใส่เบ้าหลอม

กิจกรรม

งานบำเพ็ญกุศลเนื่องในโอกาสคล้ายวันเกิด
หลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

ภาคบ่าย เป็นพิธีเททองหล่อรูปเหมือน**หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) จำนวน ๕ องค์ และพิธีไถ่ชีวิตโค ๕๐ ตัว

พระเดชพระคุณหลวงพ่อ**พระภาวนาโกศลเถร,** หลวงพ่อเจ้าอาวาสฯ และเจ้าภาพหล่อรูปเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำ พร้อมด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี ประธานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายและรองประธานมูลนิธิฯ ร่วมอธิษฐานจิตขณะเททอง

หลวงพ่อเจ้าอาวาสฯ และเจ้าภาพหล่อรูปเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำ ร่วมกันถวายเครื่องปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์ที่เจริญพระพุทธมนต์ โดยมีพระเดชพระคุณ**พระเทพโสภณ**เป็นประธานสงฆ์

กิจกรรม

งานบำเพ็ญกุศลเนื่องในโอกาสคล้ายวันเกิด หลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

หลวงพ่อเจ้าอาวาสฯ เป็นประธานพิธีไถ่ชีวิตโค โดยมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มาร่วมพิธีด้วย *(แถวหน้าถัดจากหลวงพ่อไปทางขวา)* อ.อรุณ งามดี อดีตอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ประธานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย, นายมานิต ศิลปอาชา ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี, รองผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี, รองอธิบดีกรมปศุสัตว์, นายอำเภอดำเนินสะดวก

รองอธิบดีกรมปศุสัตว์กล่าวรับมอบโคเพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรต่อไป

นายอำเภอดำเนินสะดวก กล่าวมอบโค ๕๐ ตัว

รองอธิบดีกรมปศุสัตว์มอบยาให้แก่เกษตรกรเพื่อไว้ใช้บำรุงรักษาโค

ใบหน้าอันเปี่ยมด้วยความปลื้มปีติในบุญกุศลครั้งนี้ของบรรดาเจ้าภาพไถ่ชีวิตโค รวมตลอดทั้งสาธุชนผู้มาร่วมอนุโมทนา

ปกิณกะ

โอวาทปิดอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๓๕

โดย

เจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์

ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ณ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๑

❑ ท่านอาจารย์พระมหาเสริมชัย พระอาจารย์วิทยากร ท่านผู้เข้าปฏิบัติธรรมอบรมพระกัมมัฏฐาน ทั้งพระภิกษุ สามเณร และญาติโยมทุกท่าน

การอบรมพระกัมมัฏฐานของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายนั้นได้เริ่มมาโดยลำดับจนกระทั่งถึงรุ่นที่ ๓๕ นับได้ว่าได้ดำเนินการติดต่อเป็นระยะเวลายาวนาน ยากที่จะทำได้ และการอบรมพระกัมมัฏฐาน ไม่ใช่มีเฉพาะแต่เพียงรุ่น ๑ รุ่น ๒ ของแต่ละปีเท่านั้น ยังมีผู้ที่มาปฏิบัติพระกัมมัฏฐานมาเป็นระยะ ๆ ตลอดทั้งปี และมีผู้เข้ามารับการฝึกอบรมปฏิบัติพระกัมมัฏฐาน ทั้งพระภิกษุสามเณร ญาติโยมสาธุชน นักศึกษา นิสิต นักเรียนทั้งหลาย และรวมไปถึงชาวต่างประเทศ

การที่สามารถดำเนินการมาได้โดยลำดับจนถึงขณะนี้ ต้องยอมรับว่าเพราะวิริยะอุตสาหะ จิตใจที่มั่นคงแน่วแน่ ไม่เปลี่ยนแปลง แม้จะมีอุปสรรคปัญหาบ้าง แต่ก็ยังคงมีจิตใจมั่นคงของท่านพระอาจารย์มหาเสริมชัยนั่นเอง ถ้าท่านมีจิตใจท้อถอยเพราะ

ปัญหาอุปสรรคบ้าง หรือเพราะเหตุอย่างอื่นบ้าง ก็จะไม่สามารถดำเนินการมาได้จนถึงขณะนี้ ความดีนี้แม้จะไม่พูดในที่นี้หรือไม่ได้พูดในที่อื่น ๆ ก็เป็นที่ทราบและยอมรับกันโดยทั่วไป และท่านก็ไม่ได้มุ่งมาดปรารถนาในส่วนของท่านเอง ได้เคยพูดที่นี่มาโดยลำดับว่า ท่านตั้งใจที่จะให้คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ปรากฏในจิตใจของผู้นับถือพระพุทธศาสนาเป็นสำคัญ ท่านคงมีความรู้สึกในใจ ซึ่งขณะนี้ท่านก็นั่งอยู่ที่นี่ เหมือน ๆ กับท่านผู้ที่มีความปรารถนาดีต่อผู้นับถือพระพุทธศาสนาด้วยกัน ที่เหมือน ๆ กันนั้น ก็คืออยากจะให้ผู้นับถือพระพุทธศาสนาด้วยกัน ได้เห็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ลึกซึ้ง ด้วยความสงบด้วยตนเอง ไม่ให้ปฏิบัติอยู่เพียงทานศีลอย่างธรรมดา ทานก็อยากให้เป็นทานที่ปรากฏได้ในสมาธิ ศีลก็อยากให้เป็นศีลที่ปรากฏได้ในสมาธิ ซึ่งรวมอยู่ในมรรค ๘ นั่นเอง แต่ในมรรค ๘ ไม่ได้กล่าวไว้ว่าทานว่าศีล แต่ว่าที่จะเป็นทานศีลอยู่ในองค์มรรคนั้น ต้องเป็นทานศีลที่มีสมาธิเป็นพื้นฐาน หรือทานและศีลปรากฏในสมาธิ เรื่องนี้มีความเข้าใจกันอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน เข้าใจอย่างกว้าง ๆ แต่ว่าที่จะเข้าใจด้วยการปฏิบัติ และอยากที่จะให้ผู้นับถือพระพุทธศาสนาด้วยกันประจักษ์ด้วยตนเองนั้น มีผู้สามารถทำได้น้อย สามารถทำได้เฉพาะตนเอง

ที่ท่านพูดเมื่อตะกี้นี้ว่า **สร้างพระในใจของตนเอง** ได้เพียงเท่านั้น **แต่ที่จะสร้างพระในใจคนคือผู้อื่นนั้นหาได้ยาก การที่จะสามารถทำได้ทั้ง ๒ อย่างนั้น จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ และทำได้ยืดยาว ยิ่งสำคัญขึ้นไปอีก** และเมื่อปฏิบัติได้เช่นนั้นก็จะตรงกับที่พระพุทธองค์กับพระอรหันต์ครั้งแรก ๖๑ รูป ที่จะออกไปยังทิศที่ต่าง ๆ ท่านใช้คำว่า **"ให้จาริกไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่มหาชน"** และขยายความออกไปถึงว่า **"ยังมนุษย์และเทวดาให้พ้นไปจากบ่วงแห่งมาร ทั้งที่เป็นบ่วงธรรมดาและเป็นทิพย์"** เพียงแต่จาริกให้เป็นประโยชน์ ให้เป็นความเกื้อกูล ให้เป็นความสุขเท่านั้น ก็เป็นสิ่งที่ประเสริฐแล้ว หากจะขยายกว้างออกไปถึงว่า ให้มนุษย์และเทวดาพ้นจากบ่วงแห่งมารทั้งเป็นของมนุษย์และเป็นของทิพย์นั้น ก็ยิ่งสำคัญขึ้นไปอีก ข้อความนี้มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก และทราบกันมากเพราะพระไตรปิฎกได้แปลเป็นภาษาไทยไว้แล้ว แต่ว่า**ที่สามารถทำได้นั้นมีน้อย เมื่อสามารถทำได้ยืดยาวติดต่อกันไป จึงหาได้ยาก**

ในส่วนของพระอาจารย์มหาเสริมชัยนี้ จึงเป็นส่วนที่ควรแก่การอนุโมทนาอย่างยิ่ง ขอให้ท่านพระอาจารย์วิทยากร พระภิกษุสามเณร และท่านสาธุชนที่มาปฏิบัติธรรมได้พลอยอนุโมทนาสาธุการในข้อปฏิบัติส่วนนี้ของท่าน เพราะเมื่อได้อนุโมทนากับท่านแล้ว ย่อมทำให้เกิดเป็นบุญเป็นกุศลกับจิตใจของตนเองอีกด้วย **เฉพาะท่านที่มาปฏิบัติธรรมที่เป็นพระภิกษุ และปฏิบัติได้ดีสามารถที่จะเป็นพระอาจารย์ วิทยากรสอนผู้อื่นได้นั้น ขอให้ท่านได้ฝึกฝนให้มั่นคงมากยิ่งขึ้น**

เพราะว่า แม้ท่านจะได้จากการปฏิบัติที่นี่แล้ว แต่ท่านไปละเลยเสียแม้แต่เพียงระยะสั้น ๆ คือสัก ๗ วัน ท่านก็จะปรากฏเองว่าไม่สามารถที่จะปะติดปะต่อสมาธิให้เกิดขึ้นในใจของตนได้อย่างทันท่วงที ต้องไปเก็บอารมณ์เข้าไปอีก ใช้เวลา ยิ่งท่านผู้ที่ได้ปานกลางลงไป ก็ยิ่งมีความจำเป็นถ้าหากว่าได้ปฏิบัติอยู่เสมอ ๆ กล่าวได้ว่า ไม่ให้ขาดแม้แต่วันเดียว ก็จะยิ่งประจักษ์แก่ตนเองได้ว่าคำสอนของพระพุทธองค์นั้นมีความสำคัญแค่ไหน เพียงไร อย่างไร ไม่ต้องมีใครอธิบาย และอธิบายไม่ได้ด้วย อธิบายให้ชัดเจนว่าเป็นอย่างไรนั้นอธิบายยาก แต่จะประจักษ์ด้วยตนเองเท่านั้น จะเป็นเรื่องของการที่จะทำให้จิตหยุดนิ่งหรือจะมีสิ่งพิเศษอื่น ๆ อันเป็นผลแห่งสมาธิ ซึ่งมีอีกมาก จะประจักษ์แก่ตนเอง แต่ว่าไม่สามารถที่จะกล่าวให้ผู้อื่นเข้าใจได้ คือให้เข้าใจเหมือนกับที่ได้ด้วยตนเองนั้น ยากเพียงแต่ว่าให้ช่วยทำให้ช่วยปฏิบัติแล้วก็จะได้ แล้วก็มีอาการอย่างนั้น ๆ ๆ แต่ที่จะให้เห็นเหมือนกับว่าหยิบของอย่างใดอย่างหนึ่งมาตั้งแล้วบอกว่า *"นี่คือของนี้"* ยาก ต้องประจักษ์ด้วยตนเอง จึงทำให้เราที่อยู่ในพระพุทธศาสนานี้ได้มีความมั่นใจตามที่ปรากฏข้อความในพระธรรมคุณว่า **ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ** ประจักษ์ด้วยตนเอง ต้องเฉพาะวิญญูชนเสียด้วย ไม่ใช่ว่าทั่วไป คือคนไหนปฏิบัติก็ประจักษ์แก่คนนั้น คนไหนทำได้เท่าใด ก็ประจักษ์แก่คนนั้น เท่านั้น

และ**เมื่อปฏิบัติได้ถึงขั้นนั้นแล้ว ก็เรียกว่า "วิญญูชน" อย่างผู้รู้โดยทั่ว ๆ ไป รู้ตามตำรา รู้ตามคัมภีร์ แต่ว่ายังไม่เคยปฏิบัติจนกระทั่งจิตสงบนั้น ถ้าตามความหมายในพระธรรมคุณนี้ ไม่เรียกว่าวิญญูชน เป็นพระก็ดี เป็นเณรก็ดี เป็นอุบาสกก็ดี อุบาสิกาก็ดี ไม่เป็นวิญญูชน จะเป็นวิญญูชนได้ก็ต่อเมื่อปฏิบัติแล้ว ประจักษ์ด้วยใจของตนเอง** และที่ว่าปฏิบัตินี้ก็พูดคลุม ๆ กันไปมาก เช่นว่าเราให้ทานแล้วก็ประจักษ์ด้วยตัวของเรา รักษาศีลแล้วก็ประจักษ์ด้วยตัวของเรา เป็นการพูดกว้าง แต่จะประจักษ์ในใจของเราจริงนั้น ต้องเป็นทานที่สงเคราะห์ลงไปในมรรคมีองค์ ๘ คือ ต้องรวมอยู่ใน ๘ ประการนั้นให้ได้ เพราะมรรคมีองค์ ๘ นั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องปฏิบัติธรรมดา ท่านทั้งหลายจะถามได้อีกว่า แล้วปฏิบัติธรรมดาจะเรียกว่าอะไร ปฏิบัติอย่างคนที่ใส่บาตร อย่างคนที่ทำบุญวันเกิด อย่างคนที่รักษาศีล ๕ ตามวัดต่าง ๆ จะเรียกว่าอะไร ก็เรียกว่าปฏิบัติธรรมเหมือนกัน แต่ว่าไม่ใช่เป็นการปฏิบัติที่เข้าถึงขั้นเป็นสมาธิ เมื่อยังไม่ถึงขั้นเป็นสมาธิก็สงเคราะห์รวมลงในมรรค ๘ ไม่ได้ ต้องถึงขั้นที่จะเป็นสมาธิ แล้วจึงจะสงเคราะห์รวมลงในมรรค ๘

ดังนั้น ผู้ที่ปฏิบัติเมื่อประจักษ์ด้วยตนเองแล้วก็จะรู้ได้ทันทีว่า คำสอนของพระพุทธเจ้านี่ถ้าไม่ทำไม่ได้จริง ๆ ไม่ปฏิบัติไม่ได้จริง ๆ และที่พระพุทธองค์ตรัสว่า ผู้ที่ได้จึงเป็นวิญญูชน ถ้ายังไม่ได้ ไม่เป็นวิญญูชนก็จริงอีก เพราะ **"วิญญูชน"** นั้นแปลว่า **ผู้รู้ ผู้เข้าใจแจ่มแจ้ง ผู้ที่**

จะรู้จะเข้าใจแจ่มแจ้งก็คือผู้ที่ได้เห็นเอง ถ้าไม่ได้เห็นเองไม่ได้ประจักษ์เองจะเรียกว่ารู้เห็นแจ่มแจ้งไม่ได้ พระธรรมคุณคำสุดท้ายเลย ที่ว่า **ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ** นี่ก็แปลกันในลักษณะธรรมดาเป็นส่วนใหญ่ แต่โดยความเป็นจริงแล้ว **ต้องประจักษ์ตั้งแต่ขั้นสมาธิขึ้นไปจึงจะเรียกว่าประจักษ์ด้วยตนเอง แล้วจึงจะเรียกว่าเป็นวิญญูชน** เพราะว่าพระพุทธเจ้าของเราเองนั้นคงจะเคยได้ยินได้ฟังกันอยู่บ่อย ๆ ว่า**พระพุทธเจ้าของเรานั้นพระองค์ทรงรู้และทรงเห็น พระพุทธเจ้าของเราไม่ใช่ทรงรู้อย่างเดียว ทรงเห็นด้วย ถ้ารู้อย่างเดียวไม่เป็นสัมมาสัมพุทธะ ต้องเห็นด้วย จึงเป็นสัมมาสัมพุทธะ แต่นั่นเป็นการตรัสรู้ของพระพุทธองค์ ซึ่งเราไม่สามารถจะพูดสูงขึ้นไปได้ถึงขนาดนั้น แต่ว่าพระองค์นั้นทรงเป็นผู้รู้ ทรงเป็นผู้เห็น** ถ้าอย่างบาลีที่คำบาลีที่สวดได้ยินกันเสมอ ก็ **ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน** พระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา **ชานตา** ทรงเป็นผู้รู้ **ปสฺสตา** ทรงเป็นผู้เห็น แล้วพระองค์จึงเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า **ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน** ถ้าไม่รู้ไม่เห็นประจักษ์ด้วยพระองค์เอง พระองค์ก็ไม่ใช่เป็นอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็มีคำว่า **อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน** ต่อท้าย นี่ว่าตามที่ปรากฏตามตัวหนังสือ เมื่อปรากฏตามตัวหนังสืออย่างนี้ **ผู้ที่จะรู้ว่าเป็นจริงตามตัวหนังสือที่มีอยู่นี่ ก็ด้วยการปฏิบัติเท่านั้น ถ้าไม่ปฏิบัติก็ไม่สามารถที่จะประจักษ์แจ้งได้จริง ๆ**

เพราะฉะนั้น ผู้ที่มาปฏิบัติแล้วได้นี่ ก็ให้ดีใจ จะเป็นเณรเล็กเณรน้อย หรือเป็นเด็กเล็กเด็กน้อยก็ตาม พอได้ก็ได้ดีใจว่า **เราได้เห็นธรรมของพระพุทธเจ้า** แม้จะไม่เห็นถึงขั้นบรรลุเป็นพระอรหัตอรหันต์ เป็นพระโสดาบันเป็นต้นขึ้นไปก็จริง แต่ว่าเราได้ประจักษ์ด้วยสมาธิ ด้วยจิตของเราที่สงบ จิตอย่างคนธรรมดาทั่วไปไม่สามารถจะเห็นอย่างนี้ได้อย่างแน่นอนไม่ต้องสงสัย แต่ว่าผู้ที่ให้ทานรักษาศีลอยู่อย่างธรรมดานั้น ก็ไม่ใช่ว่าไม่เป็นการปฏิบัติธรรม แต่เป็นการปฏิบัติในระดับนั้น และแม้ปฏิบัติในระดับนั้นท่านที่เคยให้ทานรักษาศีล ก็จะรู้ด้วยตนเองว่า อย่างเราให้ทานธรรมดาเราให้ไป ๆ ไม่ค่อยจะเกิดปีติ ไม่ค่อยจะเกิดโสมนัส แต่บางทีเราให้ทานธรรมดาของเรานี่ เกิดปีติโสมนัสดีใจนักหนาว่าเราได้ให้ทาน แม้รักษาศีลก็เหมือนกัน นี่เราสมาทานศีล ๕ นี่แหละ ก็ว่าเรื่อย ๆ ไป แต่ว่าบางครั้งก็จะมีความปีติยินดีเกิดขึ้นเพราะการเปล่งวาจาเพียง *ปาณาติปาตา* เท่านั้นแหละ ก็อิ่มเอิบใจนักหนา

ถ้าจะถามว่า ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น นั่นแหละแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติแม้ในขั้นทาน ขั้นศีล ก็เป็นแบบนี้ คือว่า เข้าถึงแล้ว แม้แต่ให้ทานก็เกิดปีติ แม้แต่รักษาศีลก็เกิด ปีติ และที่เกิดปีตินั้น ก็เพราะเวลานั้นจิตใจจดจ่อ จดจ่อแล้วเกิดอิ่มเอิบขึ้นมา เกิดปีติขึ้นมา นั่นเกิดขึ้นด้วยการ ให้ใจจดจ่อในเวลาที่เราให้ทานรักษาศีล ซึ่งเป็นไปได้ยาก แต่ก็ยังเกิดได้ และเรารู้ว่าเมื่อเกิดได้อย่างนี้แล้ว ถ้าเรามีเวลาแล้วก็จะเกิดมากกว่านี้ไหม? ก็ไม่ต้องสงสัย ถ้าเวลาเราให้ทานรักษาศีลธรรมดาเราเกิดปีติอย่างนั้นแล้ว ถ้าเรามีเวลามาปฏิบัติอย่างนี้ ก็ยิ่งเป็นโอกาสให้เราได้โอกาสประจักษ์ยิ่งขึ้นไปอีก เมื่อจิตเป็นสมาธิ นี่เป็นการพูดรวม ๆ กว้าง ๆ ให้เห็นว่า **การที่จะให้รู้ว่าพระพุทธเจ้าของเราสอนอย่างไรนั้น เป็นจริงอย่างไรนั้น ต้องด้วยการปฏิบัติเท่านั้น ไม่มีวิธีอื่นใด**

ดังนั้นท่านพระมหาเสริมชัย ท่านจึงมุ่งมั่นที่จะให้ผู้นับถือศาสนานี่ได้ประจักษ์ด้วยตนเอง ได้เห็นด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึกว่าพระพุทธศาสนาของเรานี่มีค่าจริง ไม่ใช่เป็นแต่เพียงพูดกันด้วยสำนวนสละสลวย หรือเขียนหนังสือเป็นสำนวนให้หยดย้อย แต่ว่าเป็นความจริงที่กล่าวไว้นี้เป็นส่วนกว้าง ๆ จึงขอให้ทุกท่านทั้งพระภิกษุ สามเณร และญาติโยมได้เข้าใจ และสืบต่อปฏิบัติไว้เรื่อย ๆ อย่าให้ขาด เพื่อที่จะได้เป็นวิญญูชนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในส่วนของ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**นั้น ก็เคยพูดทุกทีแต่ก็จำเป็นต้องพูดอีกว่า สถาบันนี้เป็นเหตุให้เกิด**วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** มีสถาบันก่อนแล้วจึงเกิดวัด ถ้าหากว่ามุ่งตั้งวัดก่อน อาจจะไม่ได้อย่างนี้ คือว่าไปคิดว่าต้องสร้างให้เป็นวัด แต่เมื่อตั้งใจให้เป็นสถาบัน ก็มุ่งมั่นว่าต้องทำสถาบันพุทธภาวนาให้ดีให้ได้ เมื่อสถาบันสามารถมีความแข็งแรงมั่นคงแล้ว ก็เป็นเหตุให้เกิดวัดหลวงพ่อสดฯ ขึ้น วัดก็เลยอยู่ในสถาบันฯ ถ้าเทียบกับร่างกายก็เหมือนกับว่า วัดมาตั้งเป็นหัวใจ อยู่ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายซึ่งเป็นร่างกาย และที่จะเป็นอย่างนี้ได้ก็ไม่ใช่ง่าย แม้แต่ในทางวัตถุ ปลูกต้นไม้ ให้มีน้ำอุดมสมบูรณ์อย่างที่เห็นกัน แหม ยากมาก ไม่ใช่ง่าย แม้ท่านทั้งหลายมาเห็นในชั่วขณะระยะสั้น ๆ ก็ให้นึกเถอะว่าเป็นของยากที่จะทำให้เกิดขึ้นได้อย่างนี้ เป็นส่วนภายนอกก็จริง แต่ว่าจะเกิดขึ้นได้ต้องมีจิตใจแน่วแน่มั่นคงเหมือนกัน เป็นของทำให้เกิดขึ้นได้ยาก

และน่าสรรเสริญที่ว่า พระอาจารย์มหาเสริมชัยนี่ท่านไม่ได้ปรารถนาอะไรจากการได้สถาบันนี้เกิดขึ้น และได้วัดหลวงพ่อสดฯ เกิดขึ้น ท่านมีความปรารถนาดังที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นข้อที่ต้องยกย่อง ถ้าหากว่าท่านปรารถนาไปในลักษณะที่ว่าอยากจะให้กว้างขวางออกไป จึง

ตรงกับพระพุทธเจ้าตรัสว่า ให้จาริกไปเพื่อประโยชน์ เพื่อความเกื้อกูลและความสุขแก่มหาชน คือไม่ใช่คนใดคนหนึ่ง กว้างทั่วไปหมด ทั้งภายในประเทศ ทั้งต่างประเทศ ไม่จำเพาะเจาะจงว่าจะเป็นใคร แล้วผู้ที่มาปฏิบัติก็ชื่อว่าได้มาอยู่ภายใต้ร่มเงาอย่างเดียวกัน คือร่มเงาแห่งพระพุทธศาสนา โดยมีสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายนี้เป็นสัญญลักษณ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงขอให้ทุกองค์นึกว่า เรามีส่วนเป็นเจ้าของสถาบันด้วยกัน เมื่อผู้ใดจะมาปฏิบัติ ก็ต้องบอกให้เข้าใจว่ามาที่สถาบันนี้ไม่ต้องการอย่างอื่น ต้องการแต่เพียงอย่างเดียวว่า มาปฏิบัติธรรมกันจริง ๆ อย่าเพียงแต่มาลองมาชิม มาให้ได้เห็น แต่ให้ตั้งใจให้แน่วแน่ว่า มาปฏิบัติธรรมให้เกิดเป็นที่ประจักษ์แก่ตนเอง และก็บอกกันต่อ ๆ ไปว่า ถ้าไม่ตั้งใจจริงแล้วก็อย่ามา เพราะท่านตั้งใจที่จะให้ผู้ที่มานั้นได้ผลจริง ๆ แต่มาแล้วจะได้มากได้น้อยนั้น แล้วแต่บุญบารมี ซึ่งเราสร้างกันมาไม่เหมือนกัน บางคนก็สร้างบารมีมามากพอมาปฏิบัติซักวันสองวันก็ประจักษ์แก่ตนเองขึ้นมาทันทีแล้ว

จึงให้บอกกันต่อ ๆ ไปว่า ถ้ามาปฏิบัติก็ต้องตั้งใจจริง ๆ ถ้าไม่ตั้งใจจริงก็อย่าเพิ่งมา และถ้ามาเพื่อแสวงหาประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ไม่ต้องมา เพราะว่าท่านไม่ต้องการที่จะให้ไปแสวงหาประโยชน์จากสำนักอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ตั้งใจในทางปฏิบัติธรรมอย่างเดียว แม้ท่านที่มีสมาธิได้ดี มีสมาธิแนบแน่นอย่างที่ท่านพูดไปแล้วเมื่อกี้ ก็อย่าไปประมาท อย่าไปนึกว่าเราจะเป็นคนสำคัญขึ้นมาอีกแล้ว เราจะต้องเก่งกว่าคนอื่น อะไรทำนองนี้ ให้ทำใจในลักษณะเดียวกับท่าน คือต้องการที่จะสอนผู้อื่นให้มีพระในใจของเขาเรียกว่า มีพระในใจคน ถ้าเราทำได้อย่างนี้ ก็จะชื่อว่าเราช่วยกันสืบสานสืบต่อ อย่างที่ท่านพูดถึงวัตถุประสงค์ที่ ๓ ว่า เราจะได้สืบต่อพระศาสนาให้เป็นไปด้วยดี

ที่กล่าวมานี้ ก็เป็นเวลานานพอสมควร ในโอกาสที่ได้มามีส่วนร่วมในวันนี้ จึงขออ้างคุณพระศรีรัตนตรัย สิ่งที่ทรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์สำคัญทั้งหลาย ทั้งในที่ใกล้และในที่ไกล บุญ บารมี เดชอำนาจแห่งบูรพาจารย์ บรรพบุรุษ มีหลวงพ่อสด วัดปากน้ำ เป็นต้น ได้โปรดประทาน พรให้เราทั้งหลายได้ปราศจากสรรพโรคาพาธ ภัยพิบัติอุปสรรค อุปัทวันตรายนานาประการ ให้ได้มีจิตใจชื่นบานแจ่มใสในพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และได้สัมฤทธิ์ในสิ่งที่ประสงค์อันชอบโดยทั่วกันเทอญ. ❑

ปกิณกะ

หลวงพ่อเล่าให้ฟัง

พระโลหิตธาตุ พระเกศาธาตุ และเกศาธาตุ

โดย

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล

เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

คำปรารภ

คุณวิทยา ประทุมธารารัตน์ บรรณาธิการบริหารวารสารญาณทิพย์ ได้มาขอให้อาตมภาพเล่าเรื่อง**ประสบการณ์เกี่ยวกับปาฏิหาริย์พระโลหิตธาตุ** และ**พระเกศาธาตุ ที่อาตมภาพได้มา** และ**มีขึ้นโดยมิได้มีผู้ใดนำมาถวายให้** และ**เกศาธาตุบูรพาจารย์ที่เพิ่มขึ้นเอง** ก็รู้สึกลังเลใจว่า ***"คนเขาจะเชื่อหรือ?"*** ก็ได้แต่รับปากคุณวิทยาว่าจะเขียนเล่าเรื่องให้เมื่อโอกาสอำนวย ครั้นได้รับการขอร้องครั้งที่ ๓ ก็เลยตัดสินใจว่า *"เอ้า ! เล่าก็เล่า"* ด้วยคิดทบทวนอยู่ว่า ปาฏิหาริย์พระบรมสารีริกธาตุนี้ก็เคยมีผู้ที่เชื่อถือได้เคยประสบ และเล่าสู่กันฟัง หลายท่านก็คงได้ยินได้ฟังอยู่ แต่กรณีของอาตมภาพนั้นแปลกกว่าเรื่องที่ผู้อื่นได้เคยประสบมาแล้ว คือกรณีของอาตมภาพนั้นเกี่ยวกับ**พระโลหิตธาตุ** และ**พระเกศาธาตุ** ซึ่งนับเนื่องกับพระบรมสารีริกธาตุ และ**เกศาธาตุ**ของ**หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** กับของ

หลวงปู่ใหญ่ (พระครูเทพโลกอุดร)

ความจริงเรื่องทั้งหลายเหล่านี้-อาตมภาพก็มิได้ตื่นเต้นอะไรมากนัก เพราะเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับปาฏิหาริย์หลาย ๆ อย่าง จนเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดา **ความเชื่อหรือศรัทธาในพระรัตนตรัย อาตมภาพก็มีเต็มเปี่ยมในหัวใจของเราอยู่แล้ว** แต่ก็**เป็นกำลังใจแก่การศึกษา การปฏิบัติ และการเผยแพร่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** ว่า**การตั้งใจบำเพ็ญบารมีของเราไม่ผิดทาง** และมาคิดว่า หากการเล่าประสบการณ์เรื่องปาฏิหาริย์พระบรมสารีริกธาตุและเกศาธาตุของบูรพาจารย์นี้ จักเป็นประโยชน์เครื่องเพิ่มพูนศรัทธาปสาทะในพระรัตนตรัยแก่ผู้วางใจเป็นกลาง และรับฟังด้วยดี ก็จักเป็นมหานิสงส์แก่ทุกฝ่าย (ดังที่อาตมภาพจะได้เล่ามหานิสงส์ของการบูชาพระบรมสารีริกธาตุแก่ผู้ตั้งใจบูชาด้วยใจศรัทธาในตอนท้ายของเรื่องนี้ต่อไป) จึงได้ตัดสินใจเล่าให้คุณวิทยา นำไปเผยแพร่ต่อไปได้

❑❑

๑. เรื่อง พระโลหิตธาตุ

เมื่อระหว่างวันที่ **๑๕-๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๔** ซึ่งเป็นปีที่**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** โดยอาตมภาพเป็นกรรมการอำนวยการ ได้รับอนุมัติและประกาศตั้งเป็นวัดในพระพุทธศาสนา (เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม) ชื่อ **"วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม"** และเป็นปีที่อาตมภาพได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส (เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม) ได้จัดนิทรรศการพระบรมสารีริกธาตุและพระพุทธปฏิมา ที่ล้วนสำเร็จด้วยหินรัตนชาติและโลหะทองคำ/นาก โดย**พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ** ได้เสด็จไปทรงเป็นประธานในพิธีเปิดนิทรรศการในครั้งนั้น

สำหรับพระบรมสารีริกธาตุที่ได้นำออกแสดงในครั้งนั้น มีทั้งที่มีผู้บริจาคให้ไว้เป็นสมบัติของวัดแล้ว เพื่อบรรจุไว้ในพระมหาเจดีย์ที่ได้มีโครงการที่จะสร้างในโอกาสต่อไป และมีทั้งที่ขอยืมมาจาก**คุณทองดี หรรษคุณารมณ์** อยู่เลขที่ ๘๐/๑๑ ถนนสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลอง สาน กรุงเทพฯ ผู้ซึ่งมีพระบรมสารีริกธาตุที่สวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **"พระโลหิตธาตุ"** ได้อนุเคราะห์ให้ยืมมาแสดงในครั้งนั้นด้วย ๑ องค์ใหญ่

อาตมภาพมีความรู้สึกสนใจและประทับใจในพระโลหิตธาตุนี้มาก ตั้งแต่นั้นมาจึงได้**หมั่นอธิษฐานขอต่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในเวลาที่เจริญภาวนาจนใจสงบและละเอียดดีแล้วเสมอ ๆ** เมื่อเสร็จจากงานแสดงนิทรรศการพระบรมสารีริกธาตุครั้งนั้นแล้ว ก็ได้รื้อ จัดและทำความสะอาดห้องพระ เพื่อเก็บพระบรมสารีริกธาตุที่ได้นำไปแสดง ทั้งของวัด

และทั้งของคุณทองดี ที่ยังไม่ได้นำไปส่งคืนเขา ไว้ให้เรียบร้อย ครั้นรื้อไปถึงกล่องที่เก็บพระบรมสารีริกธาตุ (ธรรมดา) ที่เหลือจากที่ได้เคยแจกให้ญาติโยมผู้มาทำบุญช่วยการก่อสร้างวัด เมื่อ ๒-๓ ปีก่อน โดยใส่ถุงพลาสติกเล็ก ๆ ถุงละ ๙ องค์ ซึ่งยังมีเหลืออยู่ ๔-๕ ถุง ที่เก็บไว้ในกล่องนั้น **ก็พลันเห็นมีอยู่ถุงหนึ่งมีพระบรมสารีริกธาตุที่มีวรรณะสีแดงดั่งสีทับทิม มันเลื่อม สัณฐานดั่งเมล็ดถั่วแตกบ้าง สัณฐานดั่งเมล็ดข้าวสารหักบ้าง นับดูได้จำนวน ๑๖ องค์! โดยที่อาตมภาพก็ไม่เคยมีทั้งไม่เคยมีใครนำมาถวายให้ก่อนเลย และมีจำนวนมากกว่าถุงอื่น ๆ ที่เคยใส่ถุงไว้แจกให้ญาติโยมผู้มาทำบุญ ถุงละ ๙ องค์ เท่านั้น**ด้วย แต่ก็ยังไม่ปลงใจเชื่อสนิทว่าจะเป็นพระบรมสารีริกธาตุแท้จริง จึงได้เอาไปทดลองลอยน้ำดู ก็ปรากฏว่าลอยน้ำ และลอยเหนือผิวน้ำ โดยที่ผิวน้ำเป็นแอ่งเว้าลงไป และเป็นเหมือนรัศมีรอบ ๆ แอ่ง แล้วจะเหมือนมีแรงดึงดูดเข้ามาหากันรวมกันเป็นแพ แม้นั้นก็ยังไม่เชื่อสนิทอีก จึงตั้งใจว่าถึงโอกาสเหมาะที่จะอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วนที่ยืมมาไปคืนคุณทองดี ก็จะนำพระธาตุที่เรามีขึ้นนี้ ไปถามคุณทองดีดูด้วย เพื่อให้แน่ใจอีกทีหนึ่ง

ในช่วงระยะปลายปี พ.ศ.๒๕๓๔-พ.ศ.๒๕๓๕ นั้น อาตมภาพยัง ไป ๆ กลับ ๆ อยู่ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายารามและวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ด้วยว่า พระเดชพระคุณ **พระธรรมปัญญาบดี** (เจ้าประคุณ**สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ อธิบดีสงฆ์ วัดปากน้ำ องค์ปัจจุบัน)** ได้เมตตาอนุเคราะห์อาตมภาพเป็นกรณีพิเศษให้มาพักอยู่ห้องเดิม (ห้องที่ ๑ ตึกศรีบุณยรัตน์) ที่อาตมภาพเคยอาศัยอยู่ที่วัดปากน้ำ ซึ่งเป็นต้นสังกัดเดิมของอาตมภาพ

อาตมภาพจึงได้เอาพระบรมสารีริกธาตุ วรรณะดั่งสีทับทิมนั้นห่อด้วยกระดาษว่าว (กระดาษบาง ๆ แต่เหนียว) พับอย่างเรียบร้อย นำมาใส่ไว้ในเจดีย์หินอ่อน เก็บไว้ในตู้เหล็กอยู่ในห้องที่เคยพักอยู่ที่วัดปากน้ำ

หลังจากนั้นอาตมภาพก็สาละวนอยู่กับการเตรียมการไปอัญเชิญพระพุทธปฏิมาที่สำเร็จด้วยหยกพม่า (Jadeite) ขนาดหน้าตัก ๒๑ นิ้ว จากอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ที่จะมาประดิษฐานเป็นพระประธานประจำอุโบสถ และพระพุทธปฏิมาที่สำเร็จด้วยหินผลึกธรรมชาติ (Rock Crystal) ขนาดหน้าตัก ๑๖ นิ้ว ที่แกะโดยช่างฮินดู ณ นคร Jaipur ประเทศอินเดีย ที่จะมาประดิษฐานเป็นพระคู่บารมีพระประธานประจำอุโบสถ ด้วยว่าในปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๔ นั่นเอง คือเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ทางวัดก็ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา จึงได้กำหนดที่จะประกอบพิธีผูกพัทธสีมา ในวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อไป

ครั้นรุ่งขึ้นปีใหม่ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ก็ได้จัดการอัญเชิญพระพุทธปฏิมา (หยก) และพระคู่บารมีพระประธาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สำเร็จด้วยหินผลึก (Rock Crystal) จากประเทศอินเดีย มาเตรียมที่จะประกอบพิธีอัญเชิญเข้าประดิษฐานในอุโบสถ

เรียบร้อยแล้ว ก็นึกได้ว่าควรจะได้เวลาอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วนที่เคยขอยืมมาจากคุณทองดีไปคืนเขาเสียที และจะได้นำพระบรมสารีริกธาตุสีทับทิมของเราเองนั้น ไปให้คุณทองดีเขาช่วยดูให้แน่ใจอีกทีหนึ่งด้วย แต่เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ตั้งแต่ปีที่แล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๔) อาตมภาพมีงานยุ่งตลอดจนอ่อนเพลีย จนลืมไปว่าได้เก็บพระบรมสารีริกธาตุสีทับทิมไว้ที่ไหน นึกเท่าใด ๆ ก็นึกไม่ออก ครั้นถึงเวลาประมาณ ๓ ทุ่ม (๒๑.๐๐ น.) เมื่อสรงน้ำแล้ว จึงเอนตัวลงนอนด้วยความโล่งใจ สบายใจที่การเตรียมงานสำคัญ ๆ ได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงหลับตาลงและ**เจริญภาวนาให้จิตสงบ แล้วจึงค่อย ๆ ระลึกลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่เริ่มได้พระบรมสารีริกธาตุสีทับทิมนั้นต่อ ๆ ไปจนถึงเหตุการณ์เก็บใส่กระดาษว่าว และพับเรียบร้อยแล้วนำไปใส่ไว้ในเจดีย์หินอ่อน เก็บไว้ในตู้เหล็ก ใส่กุญแจไว้เรียบร้อยในคืนที่ไปนอนค้างที่วัดปากน้ำ** พอระลึกได้เห็นเหตุการณ์ตลอดก็รู้สึกดีใจ

รุ่งเช้าก็รีบเดินทางไปวัดปากน้ำภาษีเจริญ ทันที พอถึงห้องพักก็รีบเปิดตู้เหล็กที่ไม่เคยได้เปิดเลยนับตั้งแต่ได้นำพระบรมสารีริกธาตุสีทับทิมมาเก็บไว้ เห็นเจดีย์หินอ่อนก็ดีใจ รีบเอามาเปิดดู ยังเห็นกระดาษว่าวที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุถูกพับเรียบร้อยดีอยู่ จึงค่อย ๆ คลี่กระดาษออกดู **ก็รู้สึกพิศวงอย่างยิ่งที่ภายในห่อกระดาษนั้น กลับมีพระบรมสารีริกธาตุเพิ่มขึ้นเป็น ๔๔ องค์ ครั้งนั้นอาตมภาพยอมรับว่าตื่นเต้นและดีใจเป็นอย่างมาก และจึงมั่นใจว่านี่เป็นพระโลหิตธาตุแน่นอนโดยไม่ต้องสงสัย!! และไม่จำเป็นที่จะให้ใครดูเพื่อให้แน่ใจอีกแล้ว!!!**

อาตมภาพจึงรีบไปสั่งทำภาชนะทองคำใส่พระโลหิตธาตุนี้ ได้จำนวน ๔๕ องค์ บรรจุลงในพระเศียรใต้พระเกตุมาลาพระประธาน (หยก) ปิดผนึกด้วยกาวอย่างดี (มิให้เปิดได้อีก) และได้เก็บส่วนที่เหลืออีก ๑๐ องค์ไว้ในภาชนะอีกต่างหาก

เป็นอันว่า**ได้มีพระโลหิตธาตุบรรจุไว้ในพระเศียร** (ใต้พระเกตุโมลี) **พระประธาน** (หยก) **ประจำอุโบสถ เพื่อเหล่ามนุษย์และเทพยดาทั้งหลายได้นมัสการบูชาพระรัตนตรัย ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ตั้งแต่บัดนั้น (พ.ศ. ๒๕๓๔) เป็นต้นมา** ด้วยประการฉะนี้

เนื่องด้วยอาตมภาพได้คัดเอาพระโลหิตธาตุที่สวย ๆ บรรจุไว้ในพระเศียรพระประธานในอุโบสถแทบหมดแล้ว พระโลหิตธาตุส่วนที่เหลืออีก ๑๐ องค์นั้นไม่ค่อยสวยงามนัก อาตมภาพได้เก็บไว้ในภาชนะ เก็บไว้ในตู้เหล็กที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา โดยมิได้เปิดดูอีกเลย แต่**จิตใจอาตมภาพนั้นยังนึกอยากจะได้พระโลหิตธาตุองค์สวย ๆ ไว้บูชาให้เห็นชัด ๆ และนึกปรารถนาจะได้พระเกศาธาตุ อย่างน้อยสัก ๔-๕ องค์ ไว้บูชาให้สมใจที่ได้ตั้งใจบำเพ็ญบุญบารมี ได้ศึกษาปฏิบัติและเผยแพร่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามามากแล้ว จึงปรารถนาจะได้ปูชนียวัตถุที่ประเสริฐสูงสุดเช่นนั้น ประดิษฐานอยู่ในประเทศไทยเรา เพื่อให้เหล่ามนุษย์และเทพยดาทั้งหลายมีโอกาสได้บูชาถึงพระรัตนตรัยได้ในกาลทุกเมื่อด้วย**

อาตมภาพเมื่อเจริญภาวนาจนจิตสงบดี จึงได้หมั่นอธิษฐานขอพระโลหิตธาตุกับสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และอธิษฐานขอพระเกศาธาตุ จากท้าวสักกเทวราช จอมเทพชั้นดาวดึงส์ ผู้ทรงได้รับพระเกศาจากพระมหาโพธิสัตว์ ที่ได้ทรงตัดแล้วทรงโยนขึ้นไปบนอากาศอธิษฐานบวชที่ริมฝั่งแม่น้ำอโนมา เมื่อครั้งทรงออกมหาภิเนษกรมณ์นั้น แล้วท้าวสักกเทวราชก็ได้อัญเชิญไปประดิษฐานไว้ในพระธาตุเจดีย์จุฬามณี- ตั้งแต่ครั้งที่พระมหาโพธิสัตว์เจ้าได้เสด็จออกมหาภิเนษกรมณ์นั้นอยู่เสมอมา

กาลล่วงมาถึงปลายพรรษา พ.ศ.๒๕๔๐ อาตมภาพก็ได้จัดทำความสะอาดตู้เหล็กที่เก็บพระบรมสารีริกธาตุบางส่วน เพื่อจะย้ายจากตู้เก่ามาเก็บไว้ในตู้ใหม่ **ก็ได้เห็นในภาชนะที่ใส่พระโลหิตธาตุเดิมปรากฏมีพระโลหิตธาตุใหม่เพิ่มขึ้นอีกประมาณกว่า ๕๐ องค์!** ต่อมา **คุณทวีวัฒน์ เติมฤทธิ์** บริษัทนมตรามะลิ ซึ่งสนใจเรื่องนี้อยู่ ได้ทราบและเพียรขอไปไว้บูชาสักองค์หนึ่งหลายครั้งด้วยใจศรัทธา อาตมภาพได้พิจารณาเห็นว่าเขาก็ได้มีส่วนช่วยเหลือวัดในเรื่องสำคัญ ๆ อยู่เสมอ และเป็นผู้มีศรัทธามั่นคง จึงได้มอบให้ไปองค์หนึ่ง อยู่ต่อมาอีกเดือนเศษ ๆ เขาก็มาเล่าให้ฟังว่าของเขาได้มีเพิ่มขึ้นอีก ๑ องค์แล้ว ครั้นถึงเทศกาลตรุษจีน วันที่ ๒๘ มกราคม ถึงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๑) นี้ จึงได้นำออกแสดงให้สาธุชนได้นมัสการบูชาตลอดระยะเวลา ๕ วัน และกำลังจะได้นำออกให้สาธุชนได้นมัสการบูชาอีกจนถึงวันเข้าพรรษา ณ บริเวณวิหารหลวงพ่อสดฯ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี นี้อีกด้วย

๒. เรื่องพระเกศาธาตุ

ดังที่ได้เคยเล่ามาแต่ต้น (เรื่องพระโลหิตธาตุ) ว่าหลังจากที่ได้คัดพระโลหิตธาตุองค์สวย ๆ บรรจุไว้ในพระเศียรพระประธานไปเกือบหมดแล้ว **จิตใจก็ยังปรารถนาจะได้พระโลหิตธาตุไว้บูชาให้เห็นประจักษ์ชัด ๆ**

สักหน่อยหนึ่ง เมื่อได้เจริญภาวนาจนจิตสงบและละเอียดดีแล้ว จึงได้อธิษฐานขอกับสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่บ่อย ๆ และทั้งปรารถนาจะได้พระเกศาธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อครั้งที่ยังทรงเป็นพระมหาโพธิสัตว์ และได้เสด็จออกมหาภิเนษกรมณ์ แล้วได้ทรงตัดพระเกศาโยนขึ้นไปบนอากาศอธิษฐานบวชเป็นบรรพชิต ณ ฝั่งแม่น้ำอโนมานั้น ท้าวสักกเทวราชจอมเทพชั้นดาวดึงส์ ก็ได้เสด็จมารับไปประดิษฐานไว้ที่พระธาตุเจดีย์จุฬามณี จึงได้อธิษฐานขอพระเกศาธาตุนั้นจากท่านท้าวสักกเทวราชอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเจริญภาวนาจนจิตสงบและละเอียดดีแล้ว อธิษฐานอย่างนี้มา ๒-๓ ปีแล้ว ก็ไม่เคยเห็นปรากฏขึ้นสักที บางครั้งเคยเห็นแต่ในนิมิตว่าจะปรากฏมีเส้นพระเกศาใส ๆ ยาวประมาณ ๒ องคุลีมือ ประมาณ ๓ เส้น ในภาชนะ(โล้ว)หินผลึก ก็ไม่เห็นปรากฏจริง ๆ สักที แท้ที่จริงก็ไม่ได้เคยเตรียมภาชนะเปล่าไว้รองรับพระเกศาธาตุนี้ต่างหากเลย มีแต่ภาชนะ(โล้ว) ที่สำเร็จด้วยรัตนชาติ (Rosy Quartz-หินสีชมพู Rock Crystal-หินผลึกขาวใส และ Amethyst-หินเขี้ยวหนุมานสีม่วง) ซึ่งใช้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ ๕-๖ ใบเท่านั้น นาน ๆ จะเปิดดูนิด ๆ หน่อย ๆ บ้าง แต่ก็ไม่เคยได้เปิดสำรวจดูอย่างจริงจังสักที

บางครั้งยังเคยนึกต่อว่าท่านท้าวสักกเทวราช ทำนองนี้ว่า ***"ขอเส้นงาม ๆ มาบูชาให้เห็นประจักษ์ชัด ๆ สัก ๔-๕ เส้นเท่านั้น ไม่ได้หรือไง? ก็ที่พระธาตุเจดีย์จุฬามณีมีตั้งเยอะแยะ จะขอมาให้มนุษย์ทั้งหลายได้สักการะบูชาเพียงเท่านี้ ทำไมต้องหวงด้วย แม้ประดิษฐานที่มนุษยโลก(วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม)แล้ว เหล่าเทวดาก็มาบูชาด้วยได้นี่*** *อาตมาก็ไม่ได้หวงห้ามเทวดาที่จะมาบูชาด้วยเลย ยิ่งดีเสีย อีกจะได้ก่อให้เกิดศรัทธาปสาทะแก่ประชาชนให้มาบูชาพระรัตนตรัยมากยิ่งขึ้นเสียอีก* ***ขอหน่อยน่า อย่าหวงนักเลย"***

อาตมภาพเพียรขออยู่อย่างนี้ ก็ไม่เห็นปรากฏมีให้เห็นชัด ๆ สักที ครั้นเมื่อต้นปีนี้ (พ.ศ.๒๕๔๑) ก่อนจะถึงวันตรุษจีนประมาณ ๓-๔ วัน ขณะที่อาตมภาพกำลังเจริญภาวนาและสอนภาวนาแก่พระภิกษุ สามเณร หลังทำวัตรเย็น ดังที่เคยปฏิบัติมาเป็นประจำ เมื่อจิตสงบละเอียดและใสสว่างดีแล้ว ก็นึกถึงท้าวสักกเทวราช พลันก็ปรากฏเห็นนิมิตท่านท้าวสักกเทวราชขึ้นที่ศูนย์กลางกายชัดเจน จึงขอพระเกศาธาตุดังที่เคยปฏิบัติมาอยู่เสมอ ก็ปรากฏเห็นนิมิตภาชนะ(โล้ว)ใหญ่ ที่สำเร็จด้วยหิน Rosy Quartz กับหินผลึก Rock Crystal ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ จึงขอกับท่านท้าวสักกเทวราชว่า ขออัญเชิญเสด็จพระเกศาธาตุในโล้วนี้ก็ได้ (เพราะมิได้เตรียมภาชนะไว้รองรับเป็นพิเศษต่างหาก) แล้วก็ผ่านเรื่องนี้ไปสู่การเจริญสมถวิปัสสนาต่อไป จนลืมเรื่องนั้นไปเสียอีก

หลังจากนั้น ก็เป็นเวลาใกล้จะถึงวันตรุษจีน **ท่านพระสมพงษ์ ทีปธมฺโม** กับ**พระสุขุม ชยวุฑฺโฒ** ก็ได้มาช่วยกันจัดและคัดพระบรมสารีริกธาตุทั้งหมด รวมทั้งที่มีอยู่ในภาชนะ(โล้ว)ใหญ่ทั้ง ๒ ใบนั้นด้วย เพื่อแยกประเภทบรรจุลงในผอบแก้วที่จะแสดงให้สาธุชนได้สักการะบูชาในวันตรุษจีน **ขณะท่านทั้ง ๒ กำลังคัดแยกประเภทพระบรมสารีริกธาตุในโล้วใหญ่ ๒ ใบนั้น ก็ได้ปรากฏเห็นมีเส้นเกศารวม ๆ อยู่ในพระบรมสารีริกธาตุนั้น เป็นประเภทสีดำยาวประมาณ ๑ องค์คุลีครึ่ง จำนวน ๒๓ เส้น กับสีใสอีก ๑ เส้น** พระภิกษุทั้ง ๒ ต่างพากันตื่นเต้น และรีบบอกกับอาตมภาพว่า

"มีพระเกศาธาตุอยู่รวม ๆ กับพระบรมสารีริกธาตุในโล้วสีชมพู นับรวมกันได้ ๒๔ องค์"

ท่านทั้งสองจึงบรรจุใส่ลงในผอบแก้ว แยกไว้ให้อาตมภาพเก็บไว้บูชาต่างหาก ที่ข้างหัวเตียงนอน แต่อาตมภาพก็ยังมีข้อคิดอยู่ในใจว่า **"ทำไมจึงมีสีดำเหมือนผมคนธรรมดา เพียงแต่เป็นเส้นละเอียด สลวย มีทั้งเส้นตรง ๆ และมีทั้งที่โค้งอ่อนช้อยนิดหน่อย ส่วนที่มีลักษณะใสมีปรากฏเพียงเส้นเดียวเท่านั้น?"** คิดทบทวนอยู่ในใจโดยมิได้บอกใคร ๆ ว่า

(๑) ตามตำรา**ปฐมสมโพธิกถา** พระนิพนธ์ของกรมสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๑๖ ของสำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ เรื่อง **ลักขณปริคคาหกปริ-วรรต** ปริเฉทที่ ๔ ตอน **อสีตยานุ-พยัญชนะ ๘๐** ซึ่งพรรณาถึงพระลักษณะน้อย ๘๐ ประการของพระราชกุมาร (สิทธัตถะ) หน้า ๕๓ ว่า

".....พระเกศามีสัณฐานเส้นกลมสลวยทุกเส้น ๑ พระเกศาดำสนิททั้งสิ้น ๑ พระเกศากอปรด้วยเส้นอันละเอียด ๑ เส้นพระเกศาบ่มิได้รู้สยองยุ่งนั้น ๑ เส้นพระเกศาเวียนเป็นปทักษิณาวัฏทุก ๆ เส้น ๑ ฯลฯ"

และเท่าที่พอจำได้จากที่เคยเรียนนักธรรมเอก และได้อ่านตำราปฐมสมโพธินี้แหละ อีกเล่มหนึ่ง แต่จำไม่ได้ว่าอยู่ในเล่มใด ได้บรรยายว่า **"เส้นพระเกศาดำสนิทดุจขนกาน้ำจนตลอดพระชนม์ชีพ"**

(๒) **พระเกศาธาตุที่พระธาตุเจดีย์จุฬามณีที่แท้จริงก็สีดำ** แต่เวลาที่เห็นนิมิตขณะเมื่อจิตสงบ เป็นสมาธิและละเอียดดีนั้น ย่อมเห็นนิมิตทุกอย่างใสหมด ถ้าอธิษฐานให้เห็นตามสี สัณฐาน ตามที่เป็นจริง จึงจะเห็นเป็นสีตามธรรมชาติที่เป็นจริงอีกทีหนึ่ง คือ**เป็นสีดำ สลวย**

(๓) **ที่ปรากฏเป็นเส้นใสอยู่เส้น ๑ นั้น อาจจะเป็นด้วยแรงอธิษฐานที่เคยได้เห็นนิมิตปรากฏเป็นเส้นขาวใสอยู่ ๓ เส้นในภาชนะ (ผอบใส)** จึงได้อธิษฐานขออย่างนั้นสัก ๔-๕ เส้น แต่ขณะนี้ปรากฏเป็นจริงเพียงเส้นเดียว ยังไม่ได้ครบตามที่ตั้งใจปรารถนาจะได้ประดิษฐานไว้ในมนุษยโลกนี้ เพื่อให้เหล่ามนุษย์และเทพยดาได้มาสักการะบูชาได้ทุกเมื่อ แต่ก็ยังไม่ปรากฏเห็นมีจริงตามนิมิตที่เคยเห็นไว้แล้ว

(๔) มีข้อสังเกตว่า **เส้นพระเกศาเหล่านี้มีความยาวเพียงประมาณ ๑ องคุลีครึ่ง ไม่ได้ยาวเหมือนเมาลี (มุ่นผม) แขกทั่วไป** เมื่อพิจารณาดูเหตุการณ์ที่เสด็จออกมหาภิเนษกรมณ์และได้ทรงใช้พระขรรค์ตัดพระเกศานั้น

น่าสันนิษฐานว่า ได้ทรงตัดพระเมาลีก่อน แล้วจึงตัดพระเกศาที่เหลืออีกบ้าง คงไม่ใช่ทรงตัดพระเมาลีเพียงครั้งเดียว จึงมีเส้นพระเกศาที่ถูกตัดสั้นกว่าเส้นพระเกศาที่มุ่นเป็นพระเมาลี (โมลี) รวมปนอยู่ด้วย และ

มีข้อสันนิษฐานเพิ่มเติมอีกว่า **หากท่านท้าวสักกเทวราชจะได้อัญเชิญเส้นพระเกศาที่ยาว** จากที่ทรงได้ตัดพระเมาลีครั้งแรก**มาถวายให้ ก็อาจทรงเกรงว่าเหล่ามนุษย์จะรังเกียจว่า "เหมือนเส้นผมผู้หญิง ล่ะกระมัง?" จึงได้ถวายเส้นพระเกศาที่สั้นกว่า คล้ายเส้นเกศาพระภิกษุทั่วไป เพียงแต่ยาวกว่า เป็นประมาณ ๑ องคุลีครึ่ง** เช่นนั้น

ด้วยแรงอธิษฐาน ขณะที่จิตใจสงบ ด้วยหลักฐานและด้วยเหตุผล ๔ ประการนี้ น่าจะพอรับกันได้กับเส้นเกศาที่ปรากฏขึ้นรวมอยู่กับพระบรมสารีริกธาตุในภาชนะ (โล้ว) หินรัตนชาติดังกล่าวแล้ว โดยที่อาตมภาพเอง และ/หรือใคร ๆ ก็มิได้เอาไปใส่ไว้นั้น พอเป็นข้อสันนิษฐานที่น่าเชื่อถือได้ว่า

"นี้เป็นพระเกศาธาตุแน่นอน"

ถึงอย่างไรก็ตาม **จะได้อัญเชิญไปตั้งแสดงไว้ให้สาธุชนได้มานมัสการบูชาในเทศกาลสงกรานต์ ระหว่างวันที่ ๙-๑๔ เมษายนนี้ ณ บริเวณวิหารหลวงพ่อสดฯ ข้างหน้าวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** อ. ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ด้วย

๓. เกศาธาตุพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

เมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๕๒๖ ที่อาตมภาพยังเป็นคฤหัสถ์ผู้ครองเรือน ได้เริ่มก่อตั้งและบริหารงาน**มูลนิธิ**และ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี อยู่นั้น ได้เริ่มสร้างพระผงตระกูลวัดปากน้ำ ชื่อ "**พระสมเด็จธรรมกาย**" พิมพ์จันทร์ลอย (เหรียญกลม) โดยได้รับเมตตาจากพระเดชพระคุณ หลวงพ่อ**พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนา วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้เป็นอาจารย์ของอาตมภาพ ผู้เป็น**รองประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้มอบผงมวลสารวิเศษของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) ที่ได้สร้างพระของขวัญรุ่น ๑-๒-๓ และที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาฯ ได้สร้างพระผงธรรมขันธ์เป็นรุ่นที่ ๔ **ยังพอมีเหลืออยู่บ้าง** พร้อมทั้ง**เส้นเกศา**ของพระเดชพระคุณ**หลวงพ่อวัดปากน้ำให้ข้าพเจ้าไว้บูชา และใช้สำหรับสร้างพระผงตระกูลวัดปากน้ำ (พระสมเด็จธรรมกาย)** เพื่อไว้แจกให้แก่ผู้มีจิตศรัทธาร่วมเป็นเจ้าภาพสร้างสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ทีละจำนวนไม่มากองค์นัก เพื่อแจกให้แก่สาธุชนผู้มีจิตศรัทธาช่วยสร้างสถาบันฯ และช่วยสร้างวัด สืบต่อ ๆ มา จนกระทั่ง**เส้นเกศาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำที่ใช้ผสมสร้างพระสมเด็จธรรมกาย หมดไปแล้ว คงเหลือแต่เพียงประมาณ ๒๐ กว่าเส้น ที่อาตมภาพใส่ถุงพลาสติกเล็ก ๆ พกติดตัวอยู่เสมอ จนถุงนั้นเก่าและเริ่มกรอบฉีกขาดเล็กน้อย จึงได้ถ่ายลงใส่ไว้ในเจดีย์ไม้จันทน์หอมขนาดเล็ก เก็บไว้ในตู้เหล็กนานหลายปี ไม่ได้เคยเปิดดู**

ครั้นถึงปลายปีที่แล้ว (พ.ศ. ๒๕๔๐) ได้จัดทำความสะอาดตู้เหล็กที่เคยเก็บทั้งพระบรมสารีริกธาตุบางส่วน และได้ย้ายพระบรมสารีริกธาตุ พร้อมทั้งเจดีย์ที่บรรจุเส้นเกศาพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ โดยที่อาตมภาพก็มิได้เปิดดูข้างในเอาเก็บไว้ในตู้เหล็กใหม่ด้วย ครั้นถึงต้นปีใหม่นี้ (มกราคม พ.ศ.๒๕๔๑) พระสมพงษ์ และพระสุขุม ชยวุฑฺโฒ ได้เตรียมจัดพระบรมสารีริกธาตุแยกประเภทบรรจุใส่ในผอบแก้ว ไว้ให้สาธุชนบูชาในเทศกาลตรุษจีน ท่านพระสมพงษ์จึงถ่ายเส้นเกศาพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำจากเจดีย์ที่เคยบรรจุไว้ ใส่ลงในผอบแก้วเพื่อแยกไว้ให้อาตมภาพเก็บไว้บูชาต่างหากที่ข้าง ๆ หัวเตียงนอน ขณะนั้นอาตมภาพกำลังมีภารกิจที่ต้องทำหลายอย่าง จึงไม่ได้มาเพ่งพิจารณาดูให้ถ้วนถี่ ก็เพียงแต่รับทราบด้วยความยินดีที่ท่านพระสมพงษ์และคณะฯ จัดไว้ให้เป็นที่เรียบร้อย แต่พออาตมภาพว่างจากภารกิจหนัก ๆ แล้ว จึงได้มาเปิดผอบแก้วที่บรรจุเส้นเกศาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ที่ตั้งบูชาไว้ข้าง ๆ หัวเตียงนอนดู **ก็ปรากฏว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นประมาณกว่า ๑๐๐ เส้น และที่แปลกไปกว่านั้นก็คือว่า แต่เดิมที่เคยได้มาจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาฯ ใหม่ ๆ มีลักษณะสีดำบ้าง มีผม หงอกดอกเลาบ้าง มีขาวบ้างปน ๆ กัน บัดนี้เป็นสีขาวและใสเกือบทั้งหมด ถ้าดูด้วยกล้องขยายจะเห็นใสงดงามมาก ยังคงเหลือที่เป็นสีดำบ้าง เพียงประมาณ ๑๐ เส้น ในจำนวนรวมกว่า ๑๐๐ เส้น และมีที่ยาวกว่าเดิมเป็นประมาณเกือบ ๒ องคุลีมือ อยู่เป็นจำนวนมาก** จึงมั่นใจว่า

"เส้นเกศาของพระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ผู้เป็นพระอริยเจ้าหรือพระมหาโพธิสัตว์เจ้า ผู้ทรงคุณธรรมและบารมีสูง ดังเช่นพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) นี้ ย่อมกลายเป็นเกศาธาตุอย่างนี้ นี่เอง!"

๔. เกศาธาตุของหลวงปู่พระครูธรรมเทพโลกอุดร

อาตมภาพนั้นเคยได้ยินเรื่องราวและกิตติศัพท์เกี่ยวกับหลวงปู่ใหญ่ (พระครูธรรมเทพโลกอุดร) มานานแล้ว และเคยได้รับอาราธนาไปประกอบพิธีเททองรูปหล่อ (รูปเหมือน) ของหลวงปู่ท่าน ที่วัดเขาตะเกียบ อ.

หัวหัน จ.ประจวบคีรีขันธ์ (พระครูพิพัฒน์วรกิจ-เจ้าอาวาส) เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๙ โดยเจ้าประคุณ**สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์** เป็นประธาน และได้ไปร่วมพิธีประดิษฐานหลวงปู่ท่าน ที่วัดเขาตะเกียบอีกครั้งหนึ่ง เมื่อต้นปี พ.ศ.๒๕๔๐ เมื่อเวลาเจริญสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานก็ดี เวลาเจริญภาวนาอธิษฐานจิตบรรจุพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ และสังฆานุภาพ และอิทธิมงคลลงในพระพุทธรูป หรือวัตถุมงคลทั้งหลายก็ดี **นอกจากอธิษฐานขอบารมีธรรม (บุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ เฉียบขาด) จากพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถึงพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรม หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) และพระอุปัชฌาย์อาจารย์แล้ว ก็ได้อธิษฐานถึงหลวงปู่ใหญ่ (พระครูธรรมเทพโลกอุดร) หลวงปู่ทวด หลวงปู่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) หลวงปู่ศุข หลวงปู่มั่น หลวงปู่ปาน** ฯลฯ เป็นประจำ เสมอมา

อนึ่ง อาตมภาพยังมีพระพิมพ์ **"พระอรหันต์จกบาตร"** เนื้อชินตะกั่ว กับพระพิมพ์ **"พระปิดตา 'น' เอกลักษณ์"** เนื้อดิน ของท่านไว้บูชาอีกด้วย เมื่อประมาณปลายปีที่แล้ว (พ.ศ.๒๕๔๐) **คุณทวีวัฒน์ เติมฤทธิ์** บริษัทนมตรามะลิ ได้ถวายเส้นเกศาหลวงปู่ใหญ่แก่อาตมภาพ จำนวนประมาณ ๑๐ กว่าเส้น สีดอกพิกุลแห้งบ้าง สีผมหงอกดอกเลา (สีขาว/สีเทา) บ้าง สีใสบ้างปะปนกัน ขนาดความยาวแต่ละเส้นประมาณ ๑ องคุลี ไว้เพื่อบูชา อาตมภาพจึงบรรจุลงในเจดีย์ไม้จันทน์เก็บไว้ในตู้เหล็ก ครั้นปลายเดือนมกราคม พ.ศ.๒๕๔๑ ใกล้วันเทศกาลตรุษจีน ขณะเมื่ออาตมภาพเดินตรวจงานเตรียมจัดนิทรรศการพระบรมสารีริกธาตุ เพื่อให้สาธุชนได้มานมัสการบูชาระหว่างเทศกาลตรุษจีน ครั้นเดินผ่านไปถึงด้านหน้าศาลาอเนกประสงค์ โดยตั้งใจว่าจะเลยไปกราบนมัสการหลวงพ่อวัดปากน้ำ ที่วิหารหลวงพ่อสดฯ **ก็พลันนึกเห็นนิมิตหลวงปู่ใหญ่ (พระครูธรรมเทพโลกอุดร) นั่งอยู่บนอาสน์สงฆ์ที่หน้าพระประธานในอุโบสถ ตรงที่อาตมภาพกราบพระและเคยนั่งสอนภาวนาอยู่เป็นประจำ เห็นท่านนั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออกตามพระประธาน ห้อยเท้าลง ชันเข่าเอียงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเล็กน้อย เหมือนกับท่านนั่งรออาตมภาพอยู่ รูปร่างสูงใหญ่ขนาดฝรั่งตัวโต หน้าตาคล้าย ๆ กับที่เคยเห็นในรูป แต่แสดงสีหน้ายิ้มนิด ๆ ทักทายอาตมภาพด้วยเมตตา เหมือนกับรับทราบว่าอาตมภาพเห็นท่านแล้ว ครองจีวรพาดสังฆาฏิบนไหล่ซ้าย สีย้อมฝาด ดูเก่าแต่เรียบร้อยมาก กิริยาที่นั่ง (รออาตมภาพ) ก็เรียบร้อยเป็นสง่าและทรงอำนาจ** (โดยธรรม) อาตมภาพขณะเดินไปที่วิหารหลวงพ่อสดฯ ก็ได้อธิษฐานเรียนท่านว่า *"กระผมขอโอกาสไปกราบหลวงพ่อสดฯ ก่อนนะขอรับ แล้วจะรีบมากราบหลวงปู่"*

เห็นท่านยิ้มนิด ๆ แสดงรับทราบ และเข้าใจความรู้สึกของอาตมภาพที่มีความเคารพเทอดทูนต่อหลวงพ่อสดฯ ผู้สอนวิชชาธรรมกายอย่างสูง และความรู้สึกของอาตมภาพที่มีต่อหลวงปู่ใหญ่ท่านด้วย เป็นอย่างดี

ครั้นได้นมัสการบูชาหลวงพ่อที่วิหารหลวงพ่อสดฯ เรียบร้อยแล้ว ก็เดินกลับไปที่กุฏิที่พัก สั่งให้**พระมหามณฑล อตฺตทนฺโต** จัดดอกไม้ธูปเทียน และเปิดอุโบสถไว้รอให้อาตมภาพมานมัสการบูชาพระ เมื่อเตรียมตัวเรียบร้อยแล้ว ก็ได้ไปถวายเครื่องสักการะนมัสการบูชาหลวงปู่ใหญ่ท่านในอุโบสถ **แล้วขออาราธนาหลวงปู่ใหญ่ท่านอยู่เจริญวิชชาช่วยการให้การศึกษาอบรมและเผยแพร่ที่วัดหลวงพ่อสดฯ นี้ด้วยอีกแรงหนึ่ง พร้อมด้วยหลวงปู่ทวดและหลวงปู่สมเด็จพระพุฒาจารย์(โต) เพราะที่นั่นเป็นปราสาททำวิชชาของพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรม โดยมีหลวงพ่อสดฯ (หลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี สด จนฺทสโร) นั่งอยู่ตรงกลางเป็นประธานอยู่แล้ว เพราะเหตุนั้น ผู้ปฏิบัติภาวนาถึงธรรมกายแล้วจึงเห็นท่านได้มีเมตตาอยู่เจริญภาวนาที่ในปราสาททำวิชชานี้ด้วยเสมอ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา**

อนึ่ง แม้การให้การบรรพชาอุปสมบทกุลบุตรเป็นพระภิกษุ สามเณรก็ดี และเมื่ออธิษฐานบวชกายมนุษย์ละเอียด เหล่าวิญญาณธาตุของธาตุกายสิทธิ์ที่สำคัญ ๆ พร้อม ๆ กับการบวชพระภิกษุ สามเณรจริง ๆ ในวาระสำคัญ ๆ ก็ดี เมื่อได้อธิษฐานถึงหลวงพ่อสดฯ และหลวงปู่ใหญ่และคณะฯ ผู้ปฏิบัติถึงธรรมกายแล้ว ย่อมได้เห็นนิมิตของท่านทั้ง ๒ ปรากฏอยู่ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการอธิษฐานบวชกายมนุษย์ละเอียดเหล่าวิญญาณธาตุของธาตุกายสิทธิ์ที่สำคัญ ๆ ซึ่งมีจำนวนคราวละมาก ๆ (ธาตุกายสิทธิ์แต่ละชิ้นอาจมีวิญญาณธาตุเป็นสิบ ๆ ร้อย ๆ พัน ๆ ฯลฯ) ก็จะต้องอาศัยการอธิษฐานขอคณะของหลวงปู่ใหญ่ช่วยเป็นภาระจัดการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยครองผ้า (ไตรจีวร) ให้กายมนุษย์ละเอียดของธาตุกายสิทธิ์เหล่านั้นด้วย จึงสำเร็จได้ทันตามพิธีการให้บรรพชาอุปสมบทสามเณรและพระภิกษุจริง ๆ อีกด้วย คณะของท่าน(หลวงปู่ใหญ่) รู้ และชำนาญ ช่วยจัดการให้สำเร็จรวดเร็วดีนัก ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยใจ

"มโนปุพฺพงฺคมา ธมฺมา มโนเสฏฺฐา มโนมยา...ฯ"

ธรรมทั้งหลายมีใจถึงก่อน มีใจประเสริฐสุด สำเร็จแล้วด้วยใจ...ฯ

(ขุ.ธ. ๒๕/๒/๑๕)

ยังมีข้อสังเกตอีกว่า **เคยได้ยินเขาเล่าว่า เวลาที่หลวงปู่ใหญ่มาจะได้กลิ่นหอม แต่อาตมภาพไม่เคยได้กลิ่นหอมอย่างนั้นเลย แม้เส้นเกศาที่ได้รับถวายมาก็ไม่เห็นมีกลิ่นอะไร** นอกจากกลิ่นดอกไม้ที่ตั้งบูชาพระโดยทั่ว ๆ ไป **บางท่านก็ว่าเคยเห็นท่านพาดผ้าสังฆาฏิไว้บนไหล่ขวา** (กลับกันกับพระภิกษุทั่วไป) **แต่ผู้ปฏิบัติถึงธรรมกายต่างได้เห็นในนิมิตว่าท่านพาดสังฆาฏิบนไหล่ซ้าย เช่นเดียวกันกับพระภิกษุโดยทั่วไปทุกครั้ง จึงขอฝากไว้ให้ผู้ปฏิบัติภาวนาธรรมสังเกตดูเอาเอง ใครรู้เห็นเองอย่างไร** (ขณะจิตใจบริสุทธิ์ผ่องใส) **ก็เป็นตามรู้ตามเห็นเองนั้นแล**

ทีนี้กลับมาที่เรื่องเส้นเกศาหลวงปู่ใหญ่อีกว่า ก่อนถึงวันเริ่มเทศกาลตรุษจีน เมื่อท่านพระสมพงศ์และพระสุขุม ชยวุฑฺโฒ ได้จัดแยกประเภทพระธาตุบรรจุลงในผอบแก้วเพื่อไว้ให้สาธุชนนมัสการบูชานั้น ท่านได้ถ่ายเส้นเกศาของหลวงปู่ใหญ่ออกจากเจดีย์บรรจุลงในผอบแก้วตั้งไว้ให้อาตมภาพบูชาที่ข้างหัวเตียงด้วย ข้าพเจ้าก็รับทราบและได้รู้เห็นอย่างผาด ๆ เพราะยังมิได้มีเวลาพิจารณาดูให้ถ้วนถี่ ครั้นงานนิทรรศการพระบรมสารีริกธาตุในระหว่างเทศกาลตรุษจีนผ่านไปแล้ว **เมื่อว่างจากภารกิจ จึงได้เปิดผอบที่บรรจุเส้นเกศาของหลวงพ่อสดฯ กับของหลวงปู่ใหญ่ดู ก็พบว่าเส้นเกศาของหลวงปู่ใหญ่ก็เพิ่มจำนวนขึ้นมากถึงประมาณกว่า ๒๐๐ เส้น เช่นเดียวกันกับเส้นเกศาของหลวงพ่อสดฯ** (ดังที่ได้เล่าเรื่องไปแล้ว) **อย่างน่าอัศจรรย์** แต่สีสรรและขนาดก็ยังคงเหมือนอย่างที่เคยได้มาใหม่ ๆ แม้นั้น ก็จัดเป็น **"เกศาธาตุ" เพราะย่อมปรากฏมีขึ้นหรือเพิ่มมากขึ้นได้เองกับผู้มีจิตศรัทธา ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย และตั้งใจปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เพิ่มพูนบุญบารมีด้วยอิทธิบาทธรรม และย่อมไม่ปรากฏมีหรือเคยมีแต่อาจหายไปได้เอง กับผู้ไม่ศรัทธา และไม่ปฏิบัติบูชาด้วยดี**

ที่อาตมภาพได้เล่าเรื่องพระโลหิตธาตุ พระเกศาธาตุ และเกศาธาตุของพระอริยเจ้าและ/หรือพระมหาโพธิสัตว์เจ้า ผู้ทรงคุณธรรมและบุญบารมีสูง ก็เพื่อเป็นอุทาหรณ์แก่สาธุชนได้ทราบตัวอย่างคุณของพระรัตนตรัย เพื่อเอาเป็นพุทธานุสติ ธัมมานุสติ และสังฆานุสติ เพิ่มพูนศรัทธาปสาทะ ในการศึกษาและปฏิบัติพระสัทธรรมโดยทางมัชฌิมาปฏิปทาสืบต่อไป มิได้มีเจตนาที่จะอวดอ้างคุณวิเศษของตนแต่ประการใด เพราะอาตมภาพเองก็มิได้มีคุณวิเศษอันใดที่จะสามารถอวดอ้างได้เลย จึงขอทุกท่านได้โปรดเข้าใจตามนี้ด้วย

❑❑

มหานิสงส์ของการบูชา พระบรมสารีริกธาตุ และ พระธาตุต่างๆ

การบูชา

คำว่า "การบูชา" หมายถึง **การทำความสักการะ การเคารพ นอบน้อม การไหว้ บุคคลสถานที่และ/หรือสิ่งที่ควรบูชา การปฏิบัติตามอย่างบุคคลที่ควรปฏิบัติตาม หรือการปฏิบัติตามคำแนะนำสั่งสอนของบุคคล และ/หรือคำแนะนำสั่งสอนที่ควรปฏิบัติตาม**

ณ ที่นี้ **บุคคลที่ควรบูชา**และ/หรือ**ที่ควรปฏิบัติตาม** ชื่อว่า **"ปูชนียบุคคล"** นั้น หมายถึง **บุคคลดี มีคุณธรรม คือบุคคลผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ มีศีลมีธรรม มีความบริสุทธิ์กาย วาจาและใจ** บุคคลผู้มีคุณธรรมประเสริฐสูงสุด คือสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่รองลงไปได้แก่ พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอริยสาวก ผู้มีคุณธรรมรองลงไปอีกได้แก่

พระสมมติสงฆ์ สามเณร ผู้ตั้งใจปฏิบัติศีลสิกขา จิตตสิกขา และปัญญาสิกขา ถึงบิดา มารดา ครูอาจารย์ และบุคคลอื่น ๆ ผู้ตั้งตนปฏิบัติตนอยู่ในคุณความดี ควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง เป็นต้น

สถานที่ที่ควรบูชา ชื่อว่า **"ปูชนียสถาน"** ๑ และ/หรือ **สิ่งที่ควรบูชา** ชื่อว่า **"ปูชนียวัตถุ"** ๑ ทั้ง ๒ ประการนี้รวมเรียกว่า **"เจดีย์"** ได้แก่

(๑) **พระธาตุเจดีย์** คือ สถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ รวมทั้งที่บรรจุพระธาตุต่าง ๆ อีกด้วย

คำว่า **"พระบรมสารีริกธาตุ"** หมายถึง **พระอัฐิธาตุ** คือ กระดูกพระพุทธเจ้า

คำว่า **"พระธาตุ"** หมายถึง **พระธาตุส่วนอื่น ๆ ของพระพุทธเจ้า (นอกจากพระอัฐิธาตุ)** ได้แก่ **พระเกศาธาตุ** (พระธาตุเส้นผม) **พระหทัยธาตุ** (พระธาตุส่วนหัวใจ) **พระนหารุธาตุ** (พระธาตุส่วนเส้นเอ็น) **พระโลหิตธาตุ** (พระธาตุส่วนโลหิต) **พระบุพโพธาตุ** (พระธาตุส่วนน้ำเหลือง) ฯลฯ

ส่วนคำว่า **"ธาตุ"** เช่น **เกศาธาตุ อัฐิธาตุ** หมายถึงธาตุของพระอริยสาวกและ/หรือของพระโพธิสัตว์ต่าง ๆ

(๒) **บริโภคเจดีย์** คือ **สถานที่ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เคยใช้สอย** ชื่อ **"สังเวชนียสถาน"** ๔ ตำบล ได้แก่

ชาตสถาน ที่พระพุทธเจ้าประสูติ คือที่**อุทยานลุมพินี** ในประเทศเนปาลในปัจจุบัน

อภิสัมพุทธสถาน ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ คือที่**ใต้ต้นโพธิ์ ตำบลพุทธคยา** ในประเทศอินเดีย

ธัมมจักกัปปวัตนสถาน ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา คือที่**อิสิปตนมฤคทายวัน** แขวงเมืองพาราณสี ปัจจุบันเรียก**สารนาถ** ใน

ประเทศอินเดีย

ปรินิพพุตสถาน ที่พระพุทธเจ้าปรินิพพาน คือ ที่**สาลวโนทยาน** เมืองกุสินารา ปัจจุบันเรียก**กาเซีย** ในประเทศอินเดีย

(๓) **ธรรมเจดีย์** คือ**สถานที่บรรจุพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า**

(๔) **อุทเทสิกเจดีย์** คือ **สิ่งที่สร้างขึ้นเจตนาอุทิศ คือเจาะจงต่อพระพุทธเจ้า ยกเว้นพระธาตุเจดีย์**แล้ว เรียกว่า**อุทเทสิกเจดีย์**ทั้งสิ้น ได้แก่ **พระพุทธรูป รูปสลักและรูปวาดเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า**และ**ไม้โพธิ** คือต้นไม้ที่พระพุทธเจ้าได้เคยประทับบำเพ็ญสมณธรรม แล้วได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นต้น

อนึ่ง **รูปเปรียบ รูปเหมือน หรือรูปวาด เกี่ยวกับพระอริยสาวก และพระมหาโพธิสัตว์เจ้า** ก็นับเนื่องในอุทเทสิกเจดีย์ ในฐานะผู้เป็น **"อนุพุทธะ"** ได้ด้วยเหมือนกัน

คำแนะนำสั่งสอนที่ควรปฏิบัติตาม คือ **พระสัทธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** ผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ ที่ได้ตรัสสั่งสอนไว้ดีแล้ว ได้แก่ **การไม่กระทำความชั่วหรือบาปอกุศลทั้งปวง ๑ การปฏิบัติอยู่แต่ในคุณความดี อยู่ในศีลธรรม ๑ และการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสจากกิเลสนิวรณ์เครื่องเศร้าหมอง ๑** เป็นต้น และ **คำแนะนำสั่งสอนของบิดามารดาและพระอุปัชฌาย์ ครูอาจารย์ ผู้แนะนำสั่งสอนโดยชอบ** ตามหลักธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเอง

พระสิริมังคลาจารย์ ได้อธิบายความหมายของ **"การบูชา"** ในเรื่อง **มงคลสูตร** มีปรากฏในปกรณ์พิเศษชื่อ **"มงคลัตถทีปนี"** (ฉบับภาษาไทย) เล่มที่ ๑ ข้อ ๕๗ หน้า ๘๑ มีความโดยย่อว่า

การบูชา มี ๒ อย่าง คือ **อามิสบูชา ๑ ปฏิบัติบูชา ๑**

อามิสบูชานั้นได้แก่ การบูชาด้วยดอกไม้ ธูปเทียน ของหอม และปัจจัย ๔ มีอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น

ปฏิบัติบูชา นั้นได้แก่ การปฏิบัติตามคำสั่งสอนโดยชอบ ได้แก่ คำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้ตรัสไว้ดีแล้ว และการประพฤติปฏิบัติตามเยี่ยงอย่างปูชนียบุคคล ได้แก่ พระอริยเจ้า ผู้ทรงศีลทรง ธรรม ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เป็นต้น

การบูชาทั้ง ๒ ประการนี้ **"ปฏิบัติบูชา"** เป็นเลิศกว่า **"อามิสบูชา"** เพราะ**สัมมาปฏิบัติ คือการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ตามพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าที่ได้ตรัสรู้แล้วนั้น ย่อมยังผลให้ได้รับผลเป็นความสุขความเจริญในชีวิต ทั้งโลกิยสุขและโลกุตตรสุข และย่อมดำรงพระพุทธศาสนาไว้ด้วย จึงเป็นการบูชาที่พระพุทธองค์โปรดปรานมากที่สุด และทรงยกย่องว่า เป็นการบูชาพระตถาคตด้วยบูชาอย่างยิ่ง** ดังพระพุทธดำรัส *(มังคลัตถทีปนี หน้า ๑๑๔-๑๑๕)* ว่า

"อานนท์! ผู้ใดแล เป็นภิกษุก็ตาม ภิกษุณีก็ตาม อุบาสกก็ตาม อุบาสิกาก็ตาม เป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบยิ่ง มีปกติประพฤติตามธรรมอยู่ ผู้นั้นชื่อว่า สักการะ เคารพ นับถือ บูชาตถาคต ด้วยบูชาอย่างยิ่ง มีปกติประพฤติตามธรรมอยู่ อานนท์! เธอทั้งหลาย พึงศึกษาอย่างนี้แล."

พระพุทธดำรัสว่า **"ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม"** นั้นหมายถึง

"แต่ผู้ใด **เป็นผู้ทำให้บริบูรณ์ในสรณะและศีล รักษาอุโบสถ เดือนละ ๘ ครั้ง ให้ทาน ทำการบูชาด้วยของหอม และการบูชาด้วยมาลา บำรุงมารดาบิดาและสมณะพราหมณ์ผู้ทรงธรรม ผู้นี้จึงเป็นผู้ ชื่อว่า ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม."**

พระพุทธดำรัสว่า **"ด้วยบูชาอย่างยิ่ง"** ทรงหมายความถึงว่า

"ธรรมดาว่า นิรามิสบูชา ย่อมอาจดำรงศาสนาของเราไว้ได้ เพราะว่าบริษัท ๔ นี้ ยังจักบูชาเราด้วยปฏิบัติบูชานี้ตราบใด ศาสนาของเราก็จักรุ่งเรือง ดังพระจันทร์แจ่ม อยู่กลางฟ้าตราบนั้น."

มหานิสงส์ของการบูชาพระธาตุเจดีย์ สถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และพระธาตุต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม เฉพาะแต่ **อามิสบูชา** คือ**การบูชาด้วยดอกไม้ ธูปเทียน ของหอม และปัจจัย ๔ ต่อปูชนียบุคคล ปูชนียสถาน และ ปูชนียวัตถุ** ได้แก่**พระธาตุเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ** ก็ดี **พระธาตุต่าง ๆ** ก็ดี **ย่อมเป็นมหานิสงส์ คือให้ผลเป็นความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขทั้งระดับโลกิยสุข และโลกุตตรสุขอย่างนับประมาณมิได้** ดังตัวอย่าง

เรื่องพระสุธาปิณฑิยเถระ

(มังคลัตถทีปนี แปล เล่ม ๑ หน้า ๘๖-๘๘)

กุลบุตรผู้หนึ่ง ได้บำเพ็ญกุศล (บารมี) ไว้ในพระพุทธเจ้าแต่ปางก่อนทั้งหลาย ก่อสร้างบุญอยู่ในภพนั้น ๆ ในกาลแห่งพระผู้มีพระภาคพระนามว่าสิทธัตถะ บังเกิดในเรือนของสกุล เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงพระชนม์อยู่ ไม่อาจทำบุญได้ ต่อเมื่อพระผู้มีพระภาคปรินิพพานแล้ว ได้ใส่ปูนขาวก้อนหนึ่งลงในระหว่างแผ่นอิฐทั้ง ๒ ในเมื่อมหาชนพากันทำห้องสำหรับบรรจุพระเจดียธาตุของพระองค์ ด้วยบุญกรรมนั้น เขาได้ท่องเที่ยวไปในเทวโลกและมนุษยโลกนั่นเองสิ้น ๙๔ กัปป์ ในพุทธุปบาทกาลนี้บังเกิดในเรือนแห่งสกุลหนึ่ง รู้เดียงสาแล้ว เลื่อมใสในพระศาสดา บวชไม่สู้นาน นักก็ได้เป็นพระอรหันต์ ท่านปรากฏนามว่า **"สุธาปิณฑิยเถระ"** ท่านเมื่อ จะประกาศความไม่ขาดสายแห่งความประพฤติในกาลก่อนของตน ได้กล่าวคาถาเหล่านี้ว่า

"ใคร ๆ ไม่อาจนับบุญของบุคคลผู้บูชาปูชารหบุคคลทั้งหลาย คือพระพุทธเจ้าหรือเหล่าพระสาวกผู้ล่วงธรรมเป็นเหตุให้เนิ่นช้า ข้ามโสกะและปริเทวะได้แล้ว ว่าบุญนี้มีประมาณเท่านี้ อนึ่ง ใคร ๆ ไม่อาจนับบุญของบุคคลผู้บูชาปูชารหบุคคล

เหล่านั้น ผู้คงที่ ดับสนิทแล้ว หาภัยแต่ที่ไหนมิได้ว่า 'บุญนี้มีประมาณเท่านี้.' อนึ่ง บุคคลใดในโลกนี้ พึงครอบครองความเป็นใหญ่แห่งทวีปแม้ทั้ง ๔ ทรัพย์ทั้งสิ้นของบุคคลนั้นนั่น ย่อมไม่ถึงเสี้ยวที่ ๑๖ แห่งการบูชานี้เลย ข้าพเจ้ามีใจเลื่อมใสได้ใส่ก้อนปูนขาวในระหว่างแผ่นอิฐในพระเจดีย์ของพระพุทธเจ้าพระนามว่าสิทธัตถะ ผู้เลิศกว่านรชน เพราะกรรมที่ข้าพเจ้าได้ทำไว้ในครั้งนั้นข้าพเจ้าจึงไม่รู้จักทุคคติเลยตลอด ๙๔ กัปป์ แต่ภัททกัปป์นี้เป็นผลแห่งการปฏิสังขรณ์ ในกัปป์ที่ ๓๐ จากภัททกัปป์ ข้าพเจ้าได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดินามว่า ปฏิสังขาร ผู้เพียบพร้อมด้วยรตนะ ๗ ประการ ถึง ๑๓ ครั้ง ธรรมเหล่านี้ คือ ปฏิสัมภิทา ๔ วิโมกข์ ๘ และอภิญญา ๖ ข้าพเจ้าทำให้แจ้งแล้ว คำสอนของพระพุทธเจ้าข้าพเจ้าก็ได้ทำแล้ว."

เรื่องโกสาตกีเทพธิดา

(มังคลัตถทีปนี แปล เล่ม ๑ หน้า ๙๑-๙๒)

เมื่อพระเจ้าอชาตศัตรูเชิญพระสรีรธาตุของพระผู้มีพระภาค ซึ่งพระองค์ทรงได้รับในเมื่อพระผู้มีพระภาคปรินิพพาน ทรงทำพระสถูปและการฉลองพระสถูป อุบาสิกากรุงราชคฤห์คนหนึ่ง ชำระสรีระแต่เช้าตรู่ ถือดอกบวบขม ๔ ดอก ด้วยตั้งใจว่า 'จักบูชาพระสถูปของพระศาสดา' มีใจอันกำลังศรัทธาให้ขะมักเขม้น ไม่ทันพิจารณาดูอันตรายในทาง ได้เดินมุ่งหน้าต่อพระสถูป

ขณะนั้น แม่โคลูกอ่อนวิ่งจู่มาโดยเร็ว เอาเขาขวิดนางให้ถึงความสิ้นชีพไป นางทำกาละในทันใดนั่นเอง แล้วบังเกิดในหมู่เทพดาชั้นดาวดึงส์ ปรากฏพร้อมกับรถ ในท่ามกลางบริวารของท้าวสักกเทวราชผู้กำลังเสด็จไปเพื่อทรงกรีฑาในพระอุทยาน

ท้าวสักกะ ทอดพระเนตรเห็นนางแล้ว เมื่อจะทรงถาม ได้ตรัสคาถาเหล่านี้ว่า

"นางผู้เจริญ ผู้มีภูษาเหลือง ธงเหลือง ประดับด้วยเครื่องอลังการเหลือง มีองค์ลูบไล้ด้วยจันทน์เหลือง ทัดทรงดอกอุบลเหลือง มีปราสาทและที่ไสยาสน์เหลือง ที่นั่งเหลือง โภชนะเหลือง ฉัตรเหลือง ม้าเหลือง รถเหลือง พัดเหลือง ในภพมนุษย์ในกาลก่อน เธอได้ทำกรรมอะไรไว้? แม่เทพธิดา เธออันฉันถามแล้ว จงบอกนี้เป็นผลแห่งกรรมอะไร"

ลำดับนั้น เทพธิดานั้น เมื่อจะทูลท้าวเธอ จึงกล่าวคาถาเหล่านี้ว่า

*"ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บวบขมชนิดเถา มีรสขม ใคร ๆ ไม่ปรารถนามีอยู่ หม่อมฉันมีใจเลื่อมใส ได้นำเอาบวบขมนั้น ๔ ดอก ไป(บูชา) พระสถูป เจาะจงพระสรีระของพระศาสดา เพราะหม่อมฉันกำลังมีใจส่งไปถึงองค์พระศาสดานั้น (คือ**พระบรมสารีริกธาตุของพระศาสดาในพระสถูป**) ไม่ทันตรวจดูทางของแม่โคนั้นทันใดนั้น แม่โคได้ขวิดหม่อมฉันผู้มีฉันทะในใจยังไม่ถึงพระสถูป ถ้าหม่อมฉันพึงก่อสร้างบุญนั้นไซร้ สมบัติจะพึงมียิ่งกว่านี้แน่นอน ข้าแต่*

ท้าวมฆวานจอมเทพ เทพกุญชร ก็ด้วยกรรมนั้น หม่อมฉันจึงละร่างมนุษย์มาสู่ความเป็นสหายแห่งพระองค์."

ท้าวสักกะ ทรงสดับคำนั้นแล้ว เมื่อจะทรงแสดงธรรมแก่หมู่เทพมีมาตลีเทพบุตรเป็นประมุข ได้ตรัสคาถาเหล่านี้ว่า

"มาตลี เชิญท่านดูผลกรรมอันวิจิตร น่าอัศจรรย์นี้ ไทยทานแม้น้อยอันบุคคลทำแล้ว บุญกลับมีผลมาก เมื่อจิตเลื่อมใสในพระตถาคตสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า หรือในพระสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ทักษิณาชื่อว่าน้อย ไม่มีเลย มาเถิดมาตลี แม้พวกเราก็จะฉลองพระธาตุของพระตถาคตเจ้าให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพราะการสั่งสมบุญทั้งหลายนำสุขมาให้ แม้เมื่อพระพุทธเจ้าทรงพระชนม์อยู่ก็ดี นิพพานแล้วก็ดี เมื่อจิตสม่ำเสมอ เหตุว่า สัตว์ทั้งหลายผู้มีการตั้งความปรารถนาแห่งใจเป็นเหตุ ย่อมไปสู่สุคติ ทายกทั้งหลายทำสักการะในพระตถาคตเหล่าใด แล้วไปสู่สวรรค์ พระตถาคตเหล่านั้นทรงอุบัติเพื่อ ประโยชน์แก่ชนเป็นอันมากหนอ."

เรื่อง พระธาตุปูชกเถระ

พระเถระผู้บูชาพระธาตุของพระพุทธเจ้าสิทธัตถะ ได้กล่าวว่า

"เมื่อพระโลกนาถพระนามว่าสิทธัตถะ ผู้สูงสุดกว่านระ เสด็จนิพพานแล้ว เราได้พระธาตุองค์หนึ่งของพระผู้มีพระภาคจอมสัตว์ผู้คงที่ เราเก็บพระธาตุของพระพุทธเจ้าผู้เป็นเผ่าพันธุ์พระอาทิตย์นั้นไว้บูชาตลอด ๕ ปี ดังพระองค์ผู้สูงสุดกว่านระยังดำรงอยู่ ในกัปที่ ๙๔ แต่กัปนี้ เราได้บูชาพระธาตุใด ด้วยการบูชานั้นเราไม่รู้สึกทุคคติเลย นี้เป็นผลเพราะบำรุงพระธาตุ คุณวิเศษเหล่านี้ คือ ปฏิสัมภิทา ๔ วิโมกข์ ๘ และอภิญญา ๖ เราทำให้แจ้งชัดแล้ว พระพุทธศาสนาเราได้ทำเสร็จแล้ว ดังนี้ฯ

(พระสุตตันตปิฎก (ภาษาไทยฉบับหลวง) เล่มที่ ๓๒ ข้อ ๒๔๙ ขุททกนิกาย อปทาน) ❑

ปกิณกะ

ปาฐกถาธรรม

ธรรมนำชีวิตไปสู่ความเจริญและสันติสุข (ตอนที่ ๔)

โดย

หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล

เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

อำเภอดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์

วันอาทิตย์ ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑ เวลา ๐๘.๐๐ น.

❑ เจริญพร ญาติโยมสาธุชนทุกท่าน

วันนี้อาตมภาพก็ได้มาพบกับท่านผู้ฟังอีกเช่นเคย ในรายการปาฐกถาธรรม เรื่อง **ธรรมดุจล้อรถนำชีวิตไปสู่ความเจริญและสันติสุข** ตอนที่ ๔ ว่าด้วย **"ปุพฺเพกตปุญฺญตา" ความเป็นผู้มีบุญอันได้กระทำไว้แล้วในปางก่อน** ซึ่งอาตมภาพได้กล่าวไปแล้ว ๓ ข้อ คือ **ปฏิรูปเทสวาสะ** การอยู่ในถิ่นที่เหมาะสม ๑ **สัปปุริสูปัสสยะ** การคบสัตบุรุษ ๑ และ**อัตตสัมมาปณิธิ** การตั้งตนไว้ชอบ ๑ ในวันนี้อาตมภาพจะได้กล่าวข้อ **ปุพฺเพกตปุญฺญตา** ความเป็นผู้มีบุญอันได้กระทำไว้แล้ว ในปางก่อน เป็นข้อที่ ๔ อันเป็นข้อสุดท้าย ต่อไป

คำว่า **"บุญ"** ณ ที่นี้ หมายถึง **คุณความดี** หรือ **กุศลธรรม** ซึ่งเป็นคุณลักษณะของความประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ และเป็นธรรมเครื่องชำระจิตสันดานให้บริสุทธิ์ผ่องใส

สาธุชนพึงทราบลักษณะของความประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบทางกาย ทางวาจาและทางใจ ที่ชื่อว่า **"บุญ"** คือ **คุณความดี** หรือ **กุศลธรรม** นั้น คือ

๑. เมื่อปฏิบัติ ก็ไม่เป็นการเบียดเบียนชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และเกียรติคุณความดี ทั้งของตนเองและของผู้อื่น กลับมีแต่เป็นการช่วยเสริมสร้างให้ชีวิตดีขึ้น ให้มีความเจริญและสันติสุขขึ้น

๒. เมื่อได้ประพฤติปฏิบัติไปแล้ว ยังจะได้รับผลจากคุณความดีนั้นตามระดับคุณความดีที่ได้กระทำไว้แล้ว เป็นมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติและถึงนิพพานสมบัติ ตามกฎแห่งกรรม ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ จึงได้ตรัสสอนไว้ มีปรากฏในพระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๕ สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ข้อ ๓๓๓ ว่า

กลฺยาณการี กลฺยาณํ
ปาปการี จ ปาปกํ
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นั้น นั่นเอง

๓. เมื่อได้ประพฤติปฏิบัติไป แล้วย่อมยังจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส จึงเป็นสภาวะธรรมเครื่องชำระจิตสันดานให้สะอาดบริสุทธิ์ดีขึ้น

ส่วนว่า หลักการประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงวางหลักปฏิบัติไว้แล้ว เมื่อครั้งที่ทรงแสดงพระโอวาทปาฏิโมกข์ ณ พระเวฬุวนาราม นครราชคฤห์ ในวันเพ็ญเดือนมาฆะ คือ เดือน ๓ เมื่อ ๒๕๘๕ ปี ล่วงมาแล้ว ว่า

สพฺพปาปสฺส อกรณํ
กุสลสฺสูปสมฺปทา
สจิตฺตปริโยทปนํ
เอตํ พุทฺธานสาสนํ ฯ

การไม่ทำความชั่วทั้งปวง ๑ การยังกุศลให้ถึงพร้อม ๑ การชำระจิตใจให้ผ่องใส ๑ นี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ดังที่อาตมภาพจะได้อธิบายขยายความต่อไป แต่ก่อนที่จะได้อธิบายหลักปฏิบัติตามพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ก็จะขอทำความเข้าใจ คำว่า **"ปางก่อน (ปุพฺเพ)"** สักเล็กน้อย ว่า ณ ที่นี้ หมายถึง**ระยะเวลาที่ได้ประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบไว้แล้วแต่อดีต** คือ **ในระยะเวลาที่ล่วงมาแล้ว ก่อนปัจจุบันนี้ นับถอยหลังต่อ ๆ ไปถึงภพชาติในอดีต นับภพนับชาติไม่ถ้วน**

อนึ่ง ใคร่ขอทำความเข้าใจเรื่องผลของคุณความดีอีกด้วยว่า

"บุญกุศล" หรือ คุณความดีนี้ เมื่อประพฤติปฏิบัติอย่างยิ่งยวดเข้า ชื่อว่า **"บารมี"** เมื่อปฏิบัติได้แก่กล้ายิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก ชื่อว่า **"อุปบารมี"** และ **"ปรมัตถบารมี"** ตามลำดับความแก่กล้าของคุณความดีที่ปฏิบัติได้ และย่อมติดตามให้ผลแก่ผู้ประพฤติปฏิบัตินั้น เป็นประดุจเงาติดตามตัว ให้ถึงความเจริญรุ่งเรืองสันติสุขในชีวิต และถึงความสิ้นทุกข์ ได้ในที่สุด

คุณความดี ได้แก่ ทานกุศล ศีลกุศล และภาวนากุศล ในระดับ **"มนุษยธรรม"** ย่อมติดตามให้ผลแก่ผู้ประพฤติปฏิบัติเป็นความเจริญรุ่งเรือง และสันติสุข ด้วยมนุษยสมบัติ ได้แก่ ทรัพย์สมบัติ รูปสมบัติ บริวารสมบัติ และคุณสมบัติ เป็นต้น

ส่วนคุณความดีในระดับ **"เทวธรรม"** ได้แก่ ทานกุศล ศีลกุศล

ภาวนากุศล อันประกอบพร้อมด้วย **หิริโอตตัปปะ** คือ ความเป็นผู้มีความละอายและเกรงกลัวต่อบาปอกุศล ย่อมให้ผลด้วยทิพยสมบัติ เป็นสุขสมบัติที่ละเอียดประณีตยิ่งกว่ามนุษยสมบัติ

คุณความดีในระดับ **"พรหมธรรม"** ได้แก่ ศีลกุศล และภาวนากุศล อันประกอบพร้อมด้วย**พรหมวิหารธรรม** และ/หรือ**ฌานสมาบัติ** ย่อมให้ผลเป็นสุขสมบัติที่ละเอียดประณีตยิ่งกว่าสวรรคสมบัติ ได้แก่ สุขในฌานสมาบัติ เป็นต้น และ

เมื่อเป็นคุณความดีที่ยิ่งยวดถึงขั้นเป็น **"บารมี"** จนแก่กล้ายิ่งขึ้นเป็น **"อุปบารมี"** และถึง **"ปรมัตถบารมี"** ย่อมเป็นตบะเดชะพลวปัจจัย ให้ผู้ปฏิบัติถึงมรรค ผล นิพพาน แดนเกษมที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง และที่เป็นบรมสุข ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ อีกด้วย

เพราะฉะนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้ตรัส**จักร ๔** ว่า **เป็นธรรม** คือ**ข้อปฏิบัติที่เป็นประดุจล้อนำรถ** คือ **ชีวิตไปสู่จุดหมายปลายทาง** คือ **ความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรือง** และ**ความสันติสุข แห่งชีวิต** ดังปรากฏในพระสุตตันตปิฎก (ฉบับสยามรัฐ) เล่มที่ ๒๑ อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต ข้อ ๓๑ ว่า

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย **จักร ๔** ประการนี้ **เป็นเครื่องเป็นไปแก่มนุษย์และเทวดาผู้ประกอบ เป็นเครื่องที่มนุษย์**และ**เทวดาประกอบแล้วย่อมถึงความเป็นใหญ่** (และ)**ความไพบูลย์ในโภคะทั้งหลาย ต่อกาลไม่นานนัก จักร ๔ เป็นไฉน** คือ

ปฏิรูปเทสวาสะ การอยู่ในถิ่นที่เหมาะสม ๑

สัปปุริสูปัสสยะ การคบสัตบุรุษ ๑

อัตตสัมมาปณิธิ การตั้งตนไว้ชอบ ๑

ปุพเพกตปุญญตา ความเป็นผู้มีบุญที่ได้กระทำไว้แล้วในปางก่อน ๑

หลักการประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ที่เป็น **"บุญกุศล"** หรือ **คุณความดี** ตามพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น คือ

ประการที่ ๑
การไม่ทำความชั่วทั้งปวง

ด้วยความเพียรพยายามเลิกละความชั่ว หรือ**บาปอกุศลที่ได้เคยกระทำมาแล้ว** หรือ**ที่เคยมีอยู่แล้วในจิตสันดาน ๑ ด้วยความเพียรระวังความชั่วหรือบาปอกุศลที่ยังไม่เกิด มิให้เกิดขึ้นในจิตสันดาน ๑** และ**ด้วยการรักษาศีล ๑**

ความชั่วหรือ**บาปอกุศลที่พึงเลิกละ** และ**พึงระวังมิให้เกิดขึ้นอีกนั้น** คือ

ความชั่วทางกาย ชื่อว่า **กายทุจริต** ได้แก่ เจตนาฆ่าสัตว์หรือเบียดเบียนสัตว์ที่มีชีวิตให้เดือดร้อน ๑ เจตนาลักฉ้อหรือกบฏคดโกง ๑ และเจตนาประพฤติผิดในกาม ๑ ทั้งนี้ยังรวมความถึงการหลงติดอยู่ในอบายมุขต่าง ๆ ด้วย เช่น การหมกมุ่นหรือสำส่อนในกาม การเล่นและติดพนัน การเสพและติดยาเสพติดมึนเมาให้โทษ เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท การติดเที่ยวกลางคืน การคบคนชั่วเป็นมิตร และความเกียจคร้านในกิจการงาน เป็นต้น

ความชั่วทางวาจา ชื่อว่า **วจีทุจริต** ได้แก่ การกล่าวคำพูดโป้ปดมดเท็จ หลอกลวงผู้อื่น ๑ การกล่าวคำหยาบคาย ด่าทอสบถสาบานต่าง ๆ ๑ การกล่าวคำยุแหย่ให้หมู่คณะเขาแตกแยกกัน ๑ และการกล่าวคำเพ้อเจ้อเหลวไหล ไร้สาระประโยชน์อีก ๑

ความชั่วทางใจ ชื่อว่า **มโนทุจริต** ได้แก่ ความคิดอ่านหรือเจตนากรรมทางใจที่กอปรด้วย ความโลภ หรือตัณหาราคะ ๑ ความโกรธ พยาบาท ๑ และความ หลงมัวเมา ไม่รู้บาป-บุญคุณ-โทษ ตามที่เป็นจริง ๑

เพราะว่าความชั่วหรือบาปอกุศลทางกาย ทางวาจา และทางใจ นั้น เมื่อประพฤติปฏิบัติไปแล้ว ย่อมเป็นการเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่นให้เสื่อมเสีย หรือให้เป็นความทุกข์เดือดร้อน อีกทั้งยังจิตใจของตนให้ขุ่นมัว เศร้าหมองด้วยกิเลส และให้ผลแก่ผู้ประพฤติปฏิบัติถึงความเสื่อมแห่งชีวิต เป็นโทษ และเป็นความทุกข์เดือดร้อนในภายหลัง ฉะนั้น

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้ตรัสสอนให้เพียรเลิกละเสีย และให้เพียรระวังมิให้เกิดขึ้นในจิตสันดานอีก

ที่ว่า**ความชั่วหรือบาปอกุศล**ที่เมื่อใครก็ตามได้ประพฤติปฏิบัติไปแล้ว **เป็นการเบียดเบียนตนเอง**และ**ผู้อื่น**นั้น จะเห็นตัวอย่างได้ เป็นต้นว่า

ผู้เสพและติดสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ย่อม

มีผลให้สุขภาพกายและสุขภาพจิต รวมทั้งสติปัญญาและความสามารถของผู้เสพและติดนั้นเอง เสื่อมลงอย่างรวดเร็ว ตามระดับของการเสพและติด และตามความร้ายแรงของยาเสพติดประเภทต่าง ๆ อันเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป นี้เป็นการเบียดเบียนตนเองโดยตรง อย่างโง่เง่าที่สุด

อนึ่ง **ยุคใดสมัยใดที่ผู้คน**นับตั้งแต่ผู้ปกครอง ผู้บริหารประเทศชาติ ทั้งนักการเมือง ข้าราชการประจำ ถึงนักธุรกิจ พ่อค้า ประชาชน **ประกอบกรรมชั่วด้วยอำนาจความโลภมาก** มีกายทุจริต คดโกง ฉ้อราษฎร์บังหลวงมาก และ/หรือ**ด้วยอำนาจตัณหา ราคะกล้า** มีการสำส่อนในกิเลสกามมาก **ยุคนั้น สมัยนั้น ผู้คนจะประสบกับทุพภิกขันตราย** คือ อันตรายเพราะ**ความอดอยาก ยากแค้น** ข้าวยากหมากแพง สภาวะการเศรษฐกิจตกต่ำ ผู้คนจะยากจนค่นแค้นมาก หรือจะประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ ได้แก่ **อัคคีภัย** (ภัยจากไฟไหม้) **วาตภัย** (ภัยจากลมพายุ) **อุทกภัย** (ภัยจากน้ำท่วม) แผ่นดินไหว แผ่นดินถล่ม หรือฝนฟ้าแห้งแล้ง เป็นต้น

ยุคใดสมัยใด ที่ผู้คนประกอบกรรมชั่วด้วยอำนาจความโกรธพยาบาทมาก ยุคนั้นสมัยนั้น จะประสบกับสัตถันตราย คือ อันตรายเพราะ**การรบราฆ่าฟันกัน** ได้แก่ เกิดการจลาจล วุ่นวาย ถึงเกิดสงครามกลางเมือง และ/หรือเกิดสงครามระหว่างประเทศ ถึงสงครามโลก มีการรบราฆ่าฟันกัน ล้มตายเป็นอันมาก

ยุคใดสมัยใด ที่ผู้คนประกอบกรรมชั่วด้วยอำนาจโมหะ คือ ความหลงมัวเมา ไม่รู้บาป-บุญ คุณ-โทษมาก **บุคคลในยุคนั้นสมัยนั้นก็จะประสบโรคันตราย** คือ อันตรายเพราะเกิดโรคภัยไข้เจ็บที่ระบาด หรือที่ร้ายแรงมาก เช่นในปัจจุบันนี้ เราจะเห็นผู้คนเป็นโรคมะเร็ง โรคเอดส์ และโรคร้ายแรงอื่น ๆ มากขึ้น

ผลของกรรมชั่วหรือ**บาปอกุศลที่ผู้คนกระทำด้วยอำนาจกิเลส/ตัณหามาก** ดังที่กล่าวนี้ ชื่อว่า**เป็นการเบียดเบียนทั้งตนเอง**และ**ผู้อื่น** ซึ่ง**นอกจากผู้คนจะพากันประสบภัยอันตรายต่าง ๆ** ได้แก่ **ทุพภิกขันตราย** อันตรายคือความอดอยาก **สัตถันตราย** อันตรายคือการรบราฆ่าฟันกัน และ**โรคันตราย** อันตรายคือโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ แล้ว **แม้ธรรมชาติ** ได้แก่ **ฤดูกาลต่าง ๆ ก็ยังวิปริตแปรปรวน ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล อีกด้วย** ดังพระพุทธดำรัสตรัสไว้ มีปรากฏในพระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๒๑ อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต ข้อ ๗๐ ว่า

ดูกรภิกษุทั้งหลาย สมัยใด ฯลฯ

"เมื่อ**พวกข้าราชการไม่ตั้งอยู่ในธรรม** สมัยนั้น **แม้พราหมณ์**และ**คฤหบดีก็เป็นผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม**

เมื่อ**พราหมณ์และคฤหบดีไม่ตั้งอยู่ในธรรม** สมัยนั้น **แม้ชาวนิคม**และ**ชาวชนบทก็เป็นผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม**

เมื่อ**ชาวนิคมและชาวชนบทเป็นผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม พระจันทร์และพระอาทิตย์ย่อมหมุนเวียนไม่สม่ำเสมอ**

เมื่อ**พระจันทร์และพระอาทิตย์หมุนเวียนไม่สม่ำเสมอ หมู่ดาวนักษัตรก็ย่อมหมุนเวียนไม่สม่ำเสมอ**

เมื่อ**หมู่ดาวนักษัตรหมุนเวียนไม่สม่ำเสมอ คืน**และ**วันก็ย่อมหมุนเวียนไม่สม่ำเสมอ**

เมื่อ**คืนและวันหมุนเวียนไม่สม่ำเสมอ เดือนหนึ่ง**และ**กึ่งเดือนก็ย่อมหมุนเวียนไม่สม่ำเสมอ**

เมื่อ**เดือนหนึ่งและกึ่งเดือนหมุนเวียนไม่สม่ำเสมอ ฤดู**และ**ปีก็ย่อมหมุนเวียนไม่สม่ำเสมอ**

เมื่อ**ฤดูและปีหมุนเวียนไม่สม่ำเสมอ ลมย่อมพัดไม่สม่ำเสมอ**

เมื่อ**ลมพัดไม่สม่ำเสมอ ลมก็ย่อมเดินผิดทางไม่สม่ำเสมอ ย่อมพัดเวียนไป**

เมื่อ**ลมเดินผิดทางไม่สม่ำเสมอ ย่อมพัดเวียนไป เทวดาย่อมกำเริบ**

เมื่อ**เทวดากำเริบ ฝนก็ย่อมไม่ตกต้องตามฤดูกาล**

เมื่อ**ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าทั้งหลายก็สุกไม่เสมอกัน**

ภิกษุทั้งหลาย **มนุษย์ผู้บริโภคข้าวที่สุกไม่เสมอกัน ย่อมเป็นผู้มีอายุน้อย มีผิวพรรณเศร้าหมอง มีกำลังน้อย มีอาพาธมาก.**"

เพราะเหตุนั้น จึง**อย่าได้แปลกใจที่มีภัยธรรมชาติหลาย ๆ อย่างปรากฏแก่ชาวโลก** มีทั้ง**ลมพายุที่รุนแรง แผ่นดินไหว แผ่นดินถล่ม เกิดสภาวะน้ำท่วม ไฟไหม้ ฝนฟ้าแห้งแล้ง การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เกิดปรากฏการณ์ที่ชื่อว่า เอลนิโญ (El Nino)** และ**ต่อไปจะมีปรากฏการณ์ทางธรรมชาติติดตามมาชื่อ ลา นิญา (La Nina) อันมีผลกระทบกระเทือนต่อชีวิตมนุษย์ สัตว์ต้นไม้** และ**พืชพันธุ์ธัญญาหาร** ในบริเวณพื้นที่เกิดภัยพิบัติต่าง ๆ เหล่านี้ **อันเนื่องแต่กรรมชั่ว**หรือ**บาปอกุศลที่มนุษย์** หรือ**สัตวโลกได้กระทำไว้อย่างต่อเนื่องทับทวีมากยิ่งขึ้น กำลังให้ผล**

ส่วนประเทศไทยเรานั้น นับว่าโชคดีหนักหนาที่เป็นเมืองพุทธ คือประชาชนกว่า ๗๕% ที่นับถือพระพุทธศาสนา รู้บาป-บุญ คุณ-โทษตามที่เป็นจริงบ้างพอสมควร จึงได้พากันประกอบการบุญการกุศลตามกำลัง ผู้ที่ทุศีล คือที่ประพฤติผิดศีลผิดธรรมก็มี แต่ที่เป็นสัมมาทิฏฐิ มีใจบุญใจกุศล ประพฤติดีประพฤติชอบตามทำนองคลองธรรม ก็มีอยู่ ด้วยเหตุนี้ แม้จะมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพราะกรรมชั่วของบุคคลผู้ทุศีลหรือประพฤติชั่ว แต่ด้วยกุศลผลบุญของผู้มีศีลมีธรรม ก็พอช่วยค้ำจุนมิให้ได้รับความกระทบกระเทือนเสียหายมากนัก อย่างเช่นที่เกิดปรากฏการณ์ El Nino เป็นผลให้เกิดภาวะร้อนแห้งแล้งมาตั้งแต่ต้นปีที่แล้ว (พ.ศ. ๒๕๔๐) จนมีข่าวในตอนต้นปีที่แล้วนี้ (๒๕๔๐) ว่าจะเกิดสภาวะแห้งแล้งจัดตลอดปีที่แล้ว แต่ด้วยอำนาจคุณพระรัตนตรัย ด้วยอำนาจบุญกุศลและบารมีของผู้ประพฤติปฏิบัติธรรมภายในประเทศไทยเรา จึงช่วยให้ประเทศไทยเรารอดพ้นจากสภาวะแห้งแล้งจัด ทำให้มีฝนตกเพียงพอแก่การเพาะปลูกในพื้นที่ส่วนใหญ่ ไม่ถึงกับเดือดร้อนอับจน และแม้ในปีนี้จะมีข่าวสภาวะแห้งแล้งอีก บัดนี้ก็ปรากฏว่าเริ่มมีฝนตกในบริเวณพื้นที่ในภาคอีสานมากพอสมควร และยังแผ่เข้ามาภาค

กลางบางพื้นที่บ้างแล้ว และหวังว่าคงจะมีฝนตกเพิ่มขึ้น นี้ก็ด้วยบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์และอำนาจของคุณพระรัตนตรัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระภิกษุ สามเณร ผู้ตั้งใจปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ และทรงคุณธรรมสูง แม้จะมีจำนวนไม่มาก แต่ต่างก็พากันช่วยกันเจริญวิชชา อธิษฐานจิตช่วยดับทุกข์แก่สาธุชนผู้ประพฤติปฏิบัติธรรม เท่าที่กำลังบุญบารมีที่พอจะทำได้ และยังมีข้อที่น่าสันนิษฐานว่า **แม้เทพยดาย่อมจะเป็นใจ** ช่วยบันดาลให้ฝนตกด้วย ประกอบกับมีข่าวอีกว่า โครงการฝนหลวงก็กำลังจะเริ่มดำเนินโครงการทำฝนเทียม ตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมนี้

เพราะฉะนั้น **ถ้าประชาชนจะรู้สึกตัวและตื่นตัวพากันกระทำดี พากันประพฤติปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ งดเว้นความชั่ว เลิกประพฤติผิดศีลผิดธรรมและอบายมุขเสีย ก็ย่อมจะเป็นผลดี** คือ **ได้รับผลเป็นความเจริญและสันติสุขยิ่งขึ้น ทั้งแก่ตนเอง**และแก่ส่วนรวมด้วยกันอีกด้วย

แต่ถ้ายังไม่รู้สึกตัว หลงมัวเมาอยู่แต่ในความชั่ว และ**อบายมุข มีแต่ประพฤติผิดศีลผิดธรรม ไม่รู้บาป-บุญ คุณ-โทษ ไม่รู้ทางเจริญทางเสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริง ก็ย่อมจะได้รับผลชั่ว** คือ**ย่อมได้รับผลเป็นโทษ เป็นความทุกข์เดือดร้อน ถึงความเสื่อมแห่งชีวิต อย่างที่ไม่มีใครจะสามารถช่วยได้เลย** และพึงสันนิษฐานได้เลยว่า แม้เทพยดาก็จะไม่เป็นใจช่วยบันดาลให้เกิดฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล แก่ประชาชนที่มีแต่คนทุศีล เอาแต่ประพฤติชั่ว ตามพระพุทธดำรัสที่ได้นำมาแสดงอ้างไว้แล้วนั้นด้วย

เพราะเหตุนี้ การเลิก การละความชั่วหรือบาปอกุศล จึงเป็นบุญกุศล คุณความดีสำคัญประการหนึ่ง ที่จะเป็นเครื่องจำกัดหรือลด บรรเทาเวรภัย อันจะเป็นอุปสรรคต่อการบำเพ็ญคุณความดียิ่ง ๆ ขึ้นไป มิให้เกิดขึ้นอีก ก็จะช่วยให้การบำเพ็ญบุญกุศลคุณความดี ให้สามารถปฏิบัติได้ยิ่งยวดและแก่กล้ายิ่งขึ้น เป็นบารมี อุปบารมี ถึงปรมัตถบารมีได้โดยสะดวก และยังจะติดตามให้ผลเป็นความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุข ถึงมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงและที่เป็นบรมสุขได้ตลอดไป

การรักษาศีล เป็น**การควบคุมความประพฤติปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ทางกาย ทางวาจา ให้เรียบร้อยดี ไม่มีโทษ ด้วยการเจตนางดเว้นการกระทำความชั่วหรือบาปอกุศลทางกาย ทางวาจา อันมีผลให้ถึงความสงบใจและบริสุทธิ์ผ่องใสจากกิเลสหยาบ** ได้แก่ **อภิชฌา วิสมโลภะ** (ความโลภอย่างแรงกล้า) **ตัณหาราคะ ความพยาบาทมาดร้าย** และ**มิจฉาทิฏฐิ** (ความเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม) และ**กิเลสระดับกลาง ๆ** ได้แก่ **กามฉันทะ** และ**โมหะ** (ความหลงไม่รู้บาป-บุญ คุณ-โทษ) ตามที่เป็นจริง เป็นต้น ได้อีกทางหนึ่ง ที่นับว่าสำคัญยิ่ง ก็คือ **ศีลเป็นรากฐานแห่งคุณธรรมอันดีงามทั้งปวงของกัลยาณชนคนดี**

ศีลขั้นต้น สำหรับทุกคนคือ **ศีล ๕** ได้แก่ เจตนางดเว้นการฆ่าหรือทำลายชีวิต ๑ เจตนางดเว้นการถือเอาของ ๆ ผู้อื่นที่เขามิได้ให้ ๑ เจตนางดเว้นความประพฤติผิดในกาม ๑ เจตนางดเว้นการพูดเท็จ ๑ และเจตนางดเว้นการเสพสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษ อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ๑

ศีลขั้นกลาง สำหรับผู้ประสงค์จะฝึกตนให้ยิ่งขึ้นไป คือ **ศีล ๘** หรือ **ศีลอุโบสถ** ที่มีพื้นฐานจากศีล ๕ ข้างต้น แต่เปลี่ยนศีลข้อ ๓ มาเป็นเจตนางดเว้นประพฤติผิดพรหมจรรย์ (งดเว้นการร่วมประเวณี) และเพิ่มอีก ๓ ข้อ คือ เจตนางดเว้นการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล คือ เวลาเที่ยงไปแล้ว ๑ เจตนางดเว้นการฟ้อนรำ ขับร้อง บรรเลงเพลงดนตรี หรือแม้ดูการละเล่น ที่เป็นข้าศึกต่อพรหมจรรย์ การตกแต่งด้วยเครื่องประดับ ทัดทรงดอกไม้หรือของหอม ๑ และเจตนางดเว้นการนอนบนที่นอนอันสูงใหญ่ หรูหราอีก ๑

ศีลขั้นสูงยิ่งขึ้นไป ได้แก่ ศีล ๑๐ สำหรับสามเณร และศีล ๒๒๗ ที่มีมาในภิกขุปาฏิโมกข์ สำหรับพระภิกษุ

ศีลแต่ละระดับนี้ จัด**เป็นบุญกุศล คุณความดียิ่ง ๆ ขึ้นไปตามลำดับชั้นของศีลที่ปฏิบัติได้ ถ้าได้ศึกษาอบรมกาย**และ**วาจาให้เรียบร้อยดี ให้อยู่ในกรอบแห่งศีลแต่ละระดับไม่ด่าง ไม่พร้อย ให้บริสุทธิ์**และ**สมบูรณ์ดีอยู่** ชื่อว่า **อธิศีล** คือ **ศีลอันยิ่ง** จัดเป็น **"สีลวิสุทธิ"** คือ **ความหมดจดแห่งศีล**แล้ว **ยังเป็นปัจจัยให้สามารถอบรมจิตใจให้สงบ ให้หยุดให้นิ่ง เป็นสมาธิแนบแน่น มั่นคงให้ถึงระดับฌานจิต ให้เกิดองค์คุณเครื่องกำจัดกิเลสนิวรณ์ เครื่องขวางกั้นปัญญา ได้โดยสะดวก**อีกด้วย

ประการที่ ๒ การยังบุญกุศลให้ถึงพร้อม

คือความตั้งใจ**ประพฤติปฏิบัติตนทางกาย ทางวาจา** และ**ทางใจ ให้อยู่แต่ในคุณความดี ให้เป็นบุญเป็นกุศลในจิตสันดาน** และทั้งเพียรพยายาม**เพิ่มพูนบุญกุศลในจิตสันดาน ให้แก่กล้าขึ้น** เป็น**บารมี อุปบารมี** ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ถึงเป็น**ปรมัตถบารมี** ผลแห่งบุญกุศลคุณความดีและบารมีทั้งหลายก็จะส่งผลให้ได้รับแต่ความเจริญรุ่งเรือง และสันติสุขในชีวิตยิ่ง ๆ ขึ้นไป ตามระดับภูมิธรรมและบุญบารมีที่ปฏิบัติได้ ไม่มีเสื่อม

อนึ่ง **ผู้ที่มีบุญกุศลคุณความดีที่แก่กล้าถึงเป็นบารมี อุปบารมี** และ**ปรมัตถบารมี ที่ได้เคยสั่งสมอบรมมาแต่อดีตดี แล้วเพียงไรย่อมติดตามให้ผลเป็นความเจริญรุ่งเรือง**และ**สันติสุขในชีวิต** ในกาลต่อ ๆ ไป **มากเพียงนั้น**

บุญกุศลคุณความดีที่บุคคลทั่วไปพึงปฏิบัติให้เกิดมีในจิตสันดานในชั้นต้นนี้ คือ **เบญจกัลยาณธรรม** คือ **ธรรมอันงาม ๕ ข้อ** ซึ่งพึงปฏิบัติคู่กันไปกับ **เบญจศีล** คือ **ศีล ๕** แล้วพึงเพียรเพิ่มพูนบุญกุศลให้มากขึ้น ให้แก่กล้ายิ่งขึ้นในจิตสันดานจนถึงเป็นบารมี อุปบารมี และปรมัตถบารมีต่อ ๆ ไปตามลำดับ **เบญจกัลยาณธรรม** คือธรรมอันงาม ๕ ข้อนั้น ได้แก่ **เมตตากรุณา ๑ สัมมาอาชีวะ** และ **ทานกุศล ๑ สทารสันโดษ** และ **กามสังวร ๑ สัจจะ ๑** และ**อัปปมาทะ** หรือ **สติ สัมปชัญญะ ๑** ดังจะได้อธิบายแต่พอสังเขปให้พอสมควรแก่เวลาต่อไป

เมตตา คือความรัก ปรารถนาที่จะให้สัตว์ทั้งปวงอยู่ดีมีสุข **กรุณา** คือ ความสงสารผู้อื่นที่กำลังมีทุกข์ คิดจะช่วยให้เขาพ้นทุกข์ **เมตตากรุณาธรรม** นี้จัดเป็น **พรหมวิหารธรรม** คือ **ธรรมประจำใจอันประเสริฐของผู้มีคุณความดียิ่งใหญ่** เมื่อตนเองอยู่ดีมีสุข ก็ปรารถนาให้ผู้อื่นมีสุขด้วย เมื่อเห็นผู้อื่นมีทุกข์ก็คิดหาทางช่วยเหลือตามกำลังของตนเพื่อให้เขาได้พ้นทุกข์ ผู้มีคุณธรรมนี้จึงย่อมเป็นผู้รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา คือ รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่นนั่นเอง ผู้ที่ได้บำเพ็ญเมตตากรุณาธรรมมามาก และแก่กล้าเป็นเมตตาบารมี อุปบารมี และถึงปรมัตถบารมี ย่อมเป็นผู้มีผิวพรรณผุดผ่อง ย่อมเป็นที่รักของหมู่ชนและแม้เทพยดาทั้งหลาย และย่อมเป็นผู้ที่มีศัตรูและมีเวรภัยน้อย ศัตรูหมู่อมิตรผู้คิดร้ายมักทำอันตรายมิได้ และศัตรูมักพ่ายแพ้ภัยตัวเอง

สัมมาอาชีวะและ**ทานกุศล** คือ **การประกอบอาชีพโดยชอบ** คือ **สุจริต** ไม่คดโกงเขาเลี้ยงชีพ **ทรัพย์สินที่ทำมาหาได้โดยสุจริต ย่อมไม่วิบัติฉิบหายเพราะภัยต่าง ๆ** เช่น โจรภัย ราชภัย ภัยจากสงคราม และแม้ภัยทางธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ไฟไหม้ ลมพายุ แผ่นดินไหว และแผ่นดินถล่ม เป็นต้น **ผู้ประกอบสัมมาอาชีวะจึงเป็นผู้มีฐานะมั่นคงไม่ตกต่ำ** และยิ่งเป็นผู้**ประกอบทานกุศล**ไว้มาก เป็น**ทานบารมี อุปบารมี** และถึง**ทานปรมัตถบารมี** ก็ ยิ่ง**ได้รับผลจากบุญบารมีที่ได้ประกอบบำเพ็ญไว้ดีแล้ว เป็นผู้เจริญด้วยมนุษยสมบัติ** ได้แก่ เป็นผู้มีรูปสมบัติงดงาม มีโภคทรัพย์มาก มีบริวารมากและเป็นผู้มีความรู้ความสามารถคู่คุณธรรมที่สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไปมาก ก็จะยิ่ง**มีผลให้เจริญด้วยสวรรคสมบัติ** และถึง**นิพพานสมบัติ** ได้

ส่วน**ผู้ที่มักประกอบมิจฉาอาชีวะ** คือ มักประกอบอาชีพที่ไม่ชอบธรรม กล่าวคือ **ทุจริต** คดโกงเขาเลี้ยงชีวิต **ก็ย่อมจะได้รับผลตรงกันข้ามกับผลของการประกอบสัมมาอาชีวะ** เพราะเหตุนั้น **ผู้ที่ทำมาหากินไม่ขึ้น** หรือ **เป็นบุคคลยากจนค่นแค้น พึงเข้าใจได้เลยว่า เพราะขาดทานกุศล**

จึงไม่มีบุญกุศลคุณความดีจากการที่ได้เคยบริจาคหรือ**เสียสละมาก่อนเป็นทุน**หรือ**เป็นเสบียงเลี้ยงตัว ที่จะคอยเกื้อหนุนให้การทำมาหาเลี้ยงชีพเจริญขึ้นได้ บางคนจึงยากจนค่นแค้น** และ**ถึงอับจนเลยทีเดียว**

เพราะเหตุนั้น **บุคคลไม่พึงประมาท ไม่พึงละเลย**เรื่อง**สัมมาอาชีวะ**และ**ทานกุศล**นี้ **บัณฑิตผู้มีปัญญาจึงเป็นผู้ตั้งตนไว้ชอบ โดยประกอบแต่สัมมาอาชีวะ** และ**ทานกุศล ให้ยิ่งยวด แก่กล้าขึ้นไปเป็นทานบารมี ทานอุปบารมี** และ **ถึงเป็นทานปรมัตถบารมี อันมีผลให้การบำเพ็ญกุศลคุณความดีข้ออื่น ๆ เจริญขึ้นตามไปด้วย ก็จะได้รับผลเป็นความเจริญรุ่งเรือง**และ**สันติสุขแก่ชีวิตยิ่ง ๆ ขึ้นไป จนถึงมรรคผลนิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ ทั้งปวงและที่เป็นบรมสุข ได้ใน ที่สุด**

สทารสันโดษและ**กามสังวร** คือ พอใจแต่เฉพาะคู่ครองของตน มีความสำรวมในกาม รู้จักยับยั้งชั่งใจควบคุมตนในทางกามารมณ์ ไม่สำส่อนในกาม ครอบครัวใดที่พ่อบ้าน-แม่เรือนประพฤติปฏิบัติตนด้วยคุณธรรมข้อนี้ ครอบครัวนั้นจะมีแต่ความอบอุ่นและสันติสุข แม้การทำมาหากินก็เจริญก้าวหน้าดี มีความเจริญด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ และความสันติสุข มีอุปสรรคข้อขัดข้องในกิจการงานน้อย ส่วนครอบครัวใดที่มีพ่อบ้าน-แม่เรือนเป็นคนทุศีล มักมากในกามารมณ์ ไม่มีความสันโดษในคู่ครองของตน หมกมุ่นอยู่แต่ในกาม สำส่อนในกามแล้ว ครอบครัวมักจะแตกแยก มีการทะเลาะเบาะแว้งกันมาก แม้การทำมาหาเลี้ยงชีพก็ไม่เจริญ มักมีอุปสรรคในการงานมาก และมักจะเสื่อมลาภ เสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียง และมักได้รับแต่ความนินทาว่าร้าย และความทุกข์ แม้ตระกูลที่เคยมั่งคั่งก็ถึงความเสื่อมได้โดยง่าย

สัจจะ คือความจริง หมายความว่า เป็นผู้กล่าวแต่วาจาที่จริง ไม่โป้ปดมดเท็จ หรือหลอกลวงต่าง ๆ เป็นคนจริงใจต่อตนเองและผู้อื่น คือมีแต่ความจริงใจต่อกัน ผู้ที่มีสัจจะย่อมเป็นที่ยอมรับนับถือ เชื่อถือจากชนทั้งหลาย ส่วนผู้ที่ไร้สัจจะก็ย่อมไม่เป็นที่ยอมรับนับถือ เชื่อถือจากผู้อื่น

อัปปมาทะ หรือ **สติสัมปชัญญะ** คือ เป็นผู้ไม่ประมาทมัวเมาในชีวิต เป็นผู้**มีสติ** คือความระลึกได้ด้วยปัญญาอันเห็นชอบ ก่อนจะคิด-พูด-ทำ

ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรเป็นหนทางไปสู่ความเจริญ อะไรเป็นหนทางไปสู่ความเสื่อม ระลึกได้แล้ว ก็เลือกวิธีปฏิบัติตนแต่ในทางที่ดี ที่เป็นคุณประโยชน์ ที่เป็นทางนำไปสู่ความเจริญและสันติสุข แต่ถ้าพลั้งพลาดเผลอสติประพฤติปฏิบัติไปในทางไม่ดี หรือทางเสื่อมบ้าง ก็รู้สึกตัว เรียกว่า **มีสัมปชัญญะ** แล้วกลับตัวกลับใจ ประพฤติปฏิบัติตนตั้งตนอยู่แต่ในคุณความดี ดำเนินชีวิตไปแต่ในทางเจริญ ไม่ไปในทางเสื่อม ที่เป็นโทษ เป็นความทุกข์เดือดร้อน ผู้ที่ไม่ประมาทหลงมัวเมาในชีวิต เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะรู้ดีรู้ชั่ว รู้บาป-บุญ คุณ-โทษ รู้ทางเจริญ-ทางเสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริงเพียงไร ชีวิตก็จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขเพียงนั้น ไม่มีเสื่อมเลย

ส่วนผู้ที่ประมาท หลงมัวเมาในชีวิต ขาดสติสัมปชัญญะด้วยความโง่เขลาเบาปัญญา ไม่รู้บาป-บุญ คุณ-โทษ ไม่รู้ทางเจริญ-ทางเสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริง หรือก็พอรู้อยู่เหมือนกัน แต่ไม่นำพาที่จะตั้งตนอยู่ในคุณความดี หันไปประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่ชั่ว นึกว่าไม่เป็นไร หรือว่า ไม่มีใครรู้-เห็น ก็หลงดำเนินชีวิตไปสู่ความเสื่อม นำตนไปสู่ความทุกข์เดือดร้อนได้ทุกเมื่อ

เพราะเหตุนั้น บัณฑิตผู้มีปัญญาจึงไม่ประมาทในชีวิต ดำเนินชีวิตด้วยความมีสติสัมปชัญญะ และด้วยปัญญาอันเห็นชอบ ชีวิตของท่านผู้เช่นนี้ จึงมีแต่ความเจริญและสันติสุข สวัสดีในทุกเมื่อ

กล่าวโดยสรุป ผู้ที่ได้เคยประพฤติปฏิบัติตนอยู่แต่ในคุณความดี เป็นบุญเป็นกุศล คือเป็นผู้งดเว้นความชั่วทั้งปวง บำเพ็ญตนอยู่ในกรอบแห่งศีลธรรม เป็นผู้กระทำแต่กรรมที่ดีงามมาแต่ปางก่อน คือแต่อดีต จนถึงปัจจุบันเพียงไร ย่อมจะได้รับผลจากบุญกุศลคุณความดีที่ได้กระทำไว้แล้วนั้น เป็นความเจริญและสันติสุขในชีวิตมากเพียงนั้น เพราะเหตุนั้นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายจึงตรัสสั่งสอนหลักประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่แต่ในคุณความดี ๓ ประการ คือการไม่ทำความชั่วทั้งปวง ๑ การยังกุศลให้ถึงพร้อม ๑ และการชำระจิตใจให้ผ่องใส ๑ เพื่อให้สาธุชนประพฤติปฏิบัติตาม จักได้ถึงความเจริญและสันติสุขในชีวิต ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ ทุกท่าน

ผู้สนใจปฏิบัติธรรม ขอเชิญเข้ารับการฝึกอบรม ที่สำนักงานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กรุงเทพฯ

ทุกวันจันทร์ พฤหัสบดี เวลา ๑๘.๓๐ น. และทุกวันอาทิตย์ รอบเช้า เวลา ๐๙.๓๐ น. รอบบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ น.

วันนี้ขอยุติการปาฐกถาธรรมเพียงเท่านี้ ขอความสุขสวัสดีจงมีแด่ท่านผู้ฟังทุกท่าน

เจริญพร ❑

ตอบปัญหาธรรม

ตอบปัญหาธรรม

โดย

พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล

โทษของการดูหมอ

❑ ***ถาม*** *หลวงพ่อช่วยบรรยายให้ผู้ปฏิบัติธรรมรุ่นนี้เขาซึมลึก ๆ หน่อยซิเจ้าคะว่า เรามาอยู่ตรงนี้ทำไม? หลวงพ่อทราบไหมคะว่ามีการดูหมอ มีการทะเลาะกัน หลวงพ่อไม่ต้องออกอากาศนะคะ ค่าดูหมอ ๓๐ บาทต่อหนึ่งคน ที่ท่านมหาองค์ที่ดูแลจัดระเบียบท่านพูดวันนั้น ท่านไม่ผิด ท่านทำถูกต้องที่สุด ดิฉันว่าท่านดีแล้ว*

❍ **ตอบ** "ท่าน" นี้คงจะหมายถึงพระที่ดูแลสถานที่ ท่านคงพูดอะไรไป ก็กล่าวโดยสรุปตรงนี้ก็ได้ พูดในหลักธรรมแล้วว่า การมาปฏิบัติธรรมที่นี้ เราตั้งเป้าของเราไว้แล้วว่าเราจะมาสลัดตนออกจากทุกข์ทั้งปวง **สพฺพทุกขนิสฺสรณ** เราจะมาสลัดตนออกจากทุกข์ทั้งปวง **นิพฺพานสจฺฉิกรณตฺถาย** เราจะมาทำนิพพานให้แจ้ง นั่นหมายความว่าเรามีหน้าที่รับผิดชอบต่อตัวเองในการมาศึกษาและปฏิบัติธรรม เพื่อทำความเข้าใจให้แจ้งชัดว่า การมีชีวิตเวียนว่ายตายเกิดในสังสารจักรนี้มีทุกข์มาก และ

ที่เป็นทุกข์เช่นนั้นก็เพราะมีเหตุแห่งความทุกข์เป็นเหตุเป็นปัจจัยปรุงแต่งสัตว์โลกให้เป็นไปกรรมไม่ดีจึงเป็นทุกข์ ในส่วนที่ทำกรรมดีก็เป็นสุข เมื่อทำทั้งดีและชั่วก็ทุกข์ระคนสุข สุขก็ไม่ถาวร ลงท้ายก็ทุกข์อย่างเก่า ทีนี้กรรมไม่ดีมีอะไรบ้าง คงไม่ต้องแจกแจง แต่ว่าอย่างน้อยท่านทราบความประพฤติผิดศีลเป็นความประพฤติไม่ดี อุบาสกอุบาสิกามาอยู่ที่นี่จึงตั้งใจรักษาศีล ๘ เพื่อที่จะรักษากาย วาจา ใจให้เรียบร้อยดีไม่มีโทษต่อตนเองและผู้อื่น สามเณรรักษาศีล ๑๐ พระตั้งใจรักษาศีล ๒๒๗ นั่นจำเพาะที่มีมาในพระปาฏิโมกข์ นอกพระ-ปาฏิโมกข์อีกต่างหาก ก็ต้องการให้สำรวมกาย วาจาให้เรียบร้อยดี ไม่มีโทษ ซึ่งความจริงไม่ใช่ศีล ๘ ข้อ ๑๐ ข้อ หรือ ๒๒๗ ข้อเท่านั้น แต่มีมากกว่านั้นมากมาย อะไรขึ้นชื่อว่ากายทุจริตคือไม่ดีทางกาย เป็นอันให้โทษทั้งหมด เราต้องศึกษาว่าที่ไม่ดีนั้นมีอะไรบ้าง แม้กระทั่งเรามาดูหมอ ก็ไม่ทราบว่าใครเป็นคนดูละ และก็จะไม่ถามหาด้วย แต่ให้ทราบว่าการมาดูหมอไม่ใช่กิจที่พึงกระทำ ณ สถานที่นี้ และในขณะเช่นนี้ เพราะนั้นไม่ใช่ทางให้หลุดพ้น เราจะทำอะไรจะต้องทำเฉพาะในส่วนที่เป็นทางให้หลุดพ้นให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ส่วนผู้ที่มาดูก็ไม่ได้ผลให้เป็นความพ้นทุกข์ได้อย่างแท้จริง เพราะว่าถ้าหมอเขาดูว่าชะตาไม่ดี เราก็เสียใจ เป็นห่วงเป็นใยตัวเอง ดีไม่ดีก็ต้องเชื่อหมอว่า ต้องสะเดาะเคราะห์อย่างนั้นอย่างนี้ แต่ถ้าหมอว่าดี จะดี ก็ลิงโลดดีอกดีใจประมาทต่อไปอีก ที่แท้คนจะดีหรือไม่ดีไม่ต้องดูหมอ ถ้าทำไม่ดี ดูหมอเอาหมอมาเรียงตั้งแต่นี้ไปถึงกรุงเทพฯ ก็ช่วยอะไรไม่ได้ แต่ถ้าทำดีไม่ต้องมีหมอเลยสักหมอเดียวก็ดี แต่บางครั้งบางท่านอาจจะนึกว่า เอ๊ะเดี๋ยวนี้ก็ทำดีแล้วแต่ยังไม่ได้ผลดี หรือว่ามันเป็นอย่างนั้นอย่างนี้อยู่ กรรมเก่ายังไงล่ะ มันกำลังให้ผล หมอก็ช่วยไม่ได้ ถ้าหมอช่วยได้ พระพุทธเจ้าตั้งแก๊งค์แล้ว ดูหมอซะเลยไม่ต้องมาสอนให้ปฏิบัติธรรมหรอก

เพราะฉะนั้น เรื่องหมอดูนี่เกือบไม่มีผลเลยในชีวิตถ้าคนที่มีปัญญา เพราะจะดีหรือชั่วอยู่ที่เราทำ เราทำดี ทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล หมอดูทำอะไรไม่ได้ ดูก็ไม่เห็นมีอะไรที่จะต้องไปศักดิ์สิทธิ์อะไร เพราะฉะนั้น พูดเรื่องนี้มาก็วกมาถึงเรื่องก็เรามาศึกษาปฏิบัติธรรมเพื่อความพ้นทุกข์ เพื่อกระทำคุณความดี ให้เกิดความเจริญและสันติสุขและพ้นทุกข์ เราถามตัวเองก่อนว่า ดูหมอช่วยให้พ้นทุกข์ไหม? ทั้งผู้ดูหมายถึงผู้ที่เป็นหมอ และผู้มาขอให้ดูนั่นแหละ มันใช่ไหมทางพ้นทุกข์ เพราะคนเราจะทุกข์หรือจะสุขจะดีหรือจะชั่วมันอยู่ที่กรรมการกระทำของเรา เท่านั้นเอง ไม่มีอะไรอื่น มีเท่านี้แหละ ไม่ต้องไปหาอะไร ทำดีก็สบาย ทำไม่ดีก็ไม่สบาย มีเท่านี้ ให้เรามารู้ตรงนี้มีหลักตรงนี้แล้วสบาย นี้ในเรื่องของที่กล่าวว่าการดูหมอ

แม้กระทั่งไปถึงการใบ้หวย การพนันเวลาเล่นไปแล้วผีสิงนะ มันเหมือนผีสิงนะ อาตมาสมัยเป็นคฤหัสถ์ก็เคยเล่นนะการพนัน ไม่ใช่ไม่เคย เล่นอะไรมันติดไอ้นั่นแหละ

โยม เล่นไพ่ติดไพ่ เล่นหวยติดหวย ซื้อล๊อตเตอรี่ติดล๊อตเตอรี่ ขณะรู้ ๆ มันแกะไม่ออกนะโยม เพราะฉะนั้นมันเป็นประเภทผีสิงนะอบายมุขนะมันหนักพอ ๆ กันกับยาเสพติดนะ เพราะฉะนั้นตัดได้เลิกได้ดี แล้วนอกจากนั้นผู้ให้หวยอย่านึกว่าดี ทำให้ผู้อื่นติดอบายมุข ตนเองเป็นเปรตด้วย ไม่ว่าเป็นพระเป็นเณรเป็นเถรเป็นชี ไม่เจริญหรอกชีวิตน่ะ ไม่ว่าใคร กายในกายเป็นเปรตตามสายปฏิจจสมุปบาทธรรม อวิชชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร สังขารเป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณ วิญญาณเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป นามรูปเป็นปัจจัยให้เกิดสฬายตนะ สฬายตนะเป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะ ผัสสะเป็นปัจจัยให้เกิดเวทนา เวทนาเป็นปัจจัยให้เกิดตัณหา ตัณหาละที่นี้ ทั้งภวตัณหาชื่นชมยินดี ถ้าเกิดถูกหวยหรือว่าใบ้หวยไปแล้วบังเอิญมันถูก คนอื่นเขาชื่นชม แหมชอบใจและก็คนที่ไปตีหวยถูกก็ดีใจ ยึดติดตัณหาเป็นปัจจัยให้เกิดอุปาทาน ยึดมั่นถือมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐิ เป็นการกระทำทางกาย ทางวาจา และทางใจ ทำให้เกิดภพ ชาติ เกิดเลยตามสายปฏิจสมุปบาทธรรม กายในกาย ณ ภายในเปลี่ยนจากกายสุคติจากกายมนุษย์ละเอียดที่บริสุทธิ์ผ่องใสถ้ามีศีลมีธรรม เป็นกายเปรตเหมือนกายมนุษย์แต่ว่าซ่อมซ่อ ตัวสูง ๆ ใหญ่ ๆ ตัวเองไม่รู้ แต่หน้าดำ ๆ หน้าไม่มีราศี และเดี๋ยวก็เดือดร้อน เพราะมันทุกข์ นำไปสู่ความทุกข์ ชาติ ชรา มรณะ ทุกข์ก็เท่านั้น เพราะฉะนั้นก็อุตส่าห์มีแม่ชีมาขอให้หลวงพ่อมาบอกผู้ที่มาปฏิบัติที่ยังหลงผิด ให้ถามตัวเองก่อน ปฏิบัติทำไม? ปฏิบัติเพื่อสลัดตนออกจากทุกข์ ถ้าเราทำอะไรที่มันผูกพันตัวเองเข้าไปสู่ ความเป็นทุกข์ทำทำไม? และเราต้องรู้ด้วย มันไม่พ้นทุกข์ มันกลับผูกพันตัวเองเข้าไปในทุกข์ เพราะการกระทำของเราเพราะฉะนั้นจงเลิกละเสีย และก็ตั้งใจกระทำคุณความดี ให้มีผลเป็นความเจริญและสันติสุขต่อตัวเองและพ้นทุกข์ตาม แนวทางพระพุทธศาสนา เริ่มตั้งแต่ ทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล และ ก็ศีล สมาธิ ปัญญา ให้ถึงอธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ให้ถึงธรรมโคตรภู โสดา พระสกิทาคา พระอนาคา อรหัต ถึงตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า แต่ละท่าน ๆ ก็มีสิทธิ์ทำและดำเนินไปในแนวทางนี้ ธรรมะเป็นเครื่องชี้ทางมีอยู่แล้ว ผู้บอกก็มีอยู่แล้ว ท่านจะเดินหรือท่าน ไม่เดินก็ตัวท่าน อาตมาก็เลยบอกเท่านี้ อันนี้ก็ให้เป็นที่เตือนใจ นึกว่าแม่ชีที่เขียนมานี้คือผู้ชี้ขุมทรัพย์ให้ จงนึกขอบคุณและอนุโมทนาท่านด้วย และถ้าหากมีพระที่ท่านดูแล ท่านบอกหรือตักเตือนอะไรกันก็อย่าโกรธ จงนึกทีเดียวทุกท่านมีเมตตาปรารถนาให้ได้อยู่ดีมีสุขและพ้นทุกข์ แต่การกระทำอาจจะกระทบกระเทือนจิตใจไปบ้างอย่าถือสา เพราะนั้นท่านกำลังชี้ขุมทรัพย์ให้ บางทีพอชี้ขุมทรัพย์อยู่ทางนี้หน้าหันมาท่านนี้ บางทีท่านก็เลย อาจจะนะ ก็ตบหน่อย นี้อยู่ทางนี้ ไปอย่างนี้ ท่านอาจจะตบแก้มหน่อย บอกให้ไปทางนี้ บอกทีไรหันออกนอกทางทุกที ไม่ยอมฟังอย่างนี้อาจจะมีได้เป็นได้

วิชชาธรรมกายกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

❑ **ถาม** *หลวงพ่อทำไมไม่ใช้วิชชาธรรมกาย ช่วยจัดการพวก IMF*

❍ **ตอบ** เคยมีคนถาม ไม่รู้เมื่อไหร่จำไม่ได้แล้ว โลกจะแตกบ้างละ นี่วันนี้มีผู้ใหญ่ท่านหนึ่งเป็นยศนายพันเอกเกษียณอายุแล้วก็บอกว่า หลวงพ่อทำไมไม่ใช้วิชชาธรรมกายช่วยจัดการพวก IMF เฉพาะบุคคลก็ตาม หรือส่วนรวมก็ตาม ที่จะได้ผลดีหรือไม่ดี มันขึ้นอยู่ที่กรรมของแต่ละบุคคลแล้วมารวมเป็นส่วนรวมส่งผลให้ พระชี้ทางให้ บอกไปเถอะ ตั้งแต่เลือกตั้ง อย่าไปสนใจพวกที่ขายเสียง เราไม่ต้อง อย่าไปสนใจเรื่องการซื้อเสียง และเราไม่ต้องขายเสียง ใครดีเลือกไป แต่ถ้าคนดีนั้นเขาให้เงินเอาไปเถอะ คนไม่ดีถ้าเขาให้เงินถ้าเขาไม่มีเงื่อนไขอะไรก็เอาไปเถอะ เขาให้นี่ แต่เลือกใครมันเรื่องของเรา แต่ประชาชนมีความฉลาดแค่ไหน โดยส่วนรวมทั้งหมดทั้งประเทศที่จะเลือกคนดีมาทำหน้าที่ ก็เห็นแก่เงินกันซะมากต่อมาก เมื่อเลือกคนมือไม่ถึงหรือจิตใจไม่ดีพอ มันก็มีผลต่อชาติบ้านเมืองอย่างนี้ ไปโทษใคร นี่เขาทำดีที่สุดแล้วมันได้เท่านี้ หมายถึงว่ารัฐบาลที่เขาพยายามตั้งใจแก้ไขดีที่สุดแล้ว เขาทำได้เท่านี้ ก็เป็นกรรมของพวกเราที่ไปเลือกเอาคนที่มือไม่ถึงบ้าง มือเน่าบ้าง เอาไปเป็นผู้แทนของเรา ไม่ต้องไปพูดถึงชาติบ้านเมืองขนาดใหญ่หรอก ส.ส. น่ะ เอาแค่เลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็ยุ่งแล้ว โปรยเงินกันแล้ว ซื้อเสียงกันแล้ว ขายเสียงกันแล้ว ทั้ง ๆ ที่รู้ก็เอา แล้วไปโทษใคร พระสอนไปเถอะ เขาไม่ฟัง ถ้าฟังมันก็ดี นั่นมันเรื่องใหญ่ เรื่องชาติบ้านเมืองไม่ใช่ไปแก้ได้ง่าย ๆ แต่ว่าผู้พูดผู้ถามก็ไม่ได้ถามในฐานะผู้แทนปวงชนนะ ถามในฐานะที่ท่านมีความรู้สึกลึก ๆ ส่วนตัว ว่าวิชชาธรรมกายก็พอช่วยอะไรได้บ้างบ้านเมือง หรือท่านจะคาดหวังมากไปก็ได้ ท่านก็เลยถามว่า เราทำไมไม่ช่วย ก็เลยตอบท่านไปว่า พระก็ช่วยอย่างพระ ช่วยอยู่แล้ว ถ้าไม่ช่วยยิ่งกว่านี้หลายเท่า ท่านดูประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศที่เขาต้องล่มจมทางฐานะเศรษฐกิจเดี๋ยวนี้ ถึงรบราฆ่าฟันกันแล้วนะ ประเทศเพื่อนบ้านอย่างอินโดนีเซียอย่างนี้เป็นต้น

เพราะฉะนั้น ประเทศไทยเราดีแล้ว มีพระพุทธศาสนา มีวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ไม่ช่วย ช่วยกันอย่างที่สุดแล้ว ได้เท่านี้ เพราะกำลังในการช่วยมีน้อย น้ำน้อยกับไฟมาก เหมือนไฟกำลังไหม้พรุไหม้ป่า น้ำมีอยู่หน่อยหนึ่งก็ช่วยได้เท่าที่ช่วยได้ เพราะฉะนั้น วัดหลวงพ่อสดธรรมกายารามในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เราพยายามที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนให้เป็นผู้มีศีลมีธรรม ให้ปฏิบัติให้ถึงธรรมกายให้ได้เยอะ ๆ แล้วมีอะไรเราช่วยกัน ช่วยได้มาก ถ้าจะคิดว่าช่วยได้อย่างไร อันนั้นเป็นเรื่องของผู้ที่เจริญภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูงที่ละเอียด ๆ ที่หลวงพ่อท่านสอนท่านแนะนำไว้ เอามาพูดอีกก็มันจะเป็นเรื่องที่คนอื่นจะเอามาคิดในแง่ไม่ดีได้ คือว่าเขาไม่เข้าใจวิชชาธรรมกาย เอาแค่ปฏิบัติธรรมกายก็ยังมีคนต่อต้าน คอยจะโจมตี มีอยู่ไม่ใช่ไม่มี แต่เราก็ทำของเรา แต่ผลของการกระทำของเรา หรือมันจะเป็นผลจากของใคร ๆ ที่เขาช่วยกันทำหมดทั้งประเทศนี่ มีคนดีมีพระดีมาช่วยกัน เราไม่ได้ว่าเราช่วยเพราะเราเก่งคนเดียว ไม่ใช่ อาจจะมีคนดีมีพระดีที่เขาช่วยอื่น ๆ อีกก็ได้ แต่ให้สังเกตอยู่อย่างหนึ่งว่า ตั้งแต่ปีที่แล้ว (พ.ศ.๒๕๔๐) มีข่าวเริ่มต้นจำได้ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-มีนาคมมาถึงเมษายน เขาบอกจะแล้งใหญ่เลย ประเทศไทยนี่ว่ากันปีที่แล้วก่อนนะ นี่ก็เหมือนกัน เพราะผลกระทบจากเหตุการณ์ธรรมชาติ รู้สึกเขาจะเรียกว่า เอลนิโญ - ลานิญา ตั้งแต่ปีที่แล้ว เขาทำนายทายทักว่าบ้านเมืองจะ... มโหฬารละ คือว่าจะมีการรบราฆ่าฟันกันมีเรื่องราวถึงนองเลือดถึงบ้านเมืองจะพังพินาศกันเยอะเลยหลายครั้งหลายตอนเมื่อปีที่แล้ว ท่านสังเกตดูซิว่ามันเป็นยังไงหรือเปล่า? เพราะเหตุไร? ท่านมาปฏิบัติที่นี่ บางคนอาจจะมีความรู้สึกบ้าง แต่เราไม่อาจจะไปพูดไปโฆษณาอะไรได้ทั้งสิ้น เราทำของเราไปเท่าที่เราทำได้ ฝ่ายพระก็ต้องทำอย่างพระ โยมก็ต้องทำอย่างโยมให้เป็นผู้มีศีลมีธรรม มันก็เหมือนเอาน้ำฉีดไฟกำลังไหม้ ถ้าไฟมันมากความเสียหายมันมาก น้ำมีเท่าไหร่มันก็ช่วยได้เท่านั้น มาปีนี้ก็เหมือนกันจะเกิดเรื่องใหญ่เรื่องโตอีกหลายครั้ง หนัก ๆ เข้าบอกแผ่นดินจะถล่มแล้ว ก็ได้ยินได้ฟังกันอยู่ แต่ก็ไม่ค่อยเป็นอย่างนั้นหรอก มันดีกว่าที่พยากรณ์ไว้ตั้งเยอะ เอาง่าย ๆ ที่ว่าแล้งจัดร้อนจัดเมื่อเร็ว ๆ นี้ ที่ผ่านมา อย่างหนักเลย อีสานเสร็จแน่...ตาย แต่คณะของเราไปสอนภาวนาวิชชาธรรมกายที่จังหวัดบุรีรัมย์ ขอนแก่น อุดรธานี หนองบัวลำภู เป็นต้น ฝนตก ตกมากด้วย คืออาตมาไปประกอบพิธียกพระประธานประดิษฐานในอุโบสถวัดลุมพินีวัน ที่ จ.อุดรธานี มืดครึ้ม ฝนตกล่วงหน้า ๒-๓ วัน ก่อนอาตมาไป แต่พอวันไปก็ไม่ตก ค่อยยังชั่วหน่อย ครึ้มเย็นสบาย สบายจนหนาวนะ วันนั้นอาตมาหนาวเลยนะ น้ำมีทั่ว นี่คือตัวอย่าง แล้วอาตมาไปเปิดการอบรมที่จังหวัดบุรีรัมย์ ว่าไปทำไมมีก็บ้านเกิดนั้นแหละ อำเภอนางรอง ฝนก็ตกล่วงหน้า ๓ วัน พอวันไปถึงฝนก็หยุดให้หน่อย พอกลับมาฝนก็เลยลง ๓ วัน ๓ คืน และไม่ลงเฉพาะที่บุรีรัมย์ด้วย บรรดาบริเวณ

ที่ไปสอนภาวนาคณะของเราหน่วยพุทธภาวนา วิชชาธรรมกายเคลื่อนที่ไปสอนฝนตกตลอด หลวงพี่พระมหาสุบรรย์คงจะชี้แจงให้ทราบได้ เพราะท่านเป็นคนอยู่ที่นั่น หลวงพี่มหาสัจจาอยู่นานกว่าหลวงพี่มหาสุบรรย์ ทราบดี แต่หลวงพี่มหาสุบรรย์นั้นได้เดินทางมาก่อนขณะที่ฝนตก ผ่านมาทางนครราชสีมาและก็ขึ้นไปขอนแก่น อุดรธานี สกลนคร หนองบัวลำภู หนองคาย ทางโน้นฝนตกตลอด จะว่ายังไง วันนี้มีมาหลัด ๆ ไม่ทราบว่าคุณโยมหายไปไหน อยู่หรือไม่ก็ไม่รู้? มาจากชัยบาดาล ลพบุรี หรือสระบุรี เขาบอกว่าอยากได้ฝนสักหน่อย ฝนก็ตก นี้ ๒ คืนติดกัน เขาเลยมาบอกเมื่อกี้ เมื่อตอนบ่ายโมง นี่ก็เพราะวิชชาธรรมกาย ว่าชะตรง ๆ ไม่ต้องอ้อมค้อมละ อาจจะผสมฝนหลวงด้วยบ้างหรือเปล่าไม่รู้นะ ไม่ทราบว่าฝนหลวงเขาทำหรือเปล่า? แต่ที่แน่ ๆ พระเณรที่ถึงธรรมกายเขาช่วย บอกชะตรง ๆ อย่างนี้ แต่มันได้ผลบ้างไม่ได้ผลบ้าง ไม่รู้นะ แต่ที่เล่ามานี้ก็มีผลตามสมควรในที่ ๆ มีการปฏิบัติธรรม นี่ต้องบอกสมัยหลวงพ่อก็เป็นอย่างนั้น หลวงพ่อวัดปากน้ำนี่พอข้าวสารจะหมด เรือเอี้ยมจุ้นก็ขนข้าวสารขนข้าวเปลือกมาส่ง ทำไม เพราะตรงไหนฝนจะแล้งก็มาหาหลวงพ่อ บอกหลวงพ่อเจ้าขาหรือหลวงพ่อครับช่วยผมด้วยตรงนั้นแห้งแล้งเหลือเกิน ท่านก็บอกว่าอย่างนั้นกลับไปรักษาศีลปฏิบัติธรรม สัมมาอะระหัง ท่านก็สอนให้นั่ง ก็บอกกันหมดทั่วทั้งหมู่บ้าน ฝนก็ตกซิทีนี้ ตกต้องตามฤดูกาล ก็นี่วิชชาธรรมกายเขาช่วยอย่างนี้ แต่ก็ช่วยได้เท่าที่พอช่วยได้ คือคนมีศีลมีธรรม ใช่ไหม แต่คนไม่มีศีลไม่มีธรรม กบฏคดโกงเขาไว้บางทีก็โดนหนักหน่อย รู้ตัวก็กลับตัวกลับใจซะทำความดี บรรดาเศรษฐี มหาเศรษฐี ที่เขาเดือดร้อนเงิน บริษัทโรงงานต่าง ๆ ที่เดือดร้อนอะไร ๆ ต่าง ๆ บางทีก็ทำบุญไม่เป็น พระยังไม่รู้ซ้ำ ไหว้พระยังไม่เป็นเลย ศีลว่ายังไงยังไม่รู้เลย แล้วจะไปได้เรื่องอะไร นี่แหละก็หลงระเริงนึกว่าหาเงินง่าย ๆ กู้เงินเขามาได้ง่าย ๆ ก็ใช้เงินอย่างมโหฬารไปในทางที่ไร้ประโยชน์เสียมาก ไม่ก่อให้เกิดผลิตผล ในทางเศรษฐศาสตร์ คือว่าผิดมันผิดมานานแล้วที่เรียกว่าเศรษฐกิจฟองสบู่ ไปกู้เงินเขามาได้ ดอกเบี้ยถูก ๆ ก็เอามาใช้อย่างสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือย เปิดบริษัททำอะไรต่ออะไรมากมายก่ายกอง ใช้เงินอย่างมากมาย แต่พอเงินมันไม่มีเกิดขาดสภาพคล่องขึ้นมา เพราะเศรษฐกิจฟองสบู่ฟองมันแตก ค่าของเงินรักษาไว้ไม่ได้ ต้องปล่อยให้ลอยตัวตามธรรมชาติ ก็สวัสดีเท่านั้นซิ ค่าของเงินมันก็ถูกลง ๆ ต่ออัตราที่เคยกู้เอาไว้ อยู่เฉย ๆ ก็มีหนี้เพิ่มขึ้นเป็นกระตั๊กขึ้นไปอย่างนี้ก็เสร็จน่ะซิ สวัสดีซิอย่างนี้ ทีนี้จะไปขอให้เขามาช่วย หมดทั้งประเทศมันต้องตกอยู่ในเงื่อนไขของเขา และคนก็โลภไม่มีที่สิ้นสุด เพราะว่าคนที่ให้เงินกู้มาแม้จะเป็นทางการในส่วนระหว่างประเทศ มันก็จ้องจะหาผลประโยชน์ ก็หาทางบีบให้เรา เพื่อส่งคืนเงินเขาได้ ดีไม่ดีก็ฮุบเอาซะโดยง่าย โดยประการว่าเมื่อของพวกเราจะเป็นธนาคาร เป็นสถาบันการเงินเป็นบริษัทห้างร้านดี ๆ หุ้นมันก็ตกหมด ตกจนต่ำจนเรี่ยพื้น เขาถึงจะมาซื้อเรา มาช่วยเรา นี่ส่วนภายนอกที่จะมาช่วย นั่นแหละเศรษฐกิจฟองสบู่ นั่นก็เพราะเขาโลภ แต่เขามีอำนาจในการโลภ ส่วนเรานั้นไม่มีอำนาจในการรักษาตัวเอง ขาดคุณธรรมในข้ออารักขสัมปทา ที่เคยพูดกันอยู่เสมอว่า ใครรู้จักรักษาทรัพย์ที่หามาได้โดยสุจริตให้ดี หรือกระทำให้มั่นคง หรือกระทำให้งอกเงยด้วยการอดออม ด้วยการประหยัด ตามสมควรแก่ฐานะ ก็เมื่อไม่ทำอย่างนั้นฟองสบู่มันก็แตก แตกแล้วก็เป็นอย่างที่เห็นนี่ แล้วทีนี้ก็มาพูดกันว่าพระหรือวิชชาธรรมกายทำไมไม่ช่วยมีมันช่วยได้นิดเดียวก็เลยเปิดให้ฟังซะ เรื่องนี้มันเป็นอย่างนี้

โทษของการทำให้ผู้อื่นตื่นจากสมาธิ

❑ ***ถาม*** *ขณะที่ผมตั้งใจนั่งสมาธิอยู่นั้นมีผู้ไม่ตั้งใจนั่งสมาธิอยู่ข้าง ๆ ส่งเสียงรบกวนบ้าง จนบางครั้งผมพลอยเสียสมาธิไปด้วย ผมอยากทราบโทษที่ให้ผู้อื่นตื่นจากสมาธิเป็นอย่างไรบ้างครับ?*

❍ **ตอบ** ทำให้ผู้อื่นตื่นจากสมาธิ ข้อ ๑ ตัวเองไปอบายภูมิ บอกได้เลยว่ามีโอกาสไปเกิดในอบายภูมิ เช่น อาจจะไปเกิดเป็นสัตว์นรก สัตว์ดิรัจฉาน ๒ อย่างนี้ก็ได้ เพราะโมหะของตัวเองไม่รู้บาปบุญคุณโทษ เพราะฉะนั้น ให้รู้ไว้ ไม่ว่าพระสามเณร หรือโยม ทำอะไรให้คนอื่นเขาตื่นจากสมาธิ อุปมาดังว่า เทียนเขากำลังจุด กำลังต่อเทียน กำลังสว่างขึ้น ท่านเองไม่มีเทียน มืดอยู่แล้ว ไปดับเทียนคนอื่นเขาอีก ตัวเองมืด ๒ เท่า ฉันใด คนที่ทำให้คนอื่นตื่นจากสมาธิก็เป็นฉันนั้นเหมือนกัน เพราะเหตุนั้นหลวงพ่อ

วัดปากน้ำท่านได้เคยแสดงธรรมไว้ว่า มีฤาษีหรือโยคีกำลังเจริญภาวนาอยู่ นกเป็นสัตว์เดรัจฉานอยู่แล้วอยู่บนกิ่งไม้ โผบินกระพือปีกที่จะบินไปพรึบ ๆ แล้วทำให้ฤาษีตื่นจากสมาธิ นกตัวนั้นตายแล้วลงต่ำลงไปอีก ไปอบายภูมิที่ต่ำลงไปกว่านั้นอีก อันนี้ก็เข้าใจว่าเป็นสัตว์นรก ให้บอกได้เลยว่า แม้ระหว่างที่มีชีวิตอยู่ต่อไปนี้ เมื่อผลกรรมตามทัน ก็อาจให้ผลเป็นคนหูหนวกเร็ว

เพราะฉะนั้นอย่านึกว่าเป็นเรื่องล้อเล่น การมาปฏิบัติธรรมนี่ ที่นี่อาตมาขอเจริญพรบอกญาติโยมให้ทราบและบอกให้ลูกเณรทั้งหลายรู้ด้วยว่า ใครทำให้คนอื่นตื่นก็เป็นบาปมาก โยมส่วนใหญ่ก็ไม่มี ถ้าจะมีก็คงเป็นเด็ก ๆ สามเณร บอกห้ามเท่าไรก็ไม่ยอมเชื่อ ก็เหมือนกับเด็กที่มองเห็นถ่านเพลิงที่แดง แต่ไม่รู้จักว่านั่นคือถ่านเพลิง เข้าไปกำ ตะปบเข้า ไฟก็ไหม้มือ ยิ่งโมหะไม่รู้บาป บุญ คุณ โทษ ก็เหมือนเด็กที่ไม่รู้ว่านั่นเป็นไฟ และไม่รู้ว่าจะทำยังไงถึงจะหายร้อน ก็กำใหญ่เข้าไปเลย นี่แหละผลกรรมนำลงต่ำ เหมือนก้อนศิลาที่ตกลงไปในบ่อที่ไม่มีก้น ยากที่จะโงหัวขึ้นมาสู่โลกมนุษย์ เพราะฉะนั้น ให้รู้สึกตัวไว้คนที่ทำผิดแล้วก็จงขอขมาเขาเสีย ถ้าใครอยู่ใกล้ ๆ ไปทำอะไรให้เขาตื่น เพราะฉะนั้น มาที่นี่ทำดีก็ดีเลิศ ถ้าทำไม่ดีก็ได้ผลเสีย เพราะเรื่องธรรมปฏิบัติไม่ใช่เรื่องธรรมดา นี้เป็นกรรมฐาน เป็นเรื่องใหญ่ เป็นบุญกุศลใหญ่ เหมือนกับว่าเป็นระเบิดที่มีอานุภาพสูง เอาไว้ใช้เข่นฆ่าศัตรู คือ อวิชชา กิเลส ตัณหา อุปาทาน เป็นทางมรรค ผล นิพพาน เป็นไฟฉายดวงใหญ่ เพราะฉะนั้น ถ้าทำไม่ดี ระเบิดลูกนั้นแหละ มันจะระเบิดโดนตัวเองเลยแหละ เพราะฉะนั้นให้สำรวมเอาไว้ อย่าล้อเล่นนะ

ดังตัวอย่างผลของกรรมประเภทนี้ ได้มีผู้สงจดหมายมาถึงอาตมาในเวลาเดียวกันนี้ ว่าอย่างนี้

"ข้าพเจ้านายมนตรี ตั้งจิตรมณีศักดา ขออโหสิกรรมต่อหลวงป๋าและพระธรรมกาย ด้วยกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม

เนื่องจากข้าพเจ้ามาปฏิบัติธรรมที่วัด ได้ทำเสียงรถยนต์ติดหล่มดังรบกวนสมาธิผู้ที่กำลังนั่งสมาธิ (ประมาณปี ๒๕๓๐ สมัยที่หลวงพ่อสังเวียนอยู่ประจำที่สถาบัน) ทั้งที่หลวงป๋าขอร้องทางเครื่องขยายเสียงแล้ว แต่ข้าพเจ้าก็มิได้หยุดรถ เหตุผลเพราะพวกข้าพเจ้าเลอะโคลนหมดทุกคน ฝนตกทุกวันรถจึงติดหล่ม

จึงขัดคำสั่งหลวงป๋าโดยมิได้ตั้งใจ ต่อมาข้าพเจ้าก็ได้รับความทุกข์ทรมานจากเสียงรบกวนจากข้างบ้านเป็นเวลานาน และต่อมาเมื่อประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ นี้ ข้าพเจ้าก็ทนเสียงรบกวนไม่ไหว ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร จึงนั่งสมาธิ และข้าพเจ้าเองรู้แล้วว่า เสียงรบกวนต่าง ๆ นั้นเป็นวิบากกรรมของข้าพเจ้าที่ทำเสียงรถยนต์ดังรบกวนผู้ที่กำลังนั่งสมาธิ (ที่สถาบัน)

ข้าพเจ้าจึงขอให้หลวงป๋าและพระธรรมกาย อโหสิกรรมให้ข้าพเจ้า ถ้ากรรมครั้งนี้พอจะอภัยให้ได้

ขอแสดงความเคารพอย่างสูง

มนตรี ตั้งจิตรมณีศักดา"

❑

เชิญร่วมอนุโมทนาต่อกุศลจิตอันงดงามของเหล่ากัลยาณมิตร
ผู้ที่ได้แสดงสว่างอันนิรันดร์แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยการอุปถัมภ์การพิมพ์นิตยสาร

หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล

พระสมาน กุสลจิตฺโต

หจก.ประวัติยนต์

คุณอุดม เรืองสุรัตน์

โรงเรียนอนุบาลสุนรา

คุณรวิศ สุวรรณแสง

คุณนัทธมน เลิศมหโชค

คุณสุเมธ วงศ์พิภพมงคล

คุณประจักษ์ ศิริบัณฑิตย์กุล

ครอบครัวสวนทวี โดย รุ่งวิทย์

คุณวริษฐ-คุณเรียม มงคลศรี และครอบครัว

คุณสุทัศน์-คุณสุนีรัตน์-ด.ญ.สุชญา นิ่มกุลรัตน์

คุณจันทร์ศรี-คุณระเบียบ สิงห์น้อย และครอบครัว

ผู้มีรายนามข้างต้นนี้ คือผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินบำรุงการพิมพ์นิตยสารธรรมกายแต่ละเล่มเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอบริจาคได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**
สำนักงาน : ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕, ๖๒๑-๑๒๓๕-๖

บ.บางกอกสลักภัณฑ์ และ บ.อิทธิผลอุตสาหกรรม ๑๙๙๓ จก. เป็นเจ้าภาพบริจาคเงินค่ารถรับสาธุชนไปปฏิบัติธรรมทุกวันเสาร์ต้นเดือน ที่วัดปลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เดือนละ ๕,๐๐๐ บาท

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรมเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง

รายนามเจ้าภาพถวายนิตยสาร "ธรรมกาย" แด่พระภิกษุสงฆ์

เจ้าภาพ		ผู้รับ
คุณบุษบา อ่องละออ	ถวาย	พระธรรมวโรดม วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
คุณยุพา ศรีรุ่งเรือง	ถวาย	พระราชมุกดาหารคณี วัดศรีมงคลใต้ อ.เมือง จ.มุกดาหาร ๔๙๐๐๐
คุณลักขณา สุวรรณธารารังษี	ถวาย	พระราชสังวรญาณ วัดป่าสาลวัน อ.เมือง จ.นครราชสีมา ๓๐๐๐๐
คุณสุภาวรรณ ตันรัศมี	ถวาย	พระราชสุวรรณโสภณ วัดอ่างทอง ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.อ่างทอง ๑๔๐๐๐
คุณจรัสศรี เข็มทอง	ถวาย	พระเมธีธรรมานันท์ วัดไร่ขิง อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๑๑๐
คุณอำ-สุวณี-มานิตย์ แซ่ฉั่ว	ถวาย	พระสุนทรปริยัติเมธี วัดศรีวิชัยวนาราม อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
อาจารย์บุญมี อย่างธารา	ถวาย	พระครูวิสุทธิ์นันทรัพย์ วัดนาแดง ต.สันทะ อ.นาน้อย จ.น่าน ๕๕๑๕๐
คุณสมศักดิ์ เลิศอำนวยลาภ	ถวาย	พระมหามณฑล อตฺตทนฺโต วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ๗๐๑๓๐

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรมเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง

รายนามเจ้าภาพถวายนิตยสาร "ธรรมกาย" แด่พระภิกษุสงฆ์

เจ้าภาพ		ผู้รับ
ร้านโพลี่	ถวาย	พระมหานิธิ วชิรปญฺโญ วัดป่าวิเวกจันทราราม บ้านดงมะไฟ ต.ขมิ้น อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๒๒๐
คุณสมศักดิ์ เลิศอำนวยลาภ	ถวาย	พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ๗๐๑๓๐
คุณสมศักดิ์ เลิศอำนวยลาภ	ถวาย	พระมหาจินตวัฒน์ จารุวฑฺฒโน วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ๗๐๑๓๐
คุณสมศักดิ์ เลิศอำนวยลาภ	ถวาย	พระมหาพิเชษฐ์ กนฺตเชฏฺโฐ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ๗๐๑๓๐
คุณพรรณี ธำรงวงศ์กวิน	ถวาย	พระอาจารย์สังเวียน อธิวฑฺโต วัดปากน้ำ (คณะเนกขัมม์) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐
อาจารย์บุญมี อย่างธารา	ถวาย	พระอนันต์ ธมฺมทีโป วัดอมราวราม ซ.๕๒ พหลโยธิน คลองถนน เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๒๒๐
อาจารย์บุญมี อย่างธารา	ถวาย	พระนิวัฒน์ สีสดใส วัดสุวรรณาราม ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

ผู้มีรายนามข้างต้นนี้ คือผู้มีจิตศรัทธาเป็นเจ้าภาพถวายนิตยสารธรรมกาย ถวายแด่พระสงฆ์ ๑ ปี (๔ เล่ม)
ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕, ๖๒๑-๑๒๓๕-๖

ผ้าป่าสามัคคีวันวิสาขบูชา ทอด ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
วันอาทิตย์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๑

เจ้าภาพรายบุคคล ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป

คุณอังคาร-คุณสมศรี พิชิตมหามณฑล	๕๕,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณสุพิน ชวนานนท์	๒๕,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณจำนงค์-คุณนงลักษณ์-คุณณัฐชัย พัดเอี่ยม	๒๕,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณนพมงคล-คุณลัดดา เสนาจักร์	๑๘,๗๐๐.๐๐	บาท
คุณวรพจน์ สถิตสุขสมบูรณ์	๑๗,๗๐๐.๐๐	บาท
คุณวิชยา-คุณหรรษา-คุณฉัตรชยา วัฒนานุกิจ	๑๒,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณวีรวรรณ โรจนวานิช	๑๐,๓๐๐.๐๐	บาท
รศ.ถาวร สุ*ธิพงศ์	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณสมพร ศรีสงวนกุล	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณจิตรา-คุณจันทรา สวนทวี	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณรุ่ง*พิย์-คุณอำภา-คุณชาริสสา สวนทวี	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณตงบ่วย แซ่ฮั่น และญาติมิตร	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณธิดา แซ่เล้า และบุตร	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
ครอบครัวยิ้มศรีเจริญกิจ	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณภัชนา ภู่สกุล	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณสุวิ*ย์-คุณกิตติภรณ์-คุณภาณุพงศ์ อยู่กิจติชัย	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณยายแอ-คุณมาลัย ฟูพะเนียด-ร.ต.ต.อรรถวุฒิ กิจคาม	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท

เจ้าภาพผู้นำบุญตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาท ขึ้นไป

หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร และคณะศิษย์	๒๔,๖๑๒.๕๐	บาท
หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล และคณะศิษย์	๘๙,๒๕๙.๗๕	บาท
พระสอง ขนฺติสุโภ และคณะ	๔๐,๐๒๕.๐๐	บาท
ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) และลูกค้าของธนาคาร	๓๖๙,๒๐๐.๐๐	บาท
คุณธนภร ตรีนุชจรัสกุล และคณะ	๘๓,๐๑๙.๐๐	บาท
บริษัท แคนเดิ้ลวิศวกรรม จำกัด และคณะ	๘๑,๒๒๐.๐๐	บาท
พล.อ.ต.ชาติชาย นันทเสนีย์ และคณะ	๖๑,๖๐๐.๐๐	บาท
ครอบครัวเลิศอำนวยลาภ และคณะ	๔๖,๑๑๐.๐๐	บาท
คุณวิรุฬห์-คุณโกสุม เกรอต และคณะ	๔๑,๑๒๙.๐๐	บาท
คุณดวงกมล สุริยาวงษ์ และคณะ	๓๙,๔๐๓.๐๐	บาท
คุณปราโมช ชวนะบุตรวิไล และคณะ	๓๗,๘๐๐.๐๐	บาท
คุณแม่ชิวเฮียง อัตต์สินทอง และคณะ	๓๑,๖๖๖.๐๐	บาท
คุณเจือพรรณ เพชรวิเศษ และคณะ	๓๑,๓๐๘.๒๕	บาท
ม.ล.รัชฎาศรี ชยางกูร และคณะ	๓๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณพรชัย ดำรงอุตสาหกิจ และคณะ	๒๗,๖๑๐.๐๐	บาท
คุณจุมพล-คุณสุดใจ แสงประชาธนารักษ์ และคณะ	๒๕,๐๐๐.๐๐	บาท
พล.ร.*.ชนิน*ร์-คุณไพเราะ รินทกุล และคณะ	๒๕,๐๐๐.๐๐	บาท
คณะศิษยานุศิษย์ในพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ	๒๒,๗๔๐.๐๐	บาท
ศ.นิคม-คุณวารณีย์ จันทรวิทุร และคณะ	๒๑,๖๐๐.๐๐	บาท
คุณสุขใจ พานิชพันธ์ และคณะ	๒๐,๕๐๐.๐๐	บาท
อาจารย์อุดม ตรีชั้น และคณะ	๑๗,๒๗๕.๐๐	บาท
คุณวิเลิศ-คุณวไลลักษณ์ เสงี่ยมวงศ์ และคณะ	๑๖,๕๐๐.๐๐	บาท

คุณวีระ เนตยกุล และคณะ	๑๖,๑๐๐.๐๐	บาท
คุณสุเมธ วงศ์พิภพมงคล และคณะ	๑๔,๗๐๐.๐๐	บาท
คุณสุภาพ สัจพันโรจน์ และคณะ	๑๓,๗๐๐.๐๐	บาท
คุณจันทร์ศรี-คุณระเบียบ สิงห์น้อย และคณะ	๑๒,๑๓๐.๐๐	บาท
ครอบครัวกุลแสงเจริญ และคณะ	๑๒,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณส่วง นฤมนัสกุล และคณะ	๑๐,๗๐๐.๐๐	บาท
คุณศักดิ์สิทธิ์ ประสิทธิ์ชัยชำนะ และคณะ	๑๐,๕๐๐.๐๐	บาท
คณะสำนักสงฆ์ห้วยม่วง จ.ราชบุรี โดย พระบุญรอด ชิตมาโร	๑๐,๐๕๔.๐๐	บาท
คุณศุภชัย-คุณอรพิน พรรณเชษฐ์ และคณะ	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณจักรมงคล บุญวรรณ และคณะ	๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณมณฑลกษณ ดรกษา และคณะ	๘,๗๐๐.๐๐	บาท
คุณชยทัตต์-คุณกุณฑรีย์ รักวานิช และคณะ	๘,๐๐๐.๐๐	บาท
คุณสุวิชญ โรจนวานิช และคณะ	๗,๕๓๐.๐๐	บาท
คุณปัญจะ ปิตินานนท์ และคณะ	๕,๐๕๐.๐๐	บาท
พ.อ.(พิเศษ)สนิท-คุณประไพ สุกกรี และคณะ	๕,๐๐๐.๐๐	บาท
สาธุชนผู้มีจิตศรัทธารายย่อย	๒๖๒,๒๓๓.๕๐	บาท

ในนามคณะสงฆ์วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ขออนุโมทนาท่านทานบดีทั้งหลาย ทั้งที่ได้ประกาศนามและไม่ได้ประกาศนามทุกท่าน

๔.๕ ห้ามพูดโอ้อวดผลของการปฏิบัติธรรม

๔.๖ ห้ามลงอาบน้ำหรือซักผ้าในคลอง

๔.๗ ห้ามทำความสกปรกในบริเวณวัด เช่น ทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่ ๆ มิได้จัดภาชนะรองรับไว้

๕. ข้อควรปฏิบัติระหว่างการอบรม

๕.๑ ต้องช่วยตนเองในเรื่องความเป็นอยู่ เช่น ช่วยตนเองในการตักอาหารและการล้างถ้วยชามที่ใช้รับประทานอาหาร และทำความสะอาดสถานที่พักอาศัยเป็นต้น

๕.๒ ต้องรักษาความสะอาดในบริเวณวัด

๕.๓ ต้องมีความสำรวมในทุกอิริยาบถ

๕.๔ ต้องร่วมมือกับวัดทุกอย่าง

๕.๕ ต้องตรงต่อเวลา

กำหนดการประจำวัน

๐๔.๐๐ น. ตื่นนอน (สัญญาณระฆัง)

๐๔.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วฝึกเจริญภาวนาธรรม

๐๖.๓๐ น. รับประทานอาหารเช้า

๐๗.๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาส่วนหนึ่งไปช่วยกิจกรรมพระบิณฑบาต

๐๘.๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาวิทยากรและผู้ปฏิบัติธรรมได้ถึงธรรมกายต่อวิชชา

๐๙.๓๐ น. ช่วยจัดและถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์

๑๑.๐๐ น. รับประทานอาหารแล้ว พักผ่อนตามอัธยาศัย

๑๔.๐๐ น. รับฟังธรรมบรรยาย

๑๗.๐๐ น. ทำวัตรเย็น แล้วแบ่งกลุ่มฝึกเจริญภาวนาธรรมแล้วพักทำธุระส่วนตัว

๑๙.๐๐ น. เจริญภาวนาธรรม

๒๑.๓๐ น. ดับไฟ นอนหรือปฏิบัติภาวนาธรรมเองตามอัธยาศัย

กิจกรรมการเผยแพร่ธรรมะ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

การอบรมการเจริญภาวนาธรรม

ภายใต้การควบคุมพระกัมมัฏฐานของ พระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) และ**พระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)**

๑. ที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร (วัดภูเขาทอง)

ทุกวันอาทิตย์ วันละ ๓ รอบ (เฉพาะวันอาทิตย์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทานภัตตาหารเพลร่วมกันด้วย) ดังต่อไปนี้

๐๙.๐๐ น. เฉพาะผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงและวิทยากร

๑๐.๐๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปฝึกเจริญภาวนาทั้งเบื้องต้นและเบื้องกลางร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไป โดยแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย ให้พระวิทยากรและวิทยากรฆราวาส ควบคุมแนะนำโดยใกล้ชิดเป็นกลุ่ม ๆ

ทุกวันจันทร์ และ **พฤหัสบดี** ภาคค่ำ เวลา ๑๘.๓๐ น.

๒. ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ทุกเย็น ที่วิหารเจริญภาวนา(ตึกขาว) และที่ตึกบวรเทพมุนี

๓. ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ใน สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ทุกวันเสาร์ต้นเดือน เวลา ๐๗.๓๐ น. มีรถรับส่งผู้มีจิตศรัทธาไปปฏิบัติธรรม ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม โดยไม่เสียค่าโดยสารแต่ประการใด เป็นประจำเช่นเคย มีกำหนดดังนี้

๐๙.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วเจริญภาวนาธรรม

๑๑.๐๐ น. ถวายสังฆทานภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

๑๒.๐๐ น. รับประทานอาหารเที่ยงร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. ทำวัตรเย็น ฝึกเจริญภาวนาธรรม

๑๔.๓๐ น. ออกเดินทางกลับ

๔. ที่ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ด้านหลังตึกเลขาธิการ จุฬาฯ)

ทุกวันอังคาร และ **พฤหัสบดี** เวลา ๑๒.๑๕ น.

ขอเชิญตั้งทุนนิธิภัตตาหารคิลานเภสัช

ในชื่อวงศ์ตระกูล หรือคณะของท่าน

วัตถุประสงค์เพื่อนำดอกผลมาใช้เป็นค่าภัตตาหารและค่ารักษาพยาบาลแด่พระภิกษุ สามเณร ผู้อยู่ศึกษาและปฏิบัติธรรม และเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ใน **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

(๑) **ต้นทุนนิธิของท่านคงอยู่ตลอดไป**

(๒) **ได้ดอกผลมาเป็นค่าใช้จ่ายปัจจัยสี่แด่พระภิกษุ สามเณร ผู้ประพฤติธรรมและเผยแพร่ธรรม อันเป็นบุญเขตกว้างขวางไม่มีประมาณ เป็นบุญและบารมีหลั่งไหลติดตามให้ผลแก่ท่านตลอดกาลนาน** ให้เป็นผู้เจริญรุ่งเรือง สุข สมบูรณ์ บริบูรณ์ ด้วยมนุษยสมบัติ อันมีทรัพย์สมบัติ รูปสมบัติ คุณสมบัติ และบริวารสมบัติ เป็นต้น และสวรรคสมบัติอันประณีต ได้เป็นพลวปัจจัยให้ถึงนิพพานสมบัติ มีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง

(๓) **เท่ากับท่านได้ใส่บาตรทุกวันและได้รักษาพยาบาลภิกษุอาพาธเป็นประจำเมื่อนึกถึง "บุญเป็น" คือบุญอันตั้งเป็นอยู่ตลอดกาลนาน ได้ทุกเวลา จิตใจย่อมผ่องใสทุกเมื่อด้วยบุญนี้** ชีวิตย่อมไม่มีตกต่ำ มีแต่จะเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป

(๔) ขอเชิญผู้มีจิตศรัทธาปวารณาและบริจาคตั้ง **"ทุนนิธิภัตตาหารฯ"** นี้ได้ทุกวัน **ด้วยทุนประเดิม ๑,๐๐๐ บาท (หนึ่งพันบาท) ขึ้นไป และเพิ่มทุนได้ทุกวัน** (ครั้งละ ๕๐๐ บาทขึ้นไป ตามระเบียบของธนาคาร)

๑. สำนักงาน**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕, ๖๒๑-๑๒๓๕-๖

๒. ประชาสัมพันธ์ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ใน สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร. (๐๓๒) ๒๕๔-๖๕๐ ต่อหมายเลข ๒๒๐

เช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมให้แก่ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม**

หากส่งเงินทางธนาณัติไปรษณีย์โปรดสั่งจ่าย **ป.ณ.หลานหลวง** ในนาม

มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม.๑๐๑๐๐

รายการธรรมปฏิบัติ ทางสถานีวิทยุ

รายการ "ธรรมสู่สันติ" และ "ธรรมก่อนนอน" ทางสถานีวิทยุต่าง ๆ

๑. สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ทุกวันอาทิตย์ที่ ๓ ของเดือน เวลา ๘.๐๐-๘.๓๐ น.

๒. สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ทุกคืนวันอาทิตย์ เวลา ๒๒.๕๐ น.

ขอเชิญตั้งทุนนิธิเพื่อการศึกษาอบรมและเผยแพร่ธรรมปฏิบัติ

ในชื่อวงศ์ตระกูล หรือคณะของท่าน

วัตถุประสงค์เพื่อนำดอกผลมาใช้ (๑) ในกิจกรรมการศึกษาภาคปริยัติธรรม (๒) การอบรมภาวนาธรรม แด่พระภิกษุ สามเณร ผู้อยู่ศึกษาและปฏิบัติธรรมและเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และ (๓) เป็นค่าใช้จ่ายในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติแก่ประชาชนโดยทั่วไปทั้งทางสื่อมวลชน และการให้การอบรมภาวนาธรรมและจริยธรรมทั้งภายนอกวัดและ ณ ภายใน **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ใน **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ตลอดไปนั้น โดยที่

๑. ต้นทุนนิธิของท่านคงอยู่ตลอดไป

๒. ได้ดอกผลมาใช้จ่ายในการให้การศึกษาภาคปริยัติ แด่พระภิกษุ สามเณรในการให้การอบรมธรรมปฏิบัติและเผยแพร่ธรรมเป็นธรรมทาน อันเป็นบุญเขตอย่างกว้างขวางไม่มีประมาณ เป็นบุญและบารมีที่หลั่งไหลติดตามให้ผลแก่ท่านตลอดกาลนาน ให้เป็นผู้มีสติปัญญาเฉียบแหลม และเจริญรุ่งเรืองสุขสมบูรณ์ ด้วยมนุษยสมบัติ อันมีทรัพย์สมบัติ รูปสมบัติ และคุณสมบัติ และ บริวารสมบัติ เป็นต้น และสวรรคสมบัติอันประณีต ได้เป็นพลวปัจจัย ให้ถึงนิพพานสมบัติ มีมรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง

๓. เมื่อนึกถึง**ธรรมทาน** อันมีอานิสงส์สูงส่งยิ่งและเป็น **"บุญเป็น" คือบุญอันตั้งเป็นอยู่ตลอดกาลนาน ได้ทุกเวลา จิตใจย่อมผ่องใสทุกเมื่อด้วยบุญนี้** ชีวิตย่อมมีแต่จะเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป ด้วยสติปัญญาสามารถและเฉียบแหลม จึงไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา

๔. ขอเชิญผู้มีจิตศรัทธาปวารณาและบริจาคตั้ง **"ทุนนิธิการศึกษาฯ"** ได้ทุกวันด้วยทุนประเดิม ๑,๐๐๐ (หนึ่งพันบาท) ขึ้นไป และเพิ่มทุนได้ทุกวัน (ครั้งละไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ บาท ตามระเบียบของธนาคาร) ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปที่

๑. สำนักงานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕, ๖๒๑-๑๒๓๕-๖

๒. วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ริมถนนบางแพ-ดำเนินสะดวก กม. ที่ ๑๔ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร. (๐๓๒) ๒๕๔-๖๕๐ ต่อหมายเลข ๒๒๐

ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่:

๑. สำนักงาน**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

๒. วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร. (๐๓๒) ๒๕๔-๖๕๐ ต่อหมายเลข ๒๒๐

ส่งเงินโดยธนาณัติโปรดสั่งจ่ายในนาม **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** โดยสั่งจ่ายเงินทาง ไปรษณีย์ หลานหลวง กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐ ถ้าสั่งจ่ายเงินโดยเช็คธนาคาร โปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อม ให้ในนาม **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ด้วย **ขออนุโมทนา**

แผนที่ไปสถานที่ตั้ง
วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

รถ บขส. สาย ๗๘ (กรุงเทพฯ-ดำเนินสะดวก) ผ่านหน้าวัดฯ ก่อนถึงดำเนินสะดวก

สาธุชนผู้สนใจพระตระกูลวัดปากน้ำ โปรดทราบ

พระตระกูลวัดปากน้ำ ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และหลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม สร้างขึ้นตามแนววิชชาธรรมกายที่รับถ่ายทอดมาจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแจกแก่ผู้ทำบุญนั้น **ไม่มีขาย!** แต่หาได้ไม่ยาก เพราะผู้มาทำบุญที่วัดหลวงพ่อสด ธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หรือที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. จะได้รับพระเป็นที่ระลึกตามที่กำหนดไว้ทุกท่าน

ใบบอกรับเป็นสมาชิกนิตยสาร "ธรรมกาย"

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

นาม ..... บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ .....

ตรอก/ซอย ..... ถนน .....

ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .....

จังหวัด ..... รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ .....

ประสงค์จะ ☐ ต่ออายุสมาชิก ☐ เป็นสมาชิก (ไม่คิดค่าส่ง) ตั้งแต่ฉบับที่ .....

☐ เป็นเจ้าภาพจัดส่งถวาย/ให้แก่ .....

ที่อยู่ .....

.....

เป็นเวลา ☐ ๑ ปี อัตรา ๒๐๐ บาท ☐ ๒ ปี อัตรา ๔๐๐ บาท ☐ ๓ ปี อัตรา ๖๐๐ บาท

(ลงชื่อ) .....

ใบปวารณา

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

นามผู้บริจาค ..... บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ .....

ตรอก/ซอย ..... ถนน .....

ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .....

จังหวัด ..... รหัสไปรษณีย์ ..... โทร. .....

ประสงค์จะ

☐ รับเป็นเจ้าภาพที่ดินเป็นที่ตั้งวัด เป็นจำนวนเงิน ..... บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตลอดการอบรม รูปละประมาณ ๑,๕๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน ..... บาท

☐ ค่าภัตตาหารแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่เข้ารับการอบรม รุ่นละประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ รูป เฉลี่ยวันละประมาณ ๑๐,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท หรือ ตามกำลังศรัทธา

ประจำวันที่ ..... เป็นจำนวนเงิน ..... บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพถวายกลดแด่พระสงฆ์ ชุดละ ๘๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน ..... บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพกิจกรรมเผยแพร่ธรรมปฏิบัติทั่วไป เป็นจำนวนเงิน ..... บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพร่วมสร้างหอฉันและโรงครัว เป็นจำนวนเงิน ..... บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพ ..... เป็นจำนวนเงิน ..... บาท

รวมเป็นจำนวนเงิน ..... บาท

โปรดส่งใบบอกรับไปที่: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๖๒๑-๑๒๓๕-๖

หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐

สั่งจ่าย ไปรษณีย์ หลานหลวง แห่งเดียว

หากสั่งจ่ายเงินโดยเช็คธนาคาร โปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมให้ในนาม **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

การบรรยายถวายความรู้ แด่พระสังฆาธิการภาค ๑๕
เรื่อง "หลักการบริหารวัด"
วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๑

• หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ขณะบรรยายภาคเช้า เรื่อง "หลักการบริหารวัด" และภาคบ่ายเรื่อง "การจัดการโครงการ"

• พระเดชพระคุณพระเทพปริยัติโมลี เจ้าคณะภาค ๑๕ (องค์ขวาในภาพ)

พระเดชพระคุณพระเทพปริยัติโมลี เจ้าคณะภาค ๑๕ ได้จัดโครงการอบรมเสริมความรู้แก่พระสังฆาธิการ ภาค ๑๕ ขึ้น ระหว่างวันที่ ๑๓-๒๘ มีนาคม ๒๕๔๑ ณ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต หลังวัดกษัตราธิราช จ.พระนครศรีอยุธยา โดยมีพระสังฆาธิการได้รับคัดเลือก เข้ารับการอบรมจากจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี สมุทรสงครามและประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งสิ้น ๑๒๐ รูป

ในการนี้หลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ. ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี **อาจารย์พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล** ได้รับอาราธนาไปบรรยายถวายความรู้ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๑ เรื่อง **"หลักการบริหารวัด"** ในภาคเช้าและเรื่อง **"การจัดการโครงการ"** ในภาคบ่าย รวมเวลาบรรยาย ๕ ชั่วโมงครึ่ง

การบรรยายทั้งสองเรื่องนี้ได้รับความสนใจเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อำนวยการโครงการฯ พระเดชพระคุณพระเทพปริยัติโมลี ได้อยู่ฟังการบรรยายตลอดเวลาด้วยความสนใจ ❍

"สุขีอัตตานัง ปะริหะรันตุ"
จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด